

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLV/361/2017

Rady Miejskiej w Rzgowie

z dnia 28 grudnia 2017 r.

Plac 500-lecia 22
95-030 Rzgów

tel.42 214 12 10
faks42 214 12 07

sekretariat@rzgow.pl
<http://www.rzgow.pl/>

Strategia rozwoju gminy Rzgów

Aktualizacja 2017

Spis treści

I.	Wstęp	3
	Cele i rezultaty opracowania	
II.	Diagnoza stanu obecnego gminy	5
	Położenie gminy	
	Otoczenie gminy	
	Ludność	
	Ukształtowanie powierzchni	
	Gleby	
	Lesistość	
	Zasoby wodne	
	Zanieczyszczenie środowiska	
	Struktura przestrzenna gminy i inwentaryzacja zasobów gminy	
	Analiza zasobów finansowych gminy	
	Analiza zasobów gminy – podsumowanie	
III.	Analiza SWOT	44
IV.	Sondaż opinii społecznej.....	46
V.	Wizja i misja	63
	Wizja, misja i strategiczne kierunki rozwoju	
	Strategiczne oraz operacyjne cele – kierunki rozwoju Gminy	
VI.	Sposoby i źródła finansowania działań.....	71
VII.	Spójność założeń strategicznych z dokumentami wyższego rzędu	72
VIII.	Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	78
IX.	Bibliografia	83

Wstęp

Głównym motywem opracowania Strategii Rozwoju gminy Rzgów była potrzeba stworzenia merytorycznych podstaw do prowadzenia długookresowej i kompleksowej polityki rozwoju gminy zmierzającej do stałej poprawy standardu życia i pracy mieszkańców. Dokument przygotowano z myślą o:

- aktywizacji mieszkańców do działań prospołecznych i ich integracji wokół działań prorozwojowych, zgodnie z zasadą partycypacji społecznej,
- ochrony cennych walorów i zasobów środowiska przyrodniczego oraz doprowadzenie jego stanu czystości do standardów Unii Europejskiej,
- promowania ekologicznych kierunków i form w wybranych - a istotnych dla zrównoważonego rozwoju gminy - sferach i obszarach aktywności mieszkańców (produkcja, usługi, mieszkalnictwo, rekreacja i wypoczynek, zagospodarowanie przestrzenne),
- ochrony walorów i zasobów dziedzictwa kulturowego,
- tworzenia jak najlepszych warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego (w tym dofinansowywanie działań zapewniających zasoby pracownicze np. dowóz pracowników do firm; rozwój kompetencji zawodowych) , jako podstawy do wzrostu dochodów ludności i budżetu gminy,
- prowadzenia aktywnej działalności promocyjnej gminy a przede wszystkim jej walorów i zasobów (silnych stron), czyli wskazującej na jej atrakcyjność lokalizacyjną dla nowych mieszkańców i inwestorów,
- efektywnego wykorzystywania środków finansowych z budżetu gminy, zgodnie z zasadą racjonalnego gospodarowania, ubiegania się o pomocowe środki finansowe z Unii Europejskiej oraz pozyskiwanie ich z innych źródeł zewnętrznych na realizację zadań gminnych,
- nawiązywania i rozwoju współpracy władz gminy z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na jej terenie oraz osobami chcącymi współpracować na zasadach wolontariatu przy rozwiązywaniu konkretnych problemów,
- nawiązywania nowej i rozwoju istniejącej partnerskiej współpracy z gminami sąsiednimi oraz władzami powiatu łódzkiego wschodniego w celu rozwiązywaniu wspólnych problemów, a także z podmiotami zagranicznymi.

Należy wyraźnie podkreślić, że dokument nie ma charakteru operacyjnego. Jest natomiast dokumentem, wskazującym najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne, ekologiczne i przestrzenne, na których powinna być skoncentrowana uwaga władz Gminy Rzgów w perspektywie 2027 roku. Skuteczna realizacja zapisów tego dokumentu zależeć będzie od systematyczności i determinacji w działaniach realizacyjnych zarówno obecnych, jak i przyszłych władz Gminy Rzgów, a także sprzyjających uwarunkowań, tkwiących w jego otoczeniu (sytuacja w skali Unii Europejskiej, Polski i województwa łódzkiego).

Proces opracowywania pierwotnego dokumentu przebiegał (zgodnie z metodyką planowania strategicznego) z uwzględnieniem następujących etapów:

ETAP I - Przeprowadzenie analizy uwarunkowań rozwoju Gminy Rzgów (uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne) oraz wskazanie głównych problemów dalszego jej rozwoju,

ETAP II - Określenie generalnego celu kierunkowego (misji rozwoju) i celów strategicznych Gminy Rzgów,

ETAP III - Sformułowanie strategicznych programów realizacyjnych, zawierających zestaw planowanych kierunków działań (projektów realizacyjnych), służących realizacji ustalonych celów rozwoju Gminy Rzgów oraz wskazania priorytetów realizacyjnych,

ETAP IV - Wskazanie głównych uwarunkowań oraz zasad monitorowania i kontroli oraz oceny efektów realizacji ustaleń strategicznych. Niniejszy dokument pt. STRATEGIA ROZWOJU GMINY RZGÓW uwzględnia ustalenia dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i lokalnym, a cele w niej określone pozostają zgodne z ich priorytetami.

Strategia jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z zapisami zawartymi w art. 46 pkt. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Cele i rezultaty opracowania

W marcu 2017 r. rozpoczęto działania związane z aktualizacją dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy Rzgów” obowiązującego od 2013 roku. Aktualizacja uwzględnia obecną pozycję jednostki samorządu terytorialnego w świetle zmieniających się przepisów prawnych oraz nowe wyzwania stojące przed gminą, zwłaszcza w perspektywie planowanych inwestycji, które mają zmienić strategiczną pozycję i wizerunek gminy. Wzięto pod uwagę możliwości dofinansowania planowanych inwestycji ze środków unijnych w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Zachowując podstawową strukturę dokumentu dodano rozdział dotyczący powiązania założeń strategicznych z dokumentami regionalnymi i krajowymi.

Podstawowym celem aktualizacji była weryfikacja głównych kierunków rozwoju samorządu dokonana w oparciu o najświeższe dostępne dane statystyczne oraz sondaż opinii publicznej. Aktualizacja dokumentu była również konsultowana z przedstawicielami urzędu miejskiego, jednostek organizacyjnych, oraz przedstawicielami lokalnego biznesu i organizacji pozarządowych.

Diagnoza stanu obecnego gminy

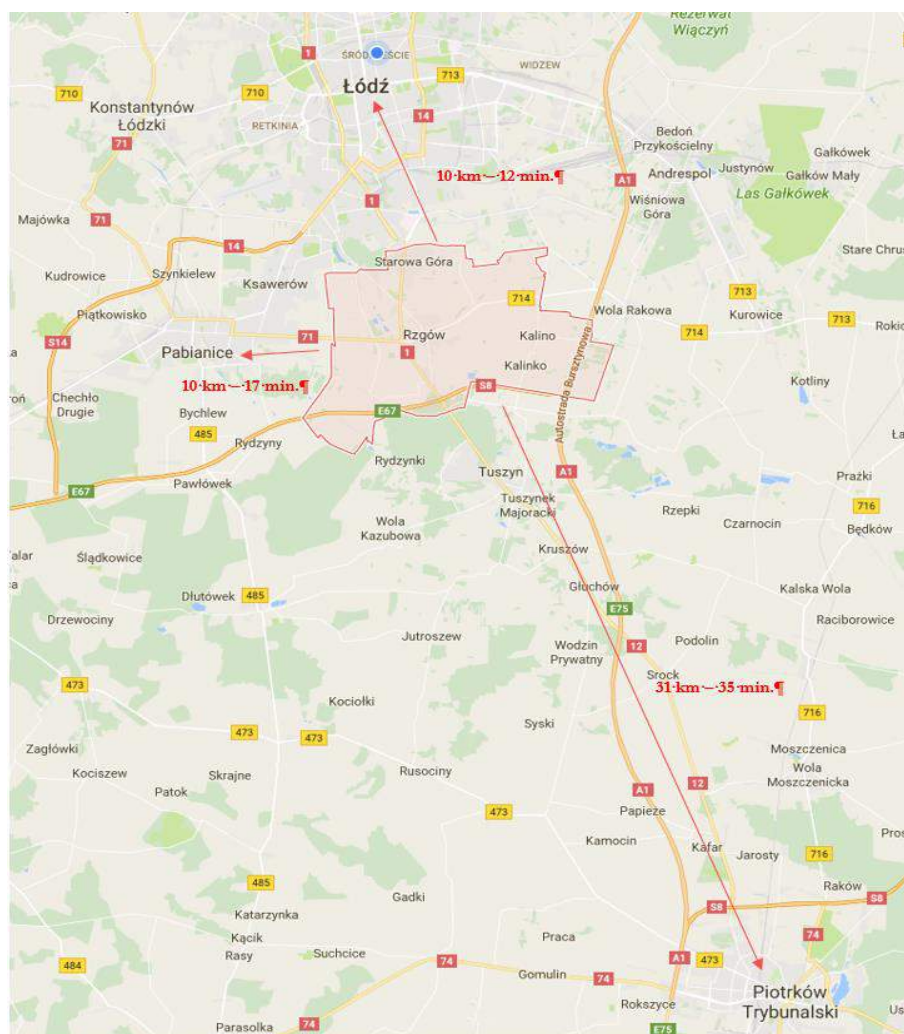
Położenie miasta i gminy, jej otoczenie oraz powiązania wewnętrzne i zewnętrzne warunkują rozwój społeczno-gospodarczy oraz określają miejsce w układzie gospodarczym i przestrzennym województwa i kraju. Sąsiedztwo metropolii łódzkiej należącej do największych polskich metropolii oznacza zwiększone możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego i nawiązania współpracy z jednostkami położonymi w ramach obszaru metropolitalnego.

Położenie gminy

Gmina Rzgów położona jest w środkowej części województwa łódzkiego, w powiecie łódzkim wschodnim, na południe od Łodzi. Gmina Rzgów wchodzi w skład łódzkiej aglomeracji miejskiej stanowiąc dla niej fragment południowego pasa rozwojowego. Wg danych GUS na dn. 13.02.2017 r. powierzchnia gminy Rzgów wynosiła 6 632 ha. W 2016 r. gminę Rzgów zamieszkiwało 9 801 osób, wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 148 osób na km².

Otoczenie gminy

Gmina położona jest pomiędzy trzema dużymi miastami: Łodzią, Piotrkowem Trybunalskim i Pabianicami. Rzgów zlokalizowany jest w odległości: 10 km od centrum Łodzi, 31 km od Piotrkowa Trybunalskiego i 10 km od Pabianic.

Dominującą rolę w regionie odgrywa miasto Łódź, którego pozycja wynika z przewagi potencjału ludnościowego oraz najbardziej rozwiniętych usług specjalistycznych o charakterze metropolitalnym. W Łodzi skoncentrowane są funkcje akademickie, kulturotwórcze i naukowe – badawcze. Potencjał akademicki opiera się na Uniwersytecie Medycznym, Uniwersytecie Łódzkim i Politechnice Łódzkiej oraz wyższych szkołach artystycznych. Bezpośrednie sąsiedztwo miasta Łodzi i rozwijające się powiązania funkcjonalne pomiędzy sąsiednimi jednostkami terytorialnymi stały się bodźcem do prowadzenia wspólnych działań podejmowanych w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych i przestrzennych, mających wpływ na rozwój funkcji metropolitalnych Łodzi i jej związki funkcjonalne z pozostałymi miastami. Położony w centralnej części Polski i województwa, ma szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze planowanych metropolii w kraju.¹

W 2014 roku 27 jednostek samorządowych (w tym Rzgów) skupionych wokół Łodzi powołało do istnienia Stowarzyszenie ŁOM, do którego głównych celów zaliczyć należy:

- wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów członków Stowarzyszenia;
- sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji jednostek samorządu terytorialnego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego;
- promowanie partnerskiego modelu współpracy;
- wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego;
- kształtowanie wspólnej polityki stowarzyszonych jednostek samorządu terytorialnego;
- zwiększenie wpływu Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego na kształt i sposób realizacji działań na jego obszarze wspieranych w ramach polityki spójności.²

Stowarzyszenie ŁOM pełni funkcję tzw. Związku ZIT (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Oznacza to zwiększone możliwości stymulowania rozwoju społeczno– gospodarczego Gminy w związku z nawiązaniem szerzej współpracy pomiędzy gminami położonymi w ramach obszaru metropolitalnego. Jest to szczególnie istotne przy założeniu, iż w obecnym okresie programowania i perspektywie finansowej 2016-2020 promowane są inicjatywy realizowane w partnerstwie.

Łódź, jako miasto wojewódzkie, silnie oddziałuje na najbliższe otoczenie – zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny. Relacje zachodzące pomiędzy Gminą a Łodzią związane są z presją ludności miasta na zaspokajanie ich potrzeb mieszkaniowych na terenie Gminy. Intensywność procesu rodzi zagrożenia nie zrównoważonego rozwoju, cechującego się chaotycznym zagospodarowaniem i niewydolnością infrastruktury, zarówno technicznej, jak i społecznej. Z drugiej strony dostępność usług i miejsc pracy w Łodzi, ale także i na miejscu w gminie (Gmina i Miasto Rzgów to obszar o istotnej funkcji usługowej, logistycznej i handlowej dla całej metropolii), sprawia iż gmina nie spełnia wyłącznie funkcji „sypialni” dużego ośrodka miejskiego. Duże, blisko położone miasto wojewódzkie ma pozytywny wpływ gdyż jest

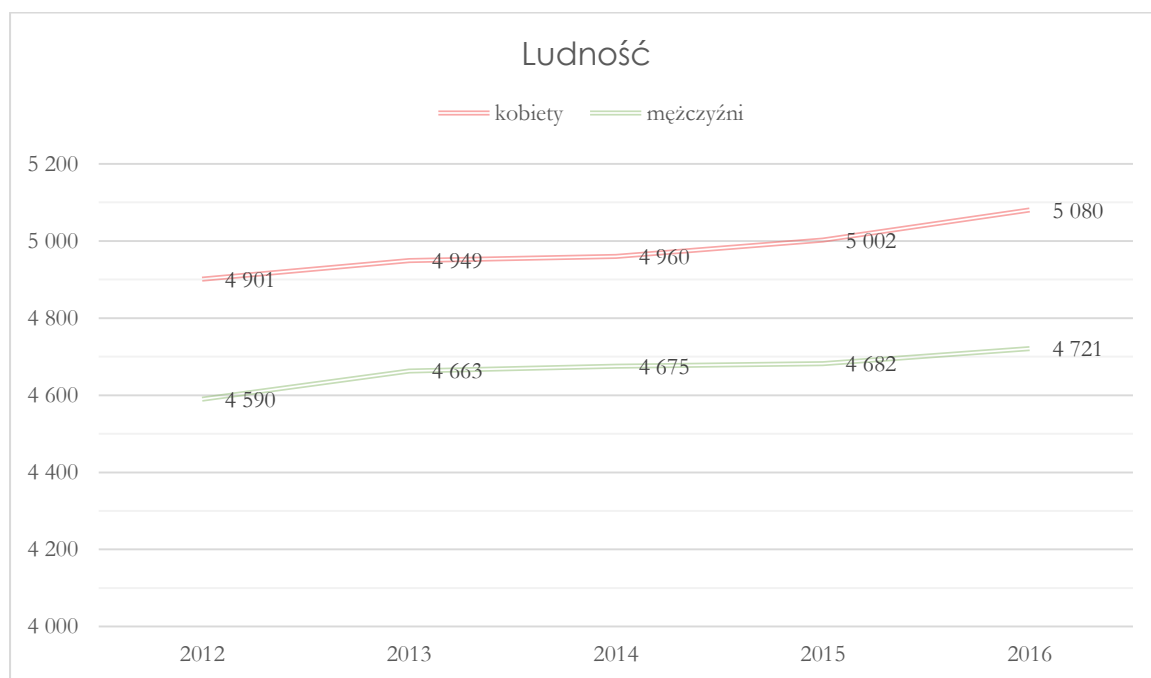
¹ Za: SRWŁ 2020, str.48-49

² Za: <http://www.lom.lodz.pl/o-nas/historia-powstania/>

silnym biegunem wzrostu (miejsca pracy, węzeł komunikacyjny), ośrodkiem edukacji na poziomie średnim i wyższym, oferuje ułatwiony dostęp do usług medycznych. Łódź pozostaje również ośrodkiem zaspokajania wielu potrzeb kulturalnych. Jednocześnie zauważyć należy pewne kwestie negatywne uwidaczniające się choćby w traktowaniu gmin ościennych z pozycji dominującej, braku chęci współpracy w zakresie funkcji społecznych (edukacja), czy silną konkurencję, szczególnie firm usługowych, zwiększoną presję na środowisko i wymuszanie konieczność rozwoju powiązań drogowych nie należących do gminy (drogi wojewódzkie).

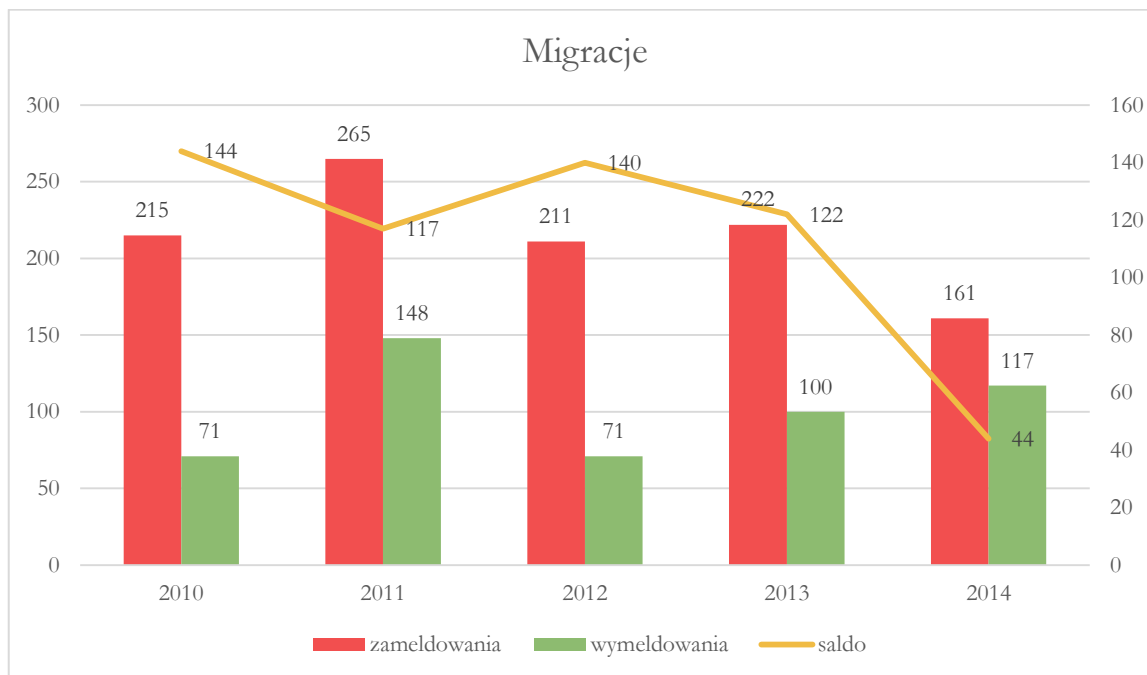
Ludność

Wg danych Urzędu Miejskiego w Rzgowie na przestrzeni lat 2012-2016 liczba ludności gminy wzrosła łącznie o 310 osób, przy czym tendencja wzrostowa jest nieco bardziej zauważalna w grupie kobiet (wzrost o 3,6%) niż mężczyzn (wzrost o 2,8%). Ponad jedna trzecia wszystkich osób zamieszkuje obszar miejski (34%). Ludność rozmieszczona jest nierównomiernie na obszarze gminy – koncentruje się przede wszystkim w paśmie pomiędzy miastem Rzgów oraz dwoma sołectwami sąsiadującymi z miastem Łódź (Starowa Góra i Stara Gadka).

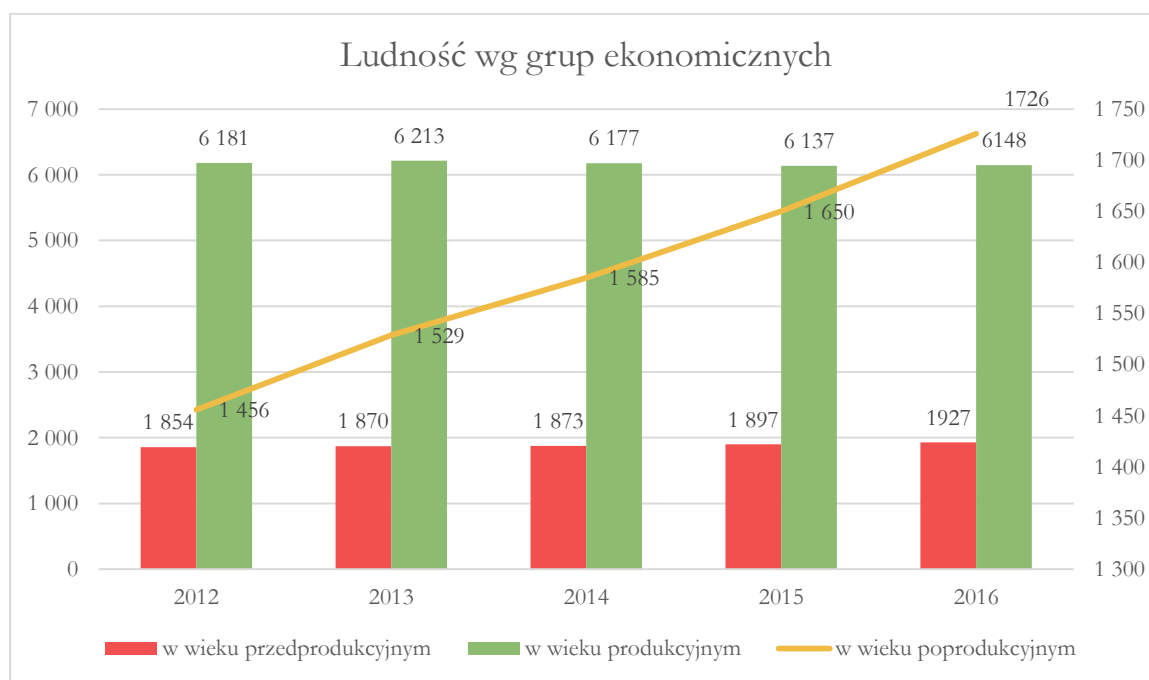
Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Na wzrost liczby mieszkańców mają wpływ ruchy migracyjne – w analizowanym okresie ostatnich pięciu lat każdego roku odnotowano dodatnie saldo migracyjne.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

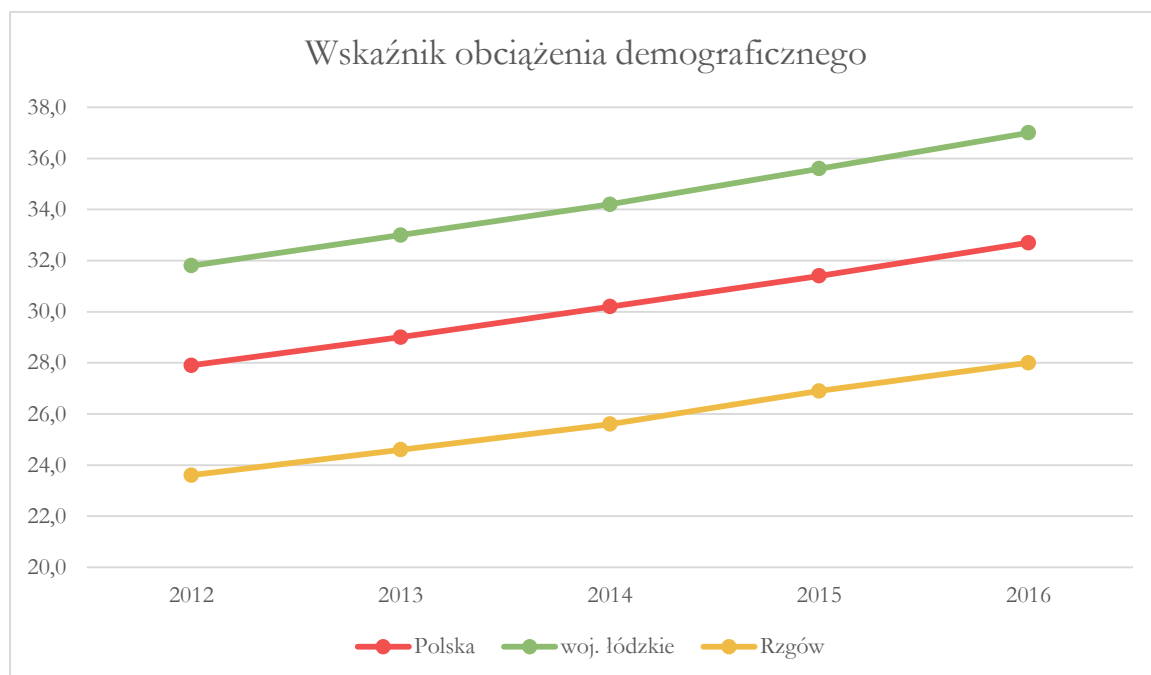
Analizując strukturę demograficzną gminy można zauważyć, iż w ciągu ostatnich lat nastąpił systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy względnie stałym poziomie osób młodych (do 17 r.ż.) i w wieku produkcyjnym.

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Rzgowie

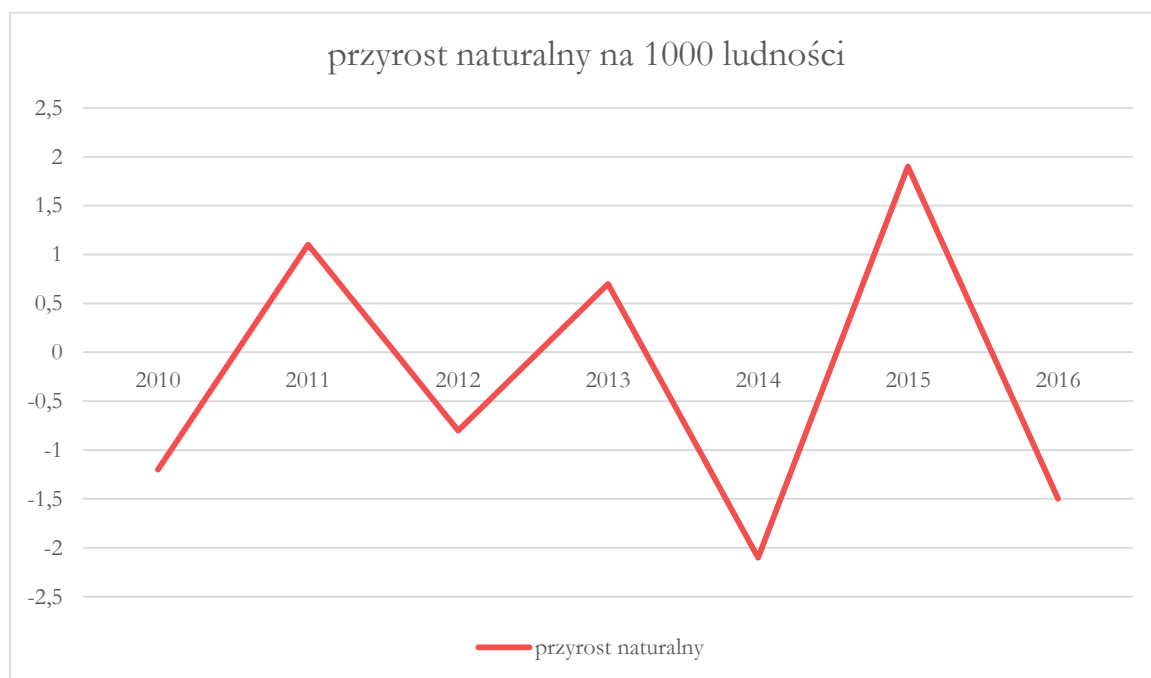
Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób starszych na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie i mieście systematycznie wzrasta. W 2016 r. wyniósł 28 i był wyższy w stosunku do roku 2012 o 4,4 os., co odpowiada negatywnym trendom w województwie i kraju. **Podkreślić jednak należy,**

że wskaźnik ten pozostaje na poziomie znacznie niższym od poziomu woj. łódzkiego (37,0), jak i krajowego (32,7).

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Rzgowie

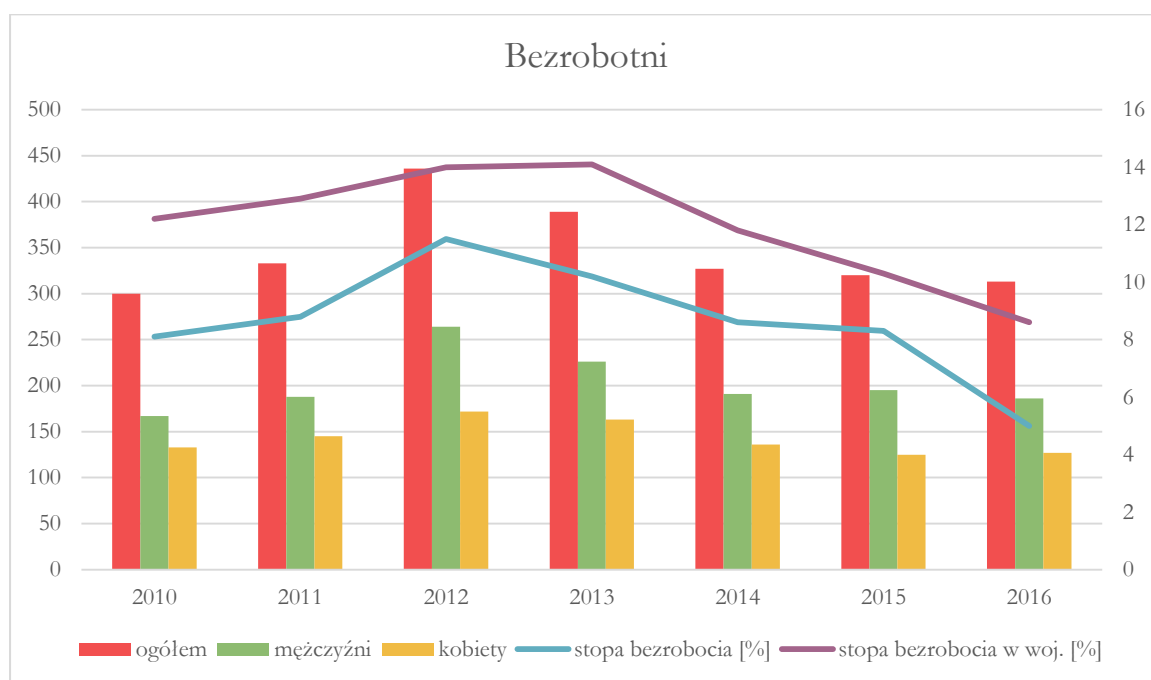
Choć Gmina i Miasto Rzgów w 2015 r. odnotowała jako jedną z nielicznych w województwie i kraju dodatni przyrost naturalny (+1,9), to współczynnik dzietności ogólnej wynoszący 1,39 (a więc liczba dzieci, urodzonych przez statystyczną kobietę pomiędzy 15 - 49 r.ż.) pozostaje w dalszym ciągu znacznie poniżej poziomu zastępowalności pokoleń (2,10-2,15). W roku kolejnym (2016) liczba zgonów ponownie przewyższyła liczbę urodzeń.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Zmiany demograficzne, jakie w ostatnich latach można zaobserwować, wskazują że sytuacja ludnościowa Gminy jest nieco lepsza niż odnotowywana na poziomie kraju i województwa. Jednak trwający proces starzenia się społeczeństwa będący wynikiem korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie się trwania życia jest pogłębiany niskim poziomem dzietności. W przyszłości będzie to powodować zmniejszanie się podaży siły roboczej na rynku pracy i utrudnienia w systemie zabezpieczenia społecznego w wyniku wzrostu liczby i odsetka ludzi w starszym wieku.

Obecną sytuację na lokalnym rynku pracy ilustruje wykres przedstawiający poziom bezrobocia w Gminie w latach 2010 – 2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

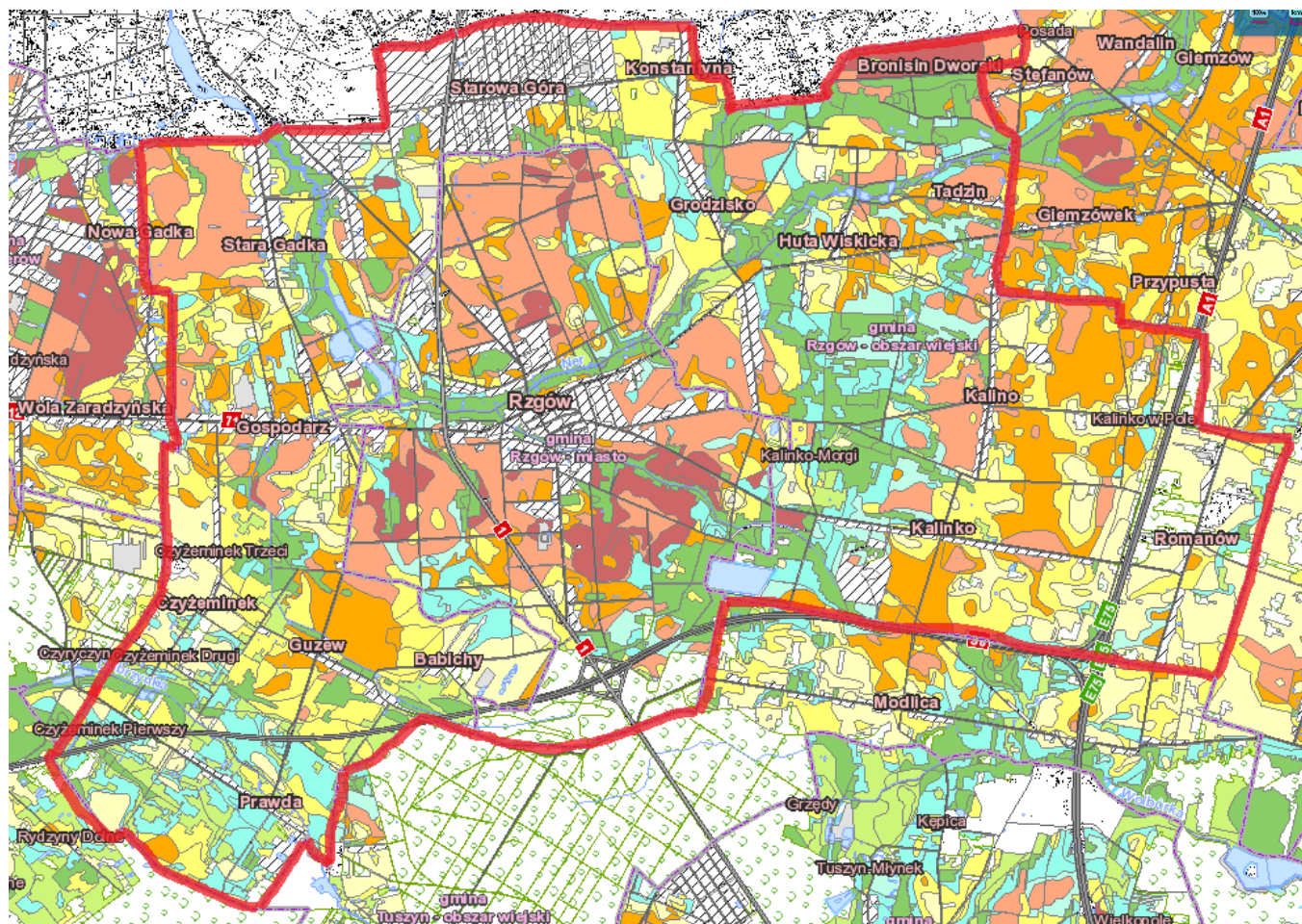
Liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2015 o ok.2,2%. Stopa bezrobocia wyniosła w VI 2016 r. 5% i była niższa w stosunku do stopy odnotowanej w województwie łódzkim o 3,6 p. proc. Kobiety stanowiły 40,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, a ich udział w porównaniu z rokiem 2015 zwiększył się o 1,5 p. proc.

Ukształtowanie powierzchni

Teren gminy Rzgów położony jest w całości na terenie Wysoczyzny Belchatowskiej w pasie Nizin Środkowopolskich – podprowincji Niżu Środkowoeuropejskiego. Wysoczyzna belchatowska zajmuje położenie wododziałowe między dorzeciami Warty i Pilicy (Odry i Wisły). Obniżenie doliny Neru oddziela ją od Wzniesień Łódzkich. Na terenie gminy przebiega wododział główny Polski, oraz wododział IV rzędu między Nerem a jego dopływem – Dobrzynką. Ponad 90% powierzchni gminy należy poprzez rzekę Ner, Dobrzynkę i ich dopływy do zlewni rzeki Warty. W krajobrazie dominują przestrzenie rolnicze, a wśród nich grunty orne. Łąki i pastwiska zajmują obszary dolin rzecznych.

Gleby

Warunki glebowe gminy są dość korzystne. Syntetyczny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg. punktacji Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa średnio dla gminy wynosi 62.2 pkt. (średnio dla województwa 59, 4 pkt.). Na większości obszaru występują gleby średnie i słabe. Gleby dobre występują prawie wyłącznie w środkowej części gminy, w miejscowości Rzgów oraz w północno – wschodniej, we wsi Bronisin Dworski. Ponad połowa powierzchni gruntów ornych to gleby chronione klasy bonitacyjnej III i IV (56%). Powierzchnia gruntów rolnych gminy Rzgów wynosi 5184 ha, co stanowi ok. 78% powierzchni ogólnej gminy. Gruntów ornych jest 3794 ha, co stanowi 57,2% powierzchni ogólnej gminy. Trwałych użytków zielonych jest 968 ha (14, 6% powierzchni gminy), natomiast sady założone są na powierzchni 36 ha (0, 5% powierzchni gminy).

Mapy glebowo-rolnicze

Kompleksy rolniczej przydatności gleb

- 1 - pszenney bardzo dobry
- 2 - pszenney dobry
- 3 - pszenney wadliwy
- 4 - żytni (żytnio-ziemniaczany) bardzo dobry
- 5 - żytni (żytnio-ziemniaczany) dobry
- 6 - żytni (żytnio-ziemniaczany) słaby
- 7 - żytni (żytnio-lubinowy) najslabszy
- 8 - zbożowo-pastewny mocny
- 9 - zbożowo-pastewny słaby
- 10 - pszenney dobry śródgórski i podgórski
- 11 - zbożowy górski
- 12 - zbożowo-pastewny górski
- 13 - owsiano-pastewny górski
- 14 - gleby orne przeznaczone pod użytki zielone
- 1z - użytki zielone bardzo dobre i dobre
- 2z - użytki zielone średnie
- 3z - użytki zielone słabe i bardzo słabe
- N - nieużytki rolnicze
- RN - gleby rolniczo nieprzydatne (pod zalesienie)
- Ls - lasy
- W - wody
- WN - nieużytki wodne
- Tz - tereny zabudowane (o zwartej zabudowie)

Źródło: <http://geoportal.lodzkie.pl/imap/>

Lesistość

Wg danych GUS, na koniec 2015 r., poziom lesistości Gminy i Miasta Rzgów wynosił zaledwie 4,1% (przy poziomie 21,3% dla województwa łódzkiego). Niska lesistość związana jest m.in. z działaniami infrastrukturalnymi takimi jak budowa drogi ekspresowej S-8. Lasy na obszarze gminy zarządzane są w znacznej mierze przez osoby fizyczne oraz wspólnoty gruntowe. W zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego znajduje się niewielki odsetek lasów.

Grunty leśne	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	ha	281,00	239,00	239,00	234,00	247,37	246,37
prywatne	ha	281,00	239,00	239,00	234,00	243,00	242,00
gminne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	4,37	4,37
lesistość	%	4,6	4,0	3,9	3,9	4,1	4,1

W miarę naturalny charakter zachowały drzewostany siedlisk olesowych, gdzie większość stanowi olcha z niewielką domieszką brzoź. Pozostałe, to zalesienia sztuczne, w większości sosnowe lub brzożowe, głównie z domieszkami dębu, dębu bezszypułkowego. Wiek dojrzały - powyżej 80 lat występuje sporadycznie. W lasach prywatnych dominują głównie drzewostany młode i bardzo młode, wieku 31 – 60 lat (II – III klasa), w zasadzeniach rzędowych, nie pielęgnowane, o słabej produktywności i słabych rokowaniach co do jakości drewna. Drzewostany starsze - 61 – 80 lat (IV klasa) zajmują również znaczną powierzchnię. Największy kompleks leśny - Las Rzgowski przylega do zespołu lasów Tuszyńskich, na terenie wododziału głównego Polski. Planowane zalesienia w celu zwiększenia powierzchni lasów mają objąć ok. 100 ha gruntów klasy VI i V w Romanowie, Gospodarzu i Grodzisku. Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi. Obok funkcji gospodarczych spełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno - turystyczne, historyczne, ekologiczne, krajobrazowe i kulturowe. Ogólny stan zdrowotny lasów prywatnych na terenie gminy Rzgów jest zadowalający, zaś stan sanitarny nie budzi zastrzeżeń. Zaśmiecanie miejscami odpadami z gospodarstw domowych wpływa na pogarszanie się stanu zdrowotnego i sanitarnego lasów. Najbardziej zaśmiecane są lasy położone blisko gospodarstw domowych i szlaków komunikacyjnych. Wszystkie lasy zlokalizowane w obrębie: Rzgów (II), Huta Wiskicka, Gospodarz, Czyżeminek, Bronisin Dworski uznano za ochronne, ze względu na położenie w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców (Łódź). Część lasów (ok. 3 ha) wymaga systematycznej przebudowy, także ze względu na dużą ilość wydzielającego się posuszu.

Zasoby wodne

Obszar gminy Rzgów należy do dwóch zlewni I rzędu, tj. Wisły i Odry. W południowo – wschodniej części gminy (Kalinko, Kalino) oraz przez jej południowe krańce przebiega wododział I-go rzędu rozdzielający dorzecza Wisły i Odry. Ponadto przebiegają liczne działy IV rzędu rozdzielające zlewnię dopływów rzeki Ner. W strefach wododziałowych i źródłiskowych występuje kilka czynnych źródeł wypływu wód gruntowych i podziemnych oraz strefy mlaków - wysięków lokalnych. Sieć rzeczna gminy Rzgów to głównie Ner z jego dopływami: Dopływ spod Wiskitna, Dopływ w Rzgowie (tzw. Struga) i Dopływ z Guzewa oraz mniejsze bez nazwy oraz Dobrzyńka z kilkoma równoległymi ciekami łączącymi się z Dobrzyńką poza granicą gminy. Na wschód od Romanowa jeden niewielki ciek prowadzi okresowo wody w kierunku Wolbórki - do dorzecza Pilicy. Naturalna sieć rzeczna na terenie gminy w dużym stopniu została poddana działaniom regulacyjnym i obecne stosunki wodne są bardzo przeobrażone.

Nieuregulowany jest tylko odcinek Neru między stawami rybnymi w Gospodarzu a granicą Łodzi. Dolina rzeki Ner ma przebieg zbliżony do litery „U”. Ma ona wykształconą dolinę o zmiennej szerokości – od 150 m w mieście Rzgów do 550 m w Gospodarzu. Ze względu na równinne ukształtowanie terenu jest ona płaska i rozległa z długimi i łagodnymi stokami. Na terenie gminy brak jest większych zbiorników wód stojących, zarówno naturalnych jak i sztucznych. Na uwagę zasługuje zespół stawów rybnych w Gospodarzu oraz w Kalinku (przy granicy gminy). W płaskich, rozległych dolinach rzecznych użytkowanych jako łąki i pastwiska przy wysokim poziomie wód gruntowych występują w dużych ilościach małe, bezodpływowe oczka wodne, liczne też są tereny podmokłe, szczególnie na krańcach południowych gminy i w jej północno – wschodniej części. Poza rzekami występują sztuczne zbiorniki: zespół stawów rybnych w Gospodarzu. W płaskich, rozległych dolinach rzecznych użytkowanych, jako łąki i pastwiska przy wysokim poziomie wód gruntowych występują w dużych ilościach małe, bezodpływowe oczka wodne, liczne też są tereny podmokłe, z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych. Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) zlokalizowane są wzdłuż rzeki Ner.

Jednolite części wód na terenie gminy Rzgów to:

Powierzchniowe

- Wolbórka od źródeł do Dopływu spod Będzelina (RW2000172546329)
- Jasień (RW6000171832189)
- Ner do Dobrzyńki (RW600017183229)

Podziemne (PLGW200084; PLGW600072).

W zakresie wód podziemnych Gmina i Miasto Rzgów posiada zasoby wody z okresu kredy o pierwszej klasie czystości (w Kalinie), w Czyżeminku - z okresu czwartorzędu, trzeciej klasy czystości, w Romanowie wodę z okresu czwartorzędu o pierwszej klasie czystości, w Starowej Górze wodę z okresu czwartorzędu o czwartej klasie czystości, a w Grodzisku klasa czystości wody z okresu czwartorzędu jest trzecia. Ujęcie wody w Rzgowie woda klasy pierwszej z okresu czwartorzędu.

Ocena jakości wód podziemnych z 2014 r. prowadzona przez WIOŚ w Łodzi wykazała następujący stan:

Miejscowość	Klasa czystości
Kalino	I
Starowa Góra	IV
Grodzisko	III
Czyżeminek	III

Stan/ potencjał ekologiczny JCWP „Ner do Dobrzyńki” oceniono jako umiarkowany.

Zanieczyszczenie środowiska

W Rzgowie działa 1 lokalna (biologiczna) oczyszczalnia ścieków, do której przyłączane są sukcesywnie kolejni odbiorcy w ramach wykonywanej sieci kanalizacji podciśnieniowej i grawitacyjnej. Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta już blisko 60% ludności (w tym prawie wszyscy mieszkańcy miasta oraz ponad 40% mieszkańców terenów wiejskich).

	jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność korzystająca z kanalizacji:	%	39,9	43,2	41,5	41,9	58,0	58,3
w mieście	%	43,4	45,0	44,3	45,0	91,7	91,8
na wsi	%	37,9	42,2	40,0	40,3	40,6	41,1
Ludność korzystająca z oczyszczalni:	os.	3 050	3 695	3 695	3 770	3 800	3 800
w mieście	os.	2 328	2 940	2 940	2 985	3 000	3 000
na wsi	os.	722	755	755	785	800	800
Ścieki oczyszczane w ciągu roku	dam ³	208,0	216,0	205,0	205,0	207,0	218,0
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM	os.	4 650	8 077	8 077	8 077	8 077	4 650

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Wg monitoringu zanieczyszczeń gazowych powietrza przeprowadzanego na terenie województwa łódzkiego (Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2015 r.) emisja punktowa w 2015 r. w województwie wyniosła 159 934,8 Mg głównych zanieczyszczeń. Emisja skupiała się głównie w większych ośrodkach miejskich. Powiat łódzki wschodni znajdował się wśród siedmiu najmniejszych emitentów z obszaru województwa (0,2% udziału w ogólnej emisji). W analizowanym okresie Gmina Rzgów została objęta Programem Ochrony Powietrza jedynie ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀.³

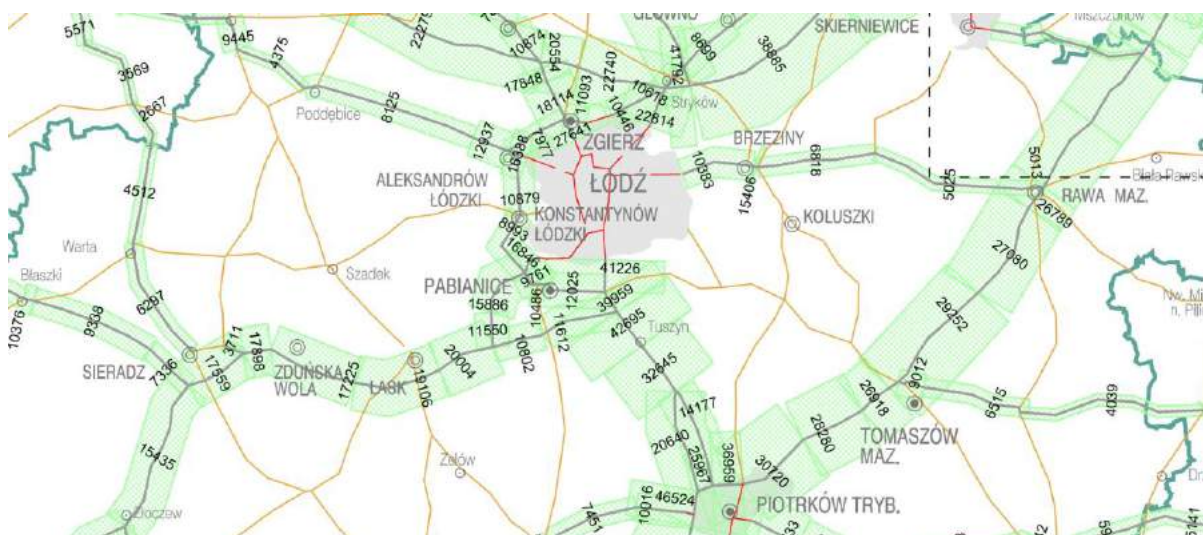
Promieniowanie elektromagnetyczne

W gminie Rzgów występuje wiele źródeł emisji pól elektromagnetycznych. W roku 2010 przeprowadzono badania większość z nich nie przekracza granic obiektów, na których jest zainstalowane. Z punktu widzenia monitoringu środowiska najważniejszy jest zakres częstotliwości od 3MHz do 3000MHz. Dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego dla danego zakresu wynosi $E=7V/m$ dla składowej elektrycznej i $S=0,1W/m^2$ dla gęstości mocy. Pomiary prowadzono miernikiem MM8053A Port ale Field Meter przy pomocy trzech sond pomiarowych mierzących pola w zakresach: sonda EP105 0,1MHz - 1000MHz, sonda EP408 1MHz – 40GHz, sonda EP300 0,1MHz – 3000MHz. Badania dla danych zakresów prowadzono w okresach 120 minutowych. Na terenach wiejskich maksymalna chwilowa zmierzona wartość składowej elektrycznej PEM wysokiej częstotliwości wyniosła 1,21V/m (17,3 % wartości dopuszczalnej), najniższe poniżej progów wykrywalności dla poszczególnych sond. Minimalne wartości wyniosły <0,8V/m (poniżej progu wykrywalności dla sondy EP408), <0,05V/m (poniżej progu wykrywalności dla sondy EP105) i <0,10V/m (poniżej progu wykrywalności dla sondy EP300). Gęstość

³ Por. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2015 r., WIOŚ w Łodzi, 2016

Hałas

Nr drogi	Nazwa	ŚDRR	% sam.osobowych
1	Łódź – Rzgów	41 226	78,2%
1	Rzgów – Węzeł Rzgów	39 959	74,6%
1	Węzeł – Rzgów Tuszyn	42 695	71,9%
S8	Węzeł Pabianice Południe – Węzeł Rzgów	11 612	59,5%
71	Pabianice/skrzyż. z ul. Sikorskiego/ - Rzgów /Gospodarz/	12 025	79,7%

Ze względu na atrakcyjność lokalizacji większość budynków wzdłuż trasy A1 to, albo dawne budynki mieszkalne, które zmieniają funkcję na usługową, handlową, rzemieślniczą albo nowopowstające obiekty o podobnej funkcji. Mimo mniejszego natężenia ruchu, większą uciążliwość akustyczną, ze względu na

sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej, stanowi drogi krajowej nr 71 wraz z rozgałęzieniem w Rzgowie na drogi do Grodziska i Romanowa. W strefie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu (rzędu 30%) znajdują się zabudowania wsi Gospodarz i samego Rzgowa.

Struktura przestrzenna gminy i inwentaryzacja zasobów gminy

Zasoby przyrodnicze

Gmina Rzgów położona jest nad Nerem, jego dopływem Dobrzyńką oraz licznymi dopływami. Posiada w swoich granicach liczne zbiorniki wodne, co daje gminie duże możliwości rozwoju związane zagospodarowaniem terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących (możliwość stworzenia terenów rekreacyjnych). Gmina Rzgów posiada warunki środowiska przyrodniczego sprzyjające rozwojowi funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Główne walory gminy to rzeźba terenu, klimat. Łatwa dostępność komunikacyjna gminy pozwala na ich wykorzystanie poprzez przyciągnięcie osób pracujących w okolicznych dużych miastach do osiedlenia się na terenie gminy. Niezależnie dla mieszkańców powstały atrakcyjne wypoczynkowo ogrody działkowe w Romanowie, Prawdzie i Czyżeminku.

Występowanie obszarów prawnie chronionych i pomników przyrody

Na terenie Gminy Rzgów poza pomnikami przyrody w postaci pojedynczych drzew nie występują żadne formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe). Wg Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w 2017 roku na terenie gminy zlokalizowanych było 17 pomników przyrody:

LP	Nazwa	Data utworzenia	Lokalizacja	Forma własności
1	Dąb szypulkowy	1991-12-16	Gadka Stara, cmentarz wojenny	Skarb Państwa
2	Dąb szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
3	Dąb szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
4	Dąb szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
5	Dąb szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
6	Dąb szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
7	Wiąz szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
8	Wiąz szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
9	Wiąz szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
10	Wiąz szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
11	Wiąz szypulkowy	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
12	Klon srebrzysty	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
13	Klon srebrzysty	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
14	Klon srebrzysty	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
15	Klon srebrzysty	1993-11-12	Gospodarz, park wiejski	własność prywatna
16	Lipa drobnolistna	1998-03-26	Rośnie na placu kościelnym Plac 500 Lecia 7 w Rzgowie	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika Rzgów Plac 500

LP	Nazwa	Data utworzenia	Lokalizacja	Forma własności
17	Buk zwyczajny	1998-03-26	Rośnie na placu kościelnym Plac 500 Lecia 7 w Rzgowie	Lecia 7 Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika Rzgów Plac 500 Lecia 7

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://lodz.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody>

Najbliższe obszary chronione występujące w pobliżu gminy to położony granicy północno- zachodniej Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy „Ruda Willowa” oraz na południu w gminie Tuszyn rezerwat Molenda (w odległości 0,34 km) i Wolbórka (0,16 km). Rezerwat przyrody Wolbórka to faunistyczny, florystyczny i leśny rezerwat przyrody znajdujący się na terenie Leśnictwa Tuszyn. Utworzony został zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 września 1959 roku w celu zachowania fragmentu naturalnego lasu olszowego u źródeł rzeki Wolbórki oraz rzadkiego gatunku motyla – szlaczkonía torfowca, a także źródeł rzeki Wolbórki. Położony jest na terenie podmokłym, z występującymi tam licznymi źródłiskami. Rezerwat ma pow. 35,25 ha. Rezerwat przyrody MOLENDĄ - utworzony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 roku (Monitor Polski Nr 87 poz. 466 z 1959r.), dla zachowania pierwotnego lasu mieszanego, gdzie jodła, świerk i buk występują w pobliżu północnej granicy ich zasięgu. Rezerwat znajduje się w Leśnictwie Molenda - ma powierzchnię 143 hektarów, w którym znajdują się okazy drzew sięgające 50 m wysokości i 4 m obwodu pnia. Rezerwat leśny im. Edwarda Potęgi (wcześniej im. Władysława Stanisława Reymonta), położony jest wśród rozległych lasów tuszyńskich, po zachodniej stronie szosy z Łodzi do Tuszyńska. Flora rezerwatu ma charakter pierwotny z roślinnością typową dla terenów nizinnych z domieszką elementów podgórskich występujących w południowej Polsce. Rośnie tu las jodłowo - sosnowy z domieszką świerka a w południowej części - buka i grabu. Niektóre potężne okazy drzew jodły osiągają 55 metrów wysokości i 3,12 m. w obwodzie. Duża ilość podrostów i nalotów jodłowych świadczy o tym, że jest to odpowiednie siedlisko dla tego drzewa. W bogatym podszyciu znajdują się luźne gatunki roślin chronionych, jak lilia złotogłów, rosiczka i widłak, bluszcz, wawrzynek, wilczelyko, barwinek mniejszy i inne, które nadają rezerwatowi charakter pierwotnej puszczy.

Infrastruktura techniczna

Stan systemu komunikacji

Obsługa komunikacyjna obszaru gminy głównie opiera się na sieci dróg publicznych, która służy powiązaniom o randze międzyregionalnej, regionalnej i wewnątrz gminnej. Układ drogowy tworzą: droga krajowa, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne. Rzgów jest dobrze skomunikowany z Łodzią (MPK Łódź, PKS, MZK Pabianice, prywatni przewoźnicy), Pabianicami i Piotrkowem Trybunalskim (PKS). Powiązanie gminy z krajem i regionem zapewniają drogi krajowe i wojewódzkie. Na obszarze gminy przebiegają dwie drogi krajowe:

- Droga krajowa Nr 1 relacji Gdańsk - Łódź - Katowice - Cieszyn - Granica Państwa przebiega przez teren gminy Rzgów w kierunku północ - południe.
- Droga krajowa Nr 71 relacji Pabianice – Rzgów (i dalej jako droga wojewódzka do Tomaszowa Mazowieckiego) przebiega ul. Pabianicką w Rzgowie na kierunku wschód - zachód.

Przez teren gminy, od ulicy Pabianickiej w kierunku wschodnim, począwszy od drogi krajowej nr 1 biegnie droga wojewódzka nr 714 relacji Rzgów- Kurowice.

Bezpośrednią obsługę gminy zapewniają drogi powiatowe i gminne.

Gmina Rzgów ma dogodne położenie komunikacyjne, gdyż przez jej obszar przebiega droga ekspresowa S8 i krzyżuje się na węzle „Południe z autostradą A1.

Ogólna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 40 km. Stan dróg gminnych i jakość nawierzchni wymagająca podejmowania systematycznych działań remontowych. Obecny układ drogowy pełni trzy różne funkcje: obsługuje ruch lokalny, zapewnia ruch w kierunku do Łodzi i Pabianic oraz obsługuje ruch tranzytowy. Przebiegające przez teren gminy autostrada oraz trasa szybkiego ruchu, stanowiące o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, są jednocześnie uciążliwe z powodu szybkiego ruchu. Wydatki ponoszone na remonty dróg zarówno gminnych, jak i powiatowych pozostają niewystarczające.

Zasilanie w wodę użytkową

Stan wyposażenia gminy w wodociągi zbiorowe jest dobry. Ponad 99% mieszkańców, a także przeważająca większość obiektów produkcyjnych i usługowych w gminie ma możliwość korzystania z wody dostarczanej siecią wodociągów gminnych. Zdolność produkcyjna ujęć wodociągów wiejskich w gminie Rzgów wynosi łącznie 302,5 m³/h i 3657 m³/d. Na terenie gminy zlokalizowany jest Wodociąg Sulejów – Łódź, z którego w przyszłości Gmina Rzgów może pobierać wodę. Według danych Gminnego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Rzgowie w roku 2017 długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie gminy wynosiła 98,3 km.

	jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność korzystająca z wodociągów:	%	89,0	89,1	89,2	89,4	99,1	99,1
w mieście	%	89,0	89,3	89,6	89,8	97,4	97,5
na wsi	%	89,0	89,1	89,1	89,3	99,9	99,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W gminie znajduje się 6 ujęć wody w: Rzgowie, Kalinie, Romanowie, Gospodarzu, Grodzisku i Czyżeminku. W tym ostatnim źródłana woda pochodzi z głębokości 46 m, z pokładów czwartorzędowych. Mieszkańcy Starowej Góry, a także z części Starej Gadki korzystają z wodociągu łódzkiego. W razie awarii, łódzka woda jest dostarczana do: Rzgowa, Grodziska, Huty Wiskickiej, Bronisina i Konstantyny.

Na wszystkich ujęciach wody za wyjątkiem hydroforni Czyżeminek woda podlega w filtrach procesowi odżelaziania. W SWU: Rzgów, Gospodarz i Grodzisko woda podlega dodatkowo procesowi odmanganiania na dedykowanych do tego celu złożach. Po uzdatnieniu woda podawana do sieci spełnia wymagania określone w zał 1-4 (w zakresie badanych parametrów) do Rozp. Ministra Zdrowia z dn. 13.11.2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2015 r. poz.1989).

W ostatnich latach modernizacji poddane zostały 2 SUW (Grodzisko w latach 2014-2015 oraz Gospodarz w roku 2016). Aktualnie prowadzona jest modernizacja stacji Rzgów, której planowany termin zakończenia przewidziany został na październik 2017 r. Modernizacje obiektów spowodowały min.:

- usprawnienie sposobu uzdatniania wody (płukania filtrów obecnie dokonuje się w sposób zautomatyzowany bez udziału pracownika, poprzednio miało miejsce płukanie ręcznie, przy zaangażowaniu 2 pracowników), zwiększyła się także efektywność uzdatniania wody tj. większa redukcja żelaza czy manganu;
- zabezpieczenie zasilania SUW i ujęcia agregatem prądotwórczym załączającym się automatycznie w przypadku braku zasilania energetycznego (ciągłość dostaw wody pomimo braku prądu);
- utrzymywanie ciśnienia w sieci na stałym poziomie;
- magazynowanie wody w zbiornikach retencyjnych powoduje, że duże rozbiory wody nie wpływają na zmiany ciśnienia w sieci (ich napelnienie w godzinach nocnych przy mało obciążonej sieci).

Na bieżąco są również prowadzone prace związane z modernizacją sieci wodociągowej. Główne rurociągi wymienione zostały w ostatnich latach w miejscowościach: Kalinko, Kalino, a obecnie realizowana jest wymiana rurociągu w miejscowości Grodzisko. Do strategicznych działań związanych z gospodarką wodną na terenie gminy należy zaliczyć:

- modernizację SUW w Kalinie; w Romanowie (szczególnie pilna sprawa agregatu prądotwórczego stacjonarnego - zasilania awaryjnego); w Czyżeminku obejmującą także wykonanie drugiego odwiertu studziennego (awaryjnego);
- dalszą sukcesywną wymianę głównych sieci wodociągowych z zastosowaniem nowszych materiałów, lepszej jakości oraz większych średnic;
- wykonanie drugiej studni dla SUW Gospodarz (awaryjnej);
- wykonywanie spinek sąsiednich wodociągów (w przypadku awarii na sieci lub SUW, istniałaby możliwość, zasilania w wodę z sąsiedniego wodociągu).

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Na terenie gminy w Rzgowie, Starej Gadce i Starowej Górze istnieje zbiorcza kanalizacja sieciowa. Na terenie Rzgowa zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rzeki Ner. Budowa kanalizacji sanitarnej w Rzgowie została rozpoczęta w 1989 roku i w dalszym ciągu jest kontynuowana. Do chwili obecnej wybudowano ponad 80% docelowych kanałów sanitarnych. Według danych GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie gminy na rok 2015 wynosiła 40,4 km (z czego w mieście Rzgów wynosi 22,8 km, zaś na obszarze wiejskim 17,6 km). Oczyszczalnia ścieków uruchomiona została w 1992 roku o przepływie $Q_{\text{śr.d}} = 1500 \text{ m}^3/\text{d}$ i wykorzystuje swoje zdolności przerobowe w ponad 80%. Planowane jest przeprowadzenie modernizacji i rozbudowy oczyszczalni do przepustowości $Q_{\text{d.śr}} = 3000 \text{ m}^3/\text{d}$. Długość sieci kanalizacyjnej w realizacji do długości sieci wodociągowej w mieście Rzgów wynosi 0,9 zaś na obszarze wiejskim 0,3 co wynika z bardziej rozproszonej zabudowy.

	jedn.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość odprowadzonych i oczyszczonych ścieków	M ³	449 206	416 820	326 516	425 990	366 595	324 830

Rocznie, 116 ton odwodnionych i wysuszonych osadów ze ścieków w postaci „pasty” używa się do nawożenia pól uprawnych. Jak wykazały badania, osady ściekowe w porównaniu z obornikiem - zawierają 2 razy więcej azotu, 5 razy więcej fosforu, 10 razy więcej wapnia i 3 razy więcej magnezu. Nawóz uzyskany z oczyszczalni sprzyja powstawaniu próchnicy w glebie. Jest coraz częściej wykorzystywany rolniczo w całym kraju.

Odprowadzanie wód opadowych

Przez południowo-wschodnią część obszaru gminy przebiega dział wodny I rzędu: Wisła - Odra (Pilica - Ner), przy czym przeważającą część obszaru odwadnia rzeka Ner poprzez spływ powierzchniowy bezpośrednio i za pośrednictwem dość licznie występujących cieków i rowów melioracyjnych w jej zlewni. Południowo-zachodnie obrzeża gminy odwadnia rzeka Dobrzyńka. Tylko niewielkie fragmenty terenu na południowo-wschodnich obrzeżach odwadnia rzeka Wolbórka (w zlewni rzeki Pilicy).

Gospodarka energetyczna

Gmina Rzgów zasilana jest w energię elektryczną ze zlokalizowanej na terenie gminy Głównej Stacji Zasilającej 110/15, kV, „KALINKO”. Dostawa i dystrybucja energii z tej stacji odbywa się za pośrednictwem sieci rozdzielczej kablowo - napowietrznej średniego napięcia 15 kV wyposażonej w lokalne stacje transformatorowo -rozdzielcze 15/0, 4 kV. Indywidualni odbiorcy powiązani są ze stacjami transformatorowymi liniami napowietrznymi bądź kablowymi, które pracują na napięciu 400/240V. Udział w zasilaniu gminy w energię elektryczną bierze również GPZ „Chojny” - 110/15 kV. Obydwa Główne Punkty Zasilania powiązane są ze sobą liniami 110 kV oraz siecią 15 kV. Na całym obszarze miasta Rzgowa sieć elektroenergetyczna jest silnie rozbudowana, pokrywając prawie w 100% zapotrzebowanie na możliwości podłączenia. W celu umożliwienia podłączenia na terenach gminy zarezerwowano teren położony w Gospodarzu na cele budowy GPZ przy przedłużeniu ul. Kombajnowej.

Gaz

Na terenie gminy zaopatrzenie w gaz jest realizowane z sieci przewodowej i w oparciu o butle napełniane gazem płynnym. Na terenie gminy zlokalizowane są magistralne i rozdzielcze elementy sieci gazowej przewodowej. Przez teren gminy przebiegają magistrale gazowe wysokiego ciśnienia gaz $\varnothing$ 300, który wiąże ze sobą stacje redukcyjno - pomiarowe I-go stopnia zlokalizowane w Łodzi - ul. Nadwodna, w Rzgowie i w m. Pabianice.

Na podstawie danych przedstawionych przez GUS długość sieci gazowej ogółem na obszarze gminy wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. 82 856 m, z czego 14 437 m stanowiła czynna sieć przesyłowa, zaś 68 419 m czynna sieć rozdzielcza. Na terenie gminy znajduje się 1 052 czynnych przyłączy gazowych do budynków zarówno mieszkalnych jak i niemieszkalnych, przy czym z sieci gazowej na koniec roku 2015 korzystały 4 163 osoby.

Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy nie istnieje zorganizowana gospodarka ciepła. Zapotrzebowanie w ciepło realizowane jest z lokalnych źródeł ciepła. Z lokalnych kotłowni korzystają odbiorcy w zabudowie wielorodzinnej, obiekty użyteczności publicznej oraz zakłady przemysłowe. W przypadku budynków publicznych realizowane są stosownie do potrzeb działania termomodernizacyjne.

Gospodarka odpadami

Znajdujące się na terenie gminy składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w Rzgowie przy ul. Ogrodowej 115 zostało zamknięte w grudniu 2015 roku, które w najbliższym czasie zostanie poddane rekultywacji. Przy składowisku funkcjonuje obecnie Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego oprócz odpadów komunalnych można również oddać niewielkie ilości odpadów remontowych i budowlanych, tj. odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego oraz odpadowych materiałów ceramicznych. Na terenie gminy zlokalizowana jest firma Jantar 8 - jedyny w okręgu łódzkim zakład recyklingu, który produkuje paliwo alternatywne oraz prowadzi stację demontażu pojazdów. Zakład recyklingu znajduje się przy Drodze Krajowej nr 1, obok Centrum Handlowego Ptak.

Poza tym, na terenie gminy istnieją pola osadowe Stacji Uzdatniania Wody GZWik w Kalinku, zlokalizowane na terenach gminy.

Problemem gminy jest duża ilość pokryć dachowych (ok. 40%) z azbestu i związanej z tym konieczności jego utylizacji. Wymagania w tej kwestii są regulowane prawem polskim i unijnym. Gmina posiada Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Telekomunikacja: stacjonarna i komórkowa

Obecnie istniejąca sieć telekomunikacyjna telefonii stacjonarnej w Rzgowie jest wystarczająca na aktualne potrzeby gminy i nie jest planowana jej rozbudowa przez firmy telekomunikacyjne. Dalszy rozwój połączeń jest realizowany za pośrednictwem sieci komórkowych. Na terenie gminy nie ma problemów z zasięgiem wszystkich sieci telefonii komórkowych działających na terenie kraju. Lokalizacja wiążących się z systemami telefonii cyfrowej – komórkowej systemów typowych bazowych stacji przekąźnikowych (BTS) zapewnia bezproblemową komunikację. W gminie funkcjonuje 1 placówka pocztowa (Poczta Polska S.A.) oraz oddział w centrum handlowym PTAK. . W celu rozwoju sieci telekomunikacyjnych oraz rozpowszechniania dostępu do szybkiego Internetu w 2016 r. Rada Miejska w Rzgowie przyjęła uchwałę w sprawie ustalenia korzystnych stawek za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych w Gminie Rzgów. Za umieszczenie w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej urządzenia światłowodowego ustalono roczną stawkę za 1 m² powierzchni pasa drogowego w kwocie 20,00 zł.

Eksploracje

W Gminie Rzgów eksploatacja prowadzona jest głównie w części wschodniej gminy Rzgów. Złóża, występują głównie na terenie wsi Romanów, Kalino i Kalinko. Wydobywane są tam kruszywa naturalne

(piaski i żwiry), procesy wydobywcze są związane głównie z pozyskiwaniem kruszywa pod budowę infrastruktury drogowej i obecnie dobiegają końca.

Gospodarka

Wg danych GUS na terenie Gminy Rzgów w roku 2016 funkcjonowało 1 700 podmiotów gospodarczych (wpisanych do rejestru REGON).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 387	1 467	1 495	1 574	1 620	1 671	1 700
sektor publiczny	13	13	14	14	15	15	14
sektor prywatny, w tym:	1 374	1 454	1 481	1 560	1 605	1 649	1 675
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 046	1 108	1 114	1 164	1 178	1 204	1 206
spółki handlowe	164	175	186	209	226	243	262
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	24	24	25	25	26	26	26

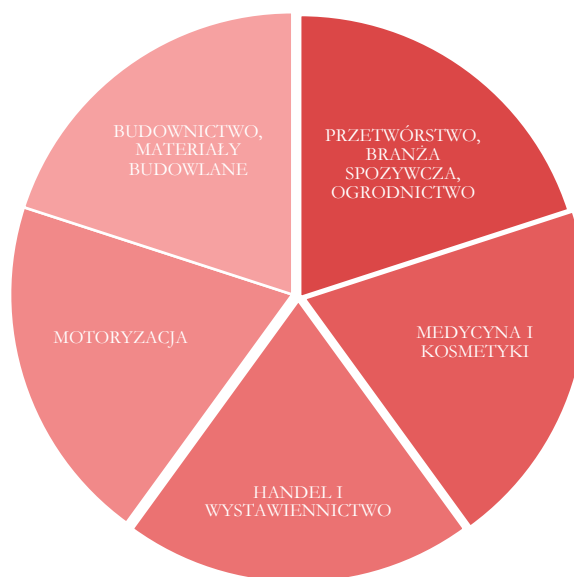
W analizowanym okresie zauważyć można systematyczny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów, co pozwala założyć, iż latach kolejnych trend ten dużym prawdopodobieństwem pozostanie utrzymany. Największą zmianę procentową można zaobserwować w przypadku spółek handlowych (wzrost o 60%).

Biorąc pod uwagę klasyfikację prowadzonej przez podmioty gospodarcze działalności zdecydowaną większość stanowiły firmy związane z handlem hurtowym i detalicznym (39%), przetwórstwem przemysłowym (15%) oraz budownictwem (7%).

Sekcja PKD	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	1 387	1 467	1 495	1 574	1 620	1 671	1 700
Sekcja A	95	98	81	69	49	47	47
Sekcja B	4	3	4	5	6	4	4
Sekcja C	223	221	233	252	254	262	263
Sekcja D	5	4	4	4	4	3	3
Sekcja E	4	5	4	4	6	7	5
Sekcja F	113	114	109	118	118	116	122
Sekcja G	540	566	584	611	642	667	663
Sekcja H	73	85	82	84	80	81	89
Sekcja I	38	40	43	41	41	43	48
Sekcja J	9	11	13	17	19	20	21
Sekcja K	20	30	30	30	28	30	32
Sekcja L	29	32	33	38	42	42	41
Sekcja M	65	63	70	77	83	85	87
Sekcja N	31	33	36	44	48	52	54
Sekcja O	13	13	13	13	13	13	13
Sekcja P	10	14	17	20	24	32	32

Sekcja PKD	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sekcja Q	48	64	69	71	75	80	84
Sekcja R	9	10	11	13	12	13	15
Sekcje S i T	58	61	59	63	76	74	77

Dzisiejszy Rzgów to jeden z największych rynków handlowych w Polsce. Jest to przede wszystkim rynek odzieżowy zorganizowany głównie przez firmy P.C.H. „PTAK” S.A., C.H. „POLROS”. Na powierzchni kilkudziesięciu hektarów w kilkunastu halach targowych funkcjonuje wiele tysięcy przedsiębiorców. Dzięki ich działalności tysiące osób znajduje zatrudnienie. W otoczeniu targowisk działają liczne zakłady produkcyjne i hurtownie. Znaczące miejsce w gospodarce gminy zajmuje branża motoryzacyjna, zatrudniająca prawie 400 pracowników wszystkich szczebli, reprezentowana przez takie marki, jak: SCANIA, VOLVO, TOYOTA, RENAULT, KIA, SUZUKI, SUBARU, JEEP, JOHN DEER, ALFA ROMEO, DAF. Branża budowlana to firmy: KERAKOLL POLSKA Sp z o.o., GEALAN, CABLEX, SAI-POL, ROL-BUD, zatrudniające razem kilkuset pracowników. Branża spożywcza to głównie: Z.P.M. „GROT”, „OVOVITA” „Hort Cafe”. Inne branże to: odzieżowa „Pako Lorente”, ogrodnicza „Kwiaty Polskie”, produkcji leków „AFLOFARM”, kosmetyczne „DELIA COSMETICS”, szpital GAMETA, handel spożywczy: Biedronka, recykling odpadów „Jantar8”.

Tereny wolne, które potencjalnie nadawać mogą się pod inwestycje, zlokalizowane są w okolicach:

- skrzyżowania autostrady A1 i drogi ekspresowej S8 – lokalizacja odpowiadałaby potrzebom branży logistycznej. Wymagają one jednak odpowiedniego zagospodarowania oraz uporządkowania kwestii własnościowych – są to tereny prywatne;
- Gminy Brójce – brakuje jednak do nich dostępu, ich wykorzystanie mogłoby nastąpić dopiero po rozpoczęciu odpowiednich inwestycji przez sąsiednią gminę.

Na cele rozwoju gospodarczego gminy, jak i regionu wpływają zasadniczo podmioty, mieszczące się w Łodzi będącej centrum regionu. Są to głównie: Łódzka Izba Przemysłowo – Handlowa, Łódzka

Agencja Rozwoju Regionalnego, cechy rzemieślnicze. Promocja gminy prowadzona jest poprzez stronę www, system sms, wydawnictwa (w tym czasopismo „Nasza Gmina”) oraz filmy promocyjne. Gmina posiada na bieżąco aktualizowane materiały promocyjne, bierze również udział w wydarzeniach promocyjnych organizowanych przez powiat łódzki wschodni oraz Urząd Marszałkowski w Łodzi. Gmina Rzgów została dostrzeżona i odnotowana w takich rankingach jak np.:

- 24. miejsce w Polsce i 3 w województwie pod względem zamożności mieszkańców – ranking samorządowego miesięcznika „Wspólnota” (2016 r.),
- 13. miejsce w Polsce (kategorie miasta do 50 tys.) w rankingu miast atrakcyjnych dla biznesu miesięcznika Forbes (2015 r.),
- 7. miejsce (kategoria miast do 50 tys.) w Ranking Miast Przyjaznych dla Biznesu przygotowywanych przez Centralny Ośrodek Informacji Gospodarczej (2016 r.).

Rolnictwo

Utrzymująca się na terenie gminy działalność rolnicza służy nie tylko samozaopatrzeniu, ale również zaspokajaniu mieszkańców z sąsiadujących terenów miejskich. W roku 2017 wg danych Urzędu Miejskiego na terenie gminy funkcjonowało ponad 1300 gospodarstw rolnych. Specyfiką obszarów rolniczych jest drobny, mozaikowy podział ziem prywatnych na działki uprawne, co wynika z wielkości gospodarstw i rozdrobnienia gruntów. W strukturze przeważają gospodarstwa o powierzchni do 5 ha stanowiące 65, 67 % ogólnej liczby gospodarstw. Z ogólnej liczby gospodarstwa o powierzchni do 2 ha stanowią aż 41, 12% i produkują głównie na potrzeby własne, a nadwyżki sprzedają na rynku lokalnym. Na terenie gminy występuje tendencja zmniejszania się stanu gospodarstw, które faktycznie prowadzą produkcję rolną. Niemniej jednak gmina pozostaje w czołówce aglomeracji łódzkiej pod względem ilości przedsiębiorstw rolniczych. Wśród nich duże znaczenie regionalne oraz krajowe mają przedsiębiorstwa ogrodnicze – ich produkcja sprzedawana jest głównie na terenie aglomeracji łódzkiej, w tym w Łodzi, gdzie funkcjonuje giełda kwiatów. Rozwijają się gospodarstwa zmechanizowane, towarowe, których właściciele zwiększają powierzchnię w drodze dzierżaw lub użyczenia od posiadaczy niezainteresowanych prowadzeniem produkcji rolnej.

Użytkowanie gruntów	ha
grunty ogółem	5 146,38
użytki rolne ogółem	4 458,37
użytki rolne w dobrej kulturze	4 022,44
pod zasiewami	3 033,71
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	109,24
uprawy trwałe	24,70
sady ogółem	19,08
ogrody przydomowe	6,23
łąki trwałe	791,33
pastwiska trwałe	57,23
pozostałe użytki rolne	435,94
lasy i grunty leśne	145,00
pozostałe grunty	543,01

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Ponad 90% ogólnej powierzchni zasiewów na terenie gminy stanowią zboża. Wśród pozostałych upraw, największą powierzchnię uprawną stanowią rośliny pastewne (2,6%) oraz ziemniaki (1,6%). Pozostałe

uprawy to przede wszystkim warzywa gruntowe i warzywa pod osłonami. Struktura miejscowych upraw nie odbiega od przeciętnej kraju, w której dominują zboża, ziemniaki i rośliny pastewne.

Głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów drobiu, trzody chlewnej i bydła. W przypadku drobiu, to oprócz typowego chowu przyzagrodowego działa w gminie kilka gospodarstw hodowli drobiu w Rzgowie, Prawdzie, Bronisinie Dworskim. Dominująca hodowla – trzoda chlewna 7 828 szt., konie 181 szt., bydło 843 szt., drób 574 752 szt. (spis rolny 2010 r). Na przestrzeni lat zaobserwowano spadek ilości bydła, przy utrzymującym się pogłowie trzody chlewnej i koni. Wzrasta systematycznie pogłowie drobiu kurzego utrzymywanego w fermach towarowych.

Źródło: opracowanie na podstawie Corine and Cover 2006

Tradycyjna działalność rolnicza warunkowana jest glebami, z których najlepsze stanowią kompleksy gleb żynio-ziemniaczanych bardzo dobrych oraz ziemniaczanych dobrych. Gleby na terenie gminy Rzgów charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem zarówno pod względem typu gleb jak i przydatności rolniczej. W zależności od rodzaju skał budujących podłoże na terenie gminy wytworzyły się następujące typy i podtypy gleb:

- gleby bielcowe i pseudobielcowe – podstawowy typ gleby na terenie gminy wykształcony na znacznych powierzchniach w centralnej części gminy (sołectwo Rzgów i Stara Gadka) na piaskach gliniastych mocnych oraz glinach lekkich i średnich tworząc gleby kompleksu żyniego bardzo dobrego; gliniaste, słabogliniaste i luźne podłoże piaszczyste tworzy mniej żyzne gleby kompleksu żyniego dobrego, słabego i bardzo słabego (największe powierzchnie zajmują w części południowo – zachodniej gminy (sołectwo Guzów) i południowo – wschodniej (Kalinko);

- gleby brunatne wylugowane i kwaśne – podstawowy typ gleby, która wykształciła się głównie na podłożu gliniasto-piaszczystym i piaszczystym jako mniej żyzne gleby kompleksu żytniego dobrego, słabego oraz bardzo słabego, tworząc największe kompleksy w części wschodniej gminy (sołectwo Kalino, Kalinko, Romanów) oraz w sołectwie Gospodarz i części północnej Grodziska; na północno – wschodnich krańcach gminy (sołectwo Bronisin Dworski), na piaskach gliniastych mocnych i glinach średnich wykształciły się bardzo żyzne gleby należące do kompleksu pszennego dobrego;
- czarne ziemie zdegradowane i gleby szare – również wykształciły się na znacznej powierzchni gminy Rzgów, tworząc przede wszystkim kompleks zbożowo – pastewny mocny i słaby oraz użytki zielone średnie na podłożu gliniastym i piaszczysto – gliniastym, największą powierzchnię zajmują generalnie w centralno – wschodniej części gminy (Huta Wiskicka, Grodzisko, Bronisin Dworski oraz wschodnia część sołectwa Kalino i Kalinko) i w sołectwie Starowa Góra; ponadto powyższe podłoże tworzy gleby kompleksu żytniego słabego (szczególnie w Starowej Górze i południowo – wschodniej części gminy); miejscami, głównie na podłożu gliniastym, niewielkimi enklawami wykształciły się bardzo żyzne gleby kompleksu pszennego dobrego;
- gleby mulowo-torfowe i torfowo-mulowe – wypełniają przede wszystkim dolinę rzeki Ner w sołectwie Rzgów, Gospodarz i Stara Gadka, rzeki Dobrzyńki w sołectwie Czyżeminek oraz Dopływu w Rzgowie, tworząc głównie użytki zielone średnie;
- gleby murszowo-mineralne i murszowate – wykształcone na podłożu piaszczystym w dolinie rzeki Ner (sołectwo Bronisin Dworski), Dopływu spod Wistkina i bezimiennego cieką w Bronisinie Dworskim oraz znaczne powierzchnie na pograniczu sołectw Kalino – Grodzisko i Kalinko – Rzgów i lokalnych zagłębieniach terenu tworząc użytki zielone średnie; w południowo – zachodniej części gminy (sołectwo Prawda i Czyżeminek) wykształciły się jako gleby bardzo słabej jakości rolniczej – gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego i użytki zielone słabe i bardzo słabe na piaskach luźnych;
- gleby torfowe i murszowo-torfowe – wykształcone lokalnie w dolinie rzeki Ner (sołectwo Bronisin Dworski).

Największą wartość rolniczą z uwagi na właściwe stosunki wodne, strukturalność oraz zasobność w próchnicę i składniki pokarmowe mają czarne ziemie oraz gleby brunatne i bielcowe wytworzone na podłożu gliniastym (gleby kompleksu pszennego dobrego i głównie III a klasy bonitacyjnej). Drugą grupę pod względem wartości rolniczej stanowią gleby bielcowe, brunatne wylugowane oraz czarne ziemie, wytworzone z gliny zwałowej o lepszym składzie mechanicznym oraz piasków gliniastych. Przy właściwej technice i intensywnym nawożeniu mogą dać wysokie plony (gleby kompleksów żytniego bardzo dobrego i dobrego oraz głównie IIIb i IVa klasy bonitacyjnej (wyjątkowo IVb)). Słabsze wartości rolnicze posiadają gleby wytworzone z piasków gliniastych lekkich oraz piasków słabo gliniastych (gleby brunatne wylugowane, bielcowe, czarne ziemie, murszowate). Są to gleby zbyt lekkie, przepuszczalne, okresowo za suche lub okresowo podmokłe (gleby kompleksu żytniego słabego i V klasy bonitacyjnej). Najśłabszą wartość rolniczą mają gleby wytworzone z piasków luźnych, głównie brunatne wylugowane, miejscami bielcowe – gleby zbyt suche zaliczone VI klasy bonitacyjnej oraz czarne ziemie i murszowate – gleby okresowo zbyt podmokłe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Część słabych gleb wytworzonych z piasków luźnych, rzadziej z piasków słabo gliniastych porastają kompleksy leśne. W powierzchni glebowej gminy znaczny udział mają również trwale użytki zielone o zróżnicowanej wartości rolniczej – głównie średnie, słabe i bardzo słabe, wykorzystywane jako łąki i pastwiska. Wg bonitacji są o gleby III – VI klasy bonitacyjnej. Najżyźniejsze użytki zielone - łąki i pastwiska III klasy bonitacyjnej występują w południowej części sołectwa Rzgów I i w dolinie Dopływu w Rzgowie. Znaczny udział mają również

łąki i pastwiska IV klasy bonitacyjnej występujące w dolinie rzeki Ner, Dopływu z Guzewa, Dopływu spod Wistkina, bezimienne ciek w Bronisinie Dworskim oraz rozległego obniżenia na pograniczu sołectw Kalino – Grodzisko i Kalinko – Rzgów (dolina wód roztopowych). Najsłabsze i najmniej przydatne rolniczo użytki zielone (V i VI klasy) klasy występują przede wszystkim w obniżeniu w południowo – zachodniej części gminy (Czyżeminek, Prawda, Guzew) oraz w dolinie rzeki Ner i bezimienne dopływu w Bronisinie Dworskim.

Dziedzictwo kulturowe

Rzgów jest jedną z najstarszych miejscowości na obszarze administracyjnym województwa łódzkiego. Początków prawdopodobnie należy szukać w okresie średniowiecza, w XII wieku. Rzgów był wówczas osadą wchodzącą w skład dóbr pabianickich, które od końca XI wieku stanowiły własność kapituły krakowskiej. Pierwsze wzmianki pisemne można odnaleźć m.in. w dokumencie stwierdzającym prawo dożywotniego polowania w dobrach chłopskich w Kalinie, które świadczą o istnieniu osady już w XII wieku. Wieś Gadka wymieniona została z nazwy w akcie z 1398 roku. Wieś Rzgów powstała, jako jedna z osad rycerskich i w XV wieku miała 9 łąnów i 3 zagrody. Korzystne położenie na brzegu rzeki Ner i przy trakcie wiodącym z Piotrkowa do Łęczycy oraz z Wolborza do Uniejowa i Lutomierska skłoniło Kapitułę Krakowską do nadania mu praw miejskich. W dn. 20.08.1467 roku Rzgów otrzymał prawa miejskie (magdeburskie) z ręki króla Kazimierza Jagiellończyka. W 1475 zbudowano pierwszy drewniany kościół pod wezwaniem św. Stanisława. W tym czasie Rzgów zaczął się rozrastać. Centrum miasta stanowił obecny stary rynek w kształcie trójkąta. O rozwoju miasta świadczy notatka lustratora z 1508 roku „Miasto buduje się i powiększa tak, że w ostatnich latach przybyło 16 domów”. Handel ożywiały organizowane jarmarki. Zawiązały się cechy rzemieślnicze kowali, stelmachów, kuśnierzy i szewców. W 1630 roku zbudowano nowy kościół, który przetrwał do dziś, a w 1750 roku mieszkańcy sfinansowali budowę ratusza umiejscowionego na rzgowskim rynku. Wkrótce z polecenia administracji pabianickiej został on zniszczony. Liczba mieszczan zamieszkująca Rzgów rosła aż do wojen szwedzkich. W okresie Rzeczypospolitej głównym zajęciem ludności było rolnictwo i rzemiosło, gdyż handel chylił się ku upadkowi. Wieś XVIII przyniósł niekorzystne zmiany. W XIX wieku (1812, 1862, 1893 i 1918) miały miejsce liczne pożary, które niszczyły Rzgów. W czasie I i II wojny światowej przez Rzgów przebiegała linia frontu. Pozostałością z tych czasów jest dobrze zachowany cmentarz wojenny w Starej Gadce na granicy Rzgowa. Ostatnie lata to okres bardzo dynamicznego rozwoju Rzgowa. Wysoki poziom infrastruktury społecznej, technicznej, ukształtowanie zdecydowanie miejskiego charakteru zabudowy spowodowały, że z dniem 1 stycznia 2006 roku (po 132 latach) miejscowość Rzgów odzyskała utracone prawa miejskie.

Gminna ewidencja zabytków obejmująca całość problematyki ochrony dóbr kultury na obszarze Gminy Rzgów, stanowi podstawę do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami. Do najważniejszych zespołów i obiektów gminy o znaczeniu historycznym i kulturowym należy zaliczyć zespół staromiejski Rzgowa – o dobrze zachowanym układzie przestrzennym, ograniczony: doliną rzeki Ner, doliną rzeki Strugi oraz ulicami Literacką i Polną oraz kościół parafialny p. w. Św. Stanisława bpa. W świątyni tej zbudowanej pierwotnie w stylu gotyckim i wielokrotnie przebudowywanej w różnych stylach, odkryto w 2009 r. za obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej znacznie starszy obraz, pochodzący prawdopodobnie z XVII wieku, z epoki baroku. Wewnątrz świątyni największą ponadto wartość mają ołtarze: główny i dwa boczne, drewniane klasycystyczne stalle przy ołtarzu głównym oraz tzw. belka tęczowa, dzieląca prezbiterium i nawę główną. Obraz eksponowany w ołtarzu bocznym, jak i cały kościół

jest wpisany do rejestru zabytków. Jego wartość jest szczególna ponieważ w kościołach województwa łódzkiego najstarsze obrazy pochodzą najczęściej z XVIII i XIX wieku, a obrazy XVII wieczne są rzadkością i można je podziwiać jeszcze tylko w Pabianicach i Łagiewnikach. Ponadto w kościele znajdują się cenne organy z końca XIX w. W najbliższych latach planowana jest częściowa renowacja obiektu, na którą wygospodarowano środki z budżetu gminy. Wartościowym elementem kulturalnym na terenie gminy jest zespół architektoniczno-krajobrazowy parkowo-folwarczny w Gospodarzu, gdzie znajdują się tereny zieleni ze stawami oraz obiekty architektoniczne znajdujące się w ewidencji konserwatorskiej: pałacyk z 1918r., dom ogrodnika z ok. 1910r., kuźnia z ok. 1918r., chlewnia, stajnia, obora i czworaki z ok. 1920 r. Strefa ochrony obejmuje także dobrze zachowany cmentarz wojenny w Starej Gadce, położony w gminie Rzgów, w miejscowości Stara Gadka, jest miejscem spoczynku żołnierzy poległych w bitwie łódzkiej stoczonej w listopadzie 1914 r. między wojskami niemieckimi i rosyjskimi. Cmentarz jest dostępny dzięki linii autobusowej Nr 50A, mającej przystanek tuż obok bramy wejściowej. Cmentarz położony jest przy skrzyżowaniu drogi krajowej nr 1 z drogą prowadzącą ze Rzgowa do Rudy Pabianickiej w Łodzi.

Służba zdrowia

Opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom gminy Gminna Przychodnia Zdrowia w Rzgowie, mieszcząca się przy ul. Ogrodowej 11a, poprzez organizowanie i udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach ambulatoryjnych lub w miejscu zamieszkania osób potrzebujących opieki w zakresie opieki podstawowej, specjalistycznej bądź rehabilitacji leczniczej. Przychodnia jest samodzielnym zakładem opieki zdrowotnej, posiadająca osobowość prawną, świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci i dorosłych, chorób wewnętrznych, pediatrii, ginekologii, stomatologii, okulistyki, neurologii, otolaryngologii, rehabilitacji. Na terenie Gminy, w Rzgowie funkcjonuje także prywatny szpital Gameta, zajmujący się leczeniem bezpłodności. Placówki POZ w roku 2015 udzieliły łącznie 25 933 porad. Ofertę usług uzupełniają 4 apteki zlokalizowane w Rzgowie. Stan bazy opieki zdrowotnej jest postrzegany przez pacjentów na ogół jako niezadowolający. Przyczyniają się do tego przede wszystkim problemy związane z finansowaniem służby zdrowia.

Edukacja

Zgodnie z Uchwałą nr XXXIV/254/2017 Rady Miejskiej w Rzgowie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, na terenie gminy funkcjonuje pięć placówek:

1. Przedszkole Publiczne w Rzgowie,
2. Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie, (jako ośmioletnia szkoła podstawowa rozpocznie działalność 01-09-2017r.).
3. Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Kalinie, (jako ośmioletnia szkoła podstawowa rozpocznie działalność 01-09-2017r.).
4. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Guzowie, (jako ośmioletnia szkoła podstawowa rozpocznie działalność 01-09-2017r.).
5. Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka w Rzgowie (do 31-08-2017r; klasy gimnazjum będą prowadzone w SP im. J. Długosza w Rzgowie).
6. Prywatne przedszkole w Starowej Górze - prowadzone od lutego 2012 r..

Znaczna ilość dzieci mieszkających na terenie gminy uczęszcza do placówek w Łodzi, Pabianicach i Ksawerowie.

Poniżej zaprezentowano dane dot. liczby uczniów oraz stan doposażenia w sprzęt komputerowy poszczególnych szkół za rok 2017.

Lp	Placówka	lb dzieci	lb stanowisk komputerowych na ucznia	Boisko	Plac zabaw
1	Przedszkole Publiczne w Rzgowie	223	-		
2	Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie	332	20	+	+
3	Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Kalinie	109	21	+	+
4	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Guzowie	116	14	+	+
5	Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka w Rzgowie	204	30	+	-

Celem nadrzędnym wszystkich placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Rzgów jest wszechstronny i harmonijny rozwój dziecka i ucznia na wszystkich etapach kształcenia oraz wyposażenie go w niezbędną wiedzę i umiejętności potrzebne do dalszego etapu edukacji. Kierunki rozwoju służące realizacji celu to:

1. Podnoszenie efektów kształcenia i wychowania z wykorzystaniem nowych technik i aktywizujących metod nauczania oraz poprzez pracę metodą projektów edukacyjnych.
2. Kształtowanie umiejętności kluczowych, uwzględniających prawidłowy rozwój emocjonalny i fizyczny uczniów, posługiwanie się językami obcymi, rozwijanie wrażliwości humanistycznej oraz sprawne wykorzystywanie technologii informatycznych.
3. Wykorzystywanie wyników sprawdzianu lub egzaminu szkolnego do ustalenia kierunków działań naprawczych i podnoszenia jakości kształcenia.
4. Budowanie pozytywnego klimatu w szkole sprzyjającego uczeniu się i rozwojowi każdego ucznia zorientowanego na sukces w dalszej edukacji lub pracy zawodowej.
5. Propagowanie idei wolontariatu, akcji charytatywnych i umiejętności działania na rzecz innych ludzi.
6. Zapewnienie różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych sprzyjającej rozwijaniu zainteresowań i wspomaganie działań edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych szkoły.
7. Zachęcanie rodziców do aktywnego udziału w życiu szkoły.
8. Rozwijanie bazy szkoły.
9. Promowanie szkoły w środowisku.
10. Propagowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia, realizacja działań profilaktycznych.
11. Rozwijanie zdolności dzieci i młodzieży poprzez udział w konkursach przedmiotowych.

Wszystkie placówki oświatowe posiadają odpowiednią na dzień sporządzenia dokumentu bazę lokalową, wykwalifikowaną kadrę nauczycielską, dostateczną ilość pracowników administracji i obsługi oraz środki niezbędne do realizacji podstawowych zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych. Instytucje te stanowią także ważne ośrodki życia kulturalnego społeczności lokalnych. Organizowane są liczne przedsięwzięcia i inicjatywy zmierzające do tworzenia przyjaznej atmosfery wychowawczej i bezpieczeństwa w szkole, zajęcia dydaktyczne, opiekuńcze i wychowawcze. Szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne i w boiska sportowe. Szkoły w realizacji zadań w zakresie wychowania fizycznego korzystają

poza własnymi salami sportowymi z obiektów sportowych GOSTiR-u. Szkoły organizują i monitorują opiekę i pomoc materialną uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Ilość szkół pozwala na uniknięcie relatywnie długich dojazdów do placówek. Gmina organizuje dowóz dzieci do szkoły w Kalinie, a także na zajęcia nauki pływania uczniów na basen w Tuszynie oraz na różne imprezy i uroczystości środowiskowe. Szkoły i przedszkole realizują programy nauczania zgodnie z wytyczonymi kierunkami polityki oświatowej państwa, kształtują postawy patriotyczne i obywatelskie, wychowują, a także pełnią opiekę poprzez zajęcia świetlicowe.

Ponadto każda z placówek oferuje następujące zajęcia dodatkowe:

1. Przedszkole Publiczne w Rzgowie - zajęcia rytmiki i języka angielskiego;
2. Szkoła Podstawowa im. Jana Długosza w Rzgowie - koło plastyczne, informatyczne, taneczne, poprawnej wymowy, dziennikarskie, sportowe, muzyczne, historyczne, języka angielskiego;
3. Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Kalinie - koło plastyczne, informatyczne, historyczne, zajęcia wyrównawcze z matematyki i języka polskiego, zajęcia terapii pedagogicznej;
4. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Guzowie - koło informatyczne, wokalne, teatralne, zajęcia umuzykalniające, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, zajęcia wyrównawcze z matematyki;
5. Gimnazjum im. Kazimierza Jagiellończyka w Rzgowie - koło biologiczne, dziennikarskie, chemicznoekologiczne, teatralne, zajęcia socjoterapii, korekcyjno-kompensacyjne oraz zajęcia dodatkowe ze wszystkich przedmiotów dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych .

Od 2017 roku Gmina Rzgów przyznaje najlepszym uczniom tytuł „Super Żaka Gminy Rzgów” – tytuł otrzymują uczniowie szkół z terenu gminy, którzy w roku szkolnym wyróżnili się szczególnymi osiągnięciami w konkursach powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Nagrody wręczane są w kategoriach: osiągnięcia grupowe, osiągnięcia indywidualne oraz podziękowanie dla opiekunów. Działanie ma na celu promowanie postaw uczniów, którzy za swoje najważniejsze zadanie uznają uzyskiwanie jak najwyższych wyników w nauce.

Na terenie miasta i gminy Rzgów nie funkcjonuje szkolnictwo ponadgimnazjalne.

Sport, rekreacja

Na terenie gminy istnieje 6 obiektów związanych ze sportem i rekreacją. Oferta i jakość organizowania czasu wolnego jest na zadowalającym poziomie. Dzieci mogą skorzystać z 12 placów zabaw rozmieszczonych na terenie całej gminy w następujących miejscowościach:

- Rzgów – bajkowy zamek w parku w centrum miasta oraz plac zabaw zlokalizowany przy Szkole Podstawowej im. Jana Długosza (przy Orliku).
- Kalinko 45a – plac zabaw z drewnianymi wieżami, zjeżdżalnią i pomostem linowo-wspinaczkowym.
- Romanów – plac zabaw położony naprzeciw strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej.
- Guzów - plac zabaw z metalowym zestawem sprawnościowym w kształcie sześcioboku z pajęczyną linową do wspinania i pełzania, wyposażony w drążki, drabinkę cyrkową, a także stożkowe, linowe urządzenie wspinaczkowe wysokości 3 metrów.
- Grodzisko - plac zabaw położony w środkowej części miejscowości przypomina charakterem drewnianą warownię w Rzgowie.

- Starowa Góra - plac zabaw położony we wschodniej części Starowej Góry na rogu ulic: Centralnej i Wójtowskiej oraz w zachodniej części Starowej Góry przy ul. Centralnej 9 na terenie boiska. Dodatkowo z myślą o osobach dorosłych na placach zainstalowano siłownie zewnętrzne, orbitreki.
- Gospodarz - plac zabaw usytuowany nieopodal świetlicy.
- Gadka Stara – plac zabaw przy ul. Kombajnowa/Uczniowska.
- Prawda i Tadzin.

W następujących wsiach znajdują się boiska: Stara Gadka, Grodzisko, Starowa Góra, Guzew oraz Kalino (boisko przyszkolne – formalnie w obrębie geodezyjnym Huta Wiskicka-Tadzin). Na terenie Gminy Rzgów działają dwa kluby sportowe: Gminny Ludowy Klub Sportowy „Zawisza” z siedzibą w Rzgowie przy ul. Tuszyńskiej 56 z gminnym stadionem o powierzchni 2,0 ha oraz Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”. Klub działa nieprzerwanie od 1997 r. Na początku działalności prowadził sekcje siatkówki, judo, lekkiej atletyki, szachów oraz aerobiku. Obecnie prężnie działa sekcja siatkówki, której główny trzon stanowi męska drużyna seniorów. Zajęcia z siatkówki prowadzone są również dla juniorów i młodzików. Kolejna duży dział to sekcja turystyki. Klubowicze biorą udział w imprezach turystycznych – rajdach pieszych i rowerowych organizowanych przez PTSM, PTTK, TPŁ oraz Radę Powiatową LZS. Sezonowo klub prowadzi zajęcia oraz uczestniczy w imprezach narciarstwa biegowego. „Sokół” organizuje i współorganizuje imprezy o charakterze turystycznym w naszym regionie. Ponadto klub prowadzi sekcje koszykówki dla dzieci. Jednym z głównych zadań klubu jest organizacja rywalizacji dzieci i młodzieży szkolnej na poziomie gminnym. Są to imprezy biegowe, mistrzostwa gier zespołowych – siatkówka, koszykówka, piłka nożna oraz rekreacyjne – „mistrz gier i zabaw. LUKS „Sokół” organizuje również zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży pozostającej w mieście podczas ferii zimowych. Klub współpracuje ze szkołami w naszej gminie i regionie oraz z organizacjami takimi jak Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Towarzystwo Przyjaciół Łodzi, Rada Powiatowa Ludowych Zespołów Sportowych. GLKS „Zawisza” jest klubem piłkarskim, istniejącym nieprzerwanie od 1947 roku, który corocznie zrzesza w swoich szeregach ponad stu czynnie grających zawodników, głównie młodzież i dzieci z terenu naszej gminy. Zespół występuje w rozgrywkach piłkarskich organizowanych przez Polski Związek Piłki Nożnej. Grupy młodzieżowe

umożliwiają rozwijanie pasji najmłodszych, a także stwarza możliwość późniejszej kontynuacji gry w drużynie seniorskiej.

We wrześniu 2009 r. oddano do użytku nowoczesny skatepark o powierzchni 560 m², wyposażony we wszystkie niezbędne do jazdy elementy i posiadający najważniejszy atut, jakim jest różnica poziomów jego nawierzchni. Na obiekcie organizowane są m.in. zawody deskorolkowe dla młodzieży do 15 r.ż.

W roku 2010 oddano do użytku wybudowany w ramach programu rządowego kompleks boisk „ORLIK 2012”, o kolejnym numerze 1342. Świetlice wiejskie znajdują się w: Czyżeminku, Gospodarzu, Hucie Wiskickiej oraz przy jednostkach OSP w Guzewie, Grodzisku, Kalinie, Kalinku, Prawdzie, Starowej Górze, Starej Gadce i Romanowie.

W marcu 2012 roku rozpoczął swą działalność Gminny Ośrodek Sportu, Turystyki i Rekreacji w Rzgowie, którego celem jest propagowanie zdrowego trybu życia wśród mieszkańców. Do dyspozycji mieszkańców pozostaje sala pełnowymiarowa, dwie mniejsze sale gimnastyczne, siłownia, ścianka wspinaczkowa oraz sala squash'a. Już w pierwszym roku swojej działalności ponad 50 tys. osób skorzystało z możliwości uprawiania sportu w tym Ośrodku. W godzinach szkolnych hala służy przedszkolakom i uczniom do odbywania zajęć wychowania fizycznego. Ponadto GOSTiR organizuje specjalistyczne zajęcia dla dzieci i dorosłych oraz imprezy sportowe dla wszystkich

Do dyspozycji mieszkańców pozostają Lokalni Animatorzy Sportu prowadzący zajęcia sportowe i rekreacyjne. Zajęcia są skierowane do różnych grup wiekowych, a udział w nich jest bezpłatny. W celu ułatwienia komunikacji z animatorami, zapisywania się na zajęcia, rezerwacji terminów udostępniony został specjalny portal internetowy pn. lokalnyanimatorsportu.pl

Na terenie gminy działają kluby i stowarzyszenia skupiające miłośników szachów oraz tenisa (MKS Rzgów).

Przez teren gminy przebiegają także szlaki turystyczne stanowiące dobrą okazję do zapoznania się z walorami historyczno- przyrodniczymi:

- Szlak Okrężny Wokół Łodzi (pd-zach. część gminy),
- Szlak Grodzisko – Rzgów,
- Łódzka Magistrała Rowerowa (W-E),
- Trakt napoleoński,
- Szlak I wojny światowej regionu łódzkiego (Stara Gadka).

Kapitał społeczny i ludzki

O sile kapitału społecznego świadczą m.in. liczne organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje i kluby sportowe działające na terenie gminy. Wśród nich wymienić należy:

- Koła Gospodyń Wiejskich w 13 miejscowościach skupiające ok. 300 osób
- oraz 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, aktywizujących lokalne społeczności.

Od 2011 roku Gmina Rzgów należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „BUD – UJ RAZEM”. Stowarzyszenie skupia aż 20 jednostek samorządu terytorialnego z woj. łódzkiego. Działa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich gmin, promocji zasobów historyczno-kulturowych, rozwoju turystyki i sportu oraz popularyzacji i rozwoju regionalnych produktów. Dzięki przynależności do stowarzyszenia gmina może zaoferować dodatkowe możliwości wsparcia finansowego i doradczego dla firm działających na terenie LGD. Gmina współpracuje także ściśle z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach w zakresie szkoleń dotyczących najnowszych trendów w rolnictwie.

Pomoc w zakresie opieki osobami, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować oferuje działający w Rzgowie przy ul. Ogrodowej 11 Dom Dziennego Pobytu Zgromadzenia Sióstr Felicjanek. Świadczy on usługi opieki dziennej dla osób starszych i chorych. Osoby korzystające z Ośrodka mają zapewnione następujące usługi: osobom, którym stan zdrowia nie pozwala na samodzielne poruszanie się oferowany jest codzienny transport samochodem do Ośrodka, drugie śniadanie i obiad (w ciągu roku Ośrodek wydaje ok. 8000 obiadów). W zależności od potrzeby zapewniana jest również pomoc w utrzymaniu higieny osobistej oraz pomoc pielęgniarstwa (np. możliwość kontrolowania niektórych parametrów życiowych: ciśnienie tętnicze krwi, poziom cukru we krwi, a także wykonywanie opatrunków, iniekcji itp.). Osoby znajdujące się pod opieką Ośrodka mają możliwość skorzystania z pokoju terapii ruchowej ze sprzętem rehabilitacyjnym, gdzie prowadzone są ćwiczenia indywidualne. Także w ramach terapii zajęciowej są prowadzone ćwiczenia poprawiające sprawność ruchową, zajęcia plastyczne i techniczne, zajęcia integracyjno-muzyczne i relaksacyjne, korzystanie z wybranych audycji telewizyjnych, kaset video, korzystanie z gier towarzyskich. Obecnie siostry obejmują opieką 38-40 osób dziennie, w wieku od 39 do 91 lat. Ośrodek jest czynny: poniedziałku do piątku w godz. 8:00- 16:00.

Wśród pozostałych zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów znajdują się kluby sportowe opisane już w tym dokumencie oraz **stowarzyszenia branżowe** takie jak⁴:

- Stowarzyszenie Najemców w Centrach Handlowych w Rzgowie
- Stowarzyszenie Kupców Powiatu Łódzkiego Wschodniego
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców Rzgowa
- Stowarzyszenie Uczestników Rynku Nieruchomości Regionu Łódzkiego
- Łódzki Związek Hodowców Zwierząt Futerkowych i Drobego Inwentarza
- Stowarzyszenie Polskich Producentów Odzieży.

Na terenie gminy działa również prężnie rozwijający się oddział Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych.

Gmina Rzgów jest członkiem w stowarzyszeniu miast Cittaslow - idea ta narodziła się we Włoszech w 1998 roku. Pierwsze miejscowości z Polski przystąpiły do sieci „miast dobrej jakości życia” w 2006 roku dzięki czemu kilkanaście miesięcy później powołano Polską Krajową Sieć Miast Cittaslow. Miasta spod znaku ślimaka przyjmują wspólne cele dla polepszania jakości życia mieszkańców i przybliżania kultury dobrego życia. Idee Cittaslow zakładają również wykorzystywanie nowoczesnych technologii i nowatorskich sposobów organizacji miasta, tak aby spokojne tempo życia nie stało w sprzeczności z ciągłym i przemyślanym rozwojem.

⁴ za Wykaz stowarzyszeń mających swoją siedzibę na terenie powiatu łódzkiego wschodniego, wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, dla których organem nadzorującym jest Starosta Łódzki Wschodni

Samorząd zaangażowany jest także w członkostwo w Związku Gmin Wiejskich RP – to największa ogólnopolska organizacja skupiająca gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Związek tworzy szeroką platformę współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy gminami (kongresy, konferencje, grupy wymiany doświadczeń, baza dobrych praktyk, różnorodne formy współdziałania z wykorzystaniem technologii informatycznych). Na przestrzeni ostatnich lat ZGW RP intensywnie wspierał gminy w dostosowaniu się do standardów unijnych, realizował różnorakie programy badawczo-analityczne, organizował liczne szkolenia, warsztaty i konferencje wspierające realizację gminnych zadań i doskonalące umiejętności przedstawicieli samorządów.

Analiza zasobów finansowych gminy

Z informacji zawartych w statystykach GUS sporządzono poniższe zestawienia przedstawiające sytuację finansową Miasta i Gminy Rzgów na przestrzeni ostatnich lat.

Poniższe zestawienie prezentuje wartości głównych źródeł dochodów i pozycji wydatków Gminy na przestrzeni lat 2010-2015. Dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły w 2015 r. 4 174,76 zł (w tym dochody własne 3 211,73 zł), zaś wydatki na 1 mieszkańca ukształtowały się w 2015 r. na poziomie 3 820,83 zł. Dochody ogółem w 2015 r. wyniosły 41 710 056,23 zł, natomiast wydatki ogółem 38 173 956,72 zł.

Dochody własne w Gminie Rzgów w 2015 roku ukształtowały się na poziomie 32 088 438,71 zł., co stanowiło 76,93 % dochodów ogółem Gminy. Dotacje wyniosły 4 075 379,52 zł. (9,8% dochodów ogółem). Subwencje w Gminie Rzgów w 2015 roku wyniosły 5 546 238,00 zł. – 13,30% dochodu ogółem jednostki samorządu terytorialnego, z czego 98% stanowiła subwencja oświatowa (5 446 864,00 zł).

Wykres 1 Dochody budżetu Gminy Rzgów w latach 2010-2015

	dochody ogółem	dochody własne	dotacje ogółem	subwencje ogółem	subwencje na zadania oświatowe
2010	32186883,62	22641101,26	5524664,36	4021118	4021118
2011	33340457,81	22882004,41	6036480,4	4421973	4421973
2012	34089017,25	23233972,55	3835753,7	5019291	4902241
2013	35578794,57	27131912,87	3462105,7	4984776	4899720
2014	37931688,76	28402231,87	4353867,89	5175589	5104733
2015	41710056,23	32088438,71	4075379,52	5546238	5446864

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych BDL, GUS

Tabela 1 Dochody budżetu Gminy według działów w latach 2010 - 2015

DZIAŁ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dochody ogółem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100%
rolnictwo i łowiectwo	0,2%	0,22%	0,23%	0,25%	0,27%	0,24%
transport i łączność	2,80%	1,90%	1,19%	2,10%	2,93%	1,50%
gospodarka mieszkaniowa	3,56%	3,30%	1,40%	1,83%	1,17%	0,48%
Działalność usługowa	0%	0,01%	0%	0,01%	0,03%	0%
administracja publiczna	0,55%	0,55%	1,40%	1,00%	0,65%	1,24%
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,14%	0,07%	0,02%	0%	0,20%	0,17%
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,01%	0,02%	0,01%	0%	0%	0%
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	58,08%	61,53%	66,10%	69,30%	70,57%	70,39%
różne rozliczenia	17,10%	14,26%	15,65%	14,57%	14,10%	13,62%
oświata i wychowanie	0,76%	0,65%	0,91%	1,29%	2,03%	2,41%
ochrona zdrowia	0,99%	0,94%	0,87%	0,84%	0,79%	0,71%
pomoc społeczna	6,89%	6,77%	6,78%	6,62%	6,36%	5,62%
edukacyjna opieka wychowawcza	0,14%	0,13%	0,13%	0,16%	0,16%	0,11%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,96%	0,76%	2,88%	1,02%	0,49%	3,19%
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,05%	0,04%	0,03%	0,14%	0,03%	0,06%
kultura fizyczna	7,77%	8,85%	2,40%	0,87%	0,22%	0,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Jak wynika z powyższych danych, na przestrzeni ostatnich 5 lat najwyższy udział w dochodach gminy mają dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej⁵.

⁵ Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy i rozdziały - określające rodzaj działalności oraz paragrafy - określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy, rozdziały i paragrafy opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 1995-2014.

W całkowitej kwocie wydatków (38 173 956,72 zł) w Gminie Rzgów za 2015 r. największy udział miały wydatki związane z wydatkami bieżącymi - ponad 82%. W strukturze wydatków wydatki majątkowe stanowiły 17,8 %, zaś dotacje 7,8%.

Wykres 2 Wydatki budżetu Gminy w latach 2010 – 2015

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych BDL, GUS

Tabela 2 Wydatki budżetu Gminy według działów w latach 2010 - 2015

DZIAŁ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogółem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100%
rolnictwo i łowiectwo	5,15%	2,29%	4,18%	1,10%	2,05%	6,52%
gospodarka mieszkaniowa	2,30%	2,56%	7,16%	2,21%	1,23%	2,74%
Działalność usługowa	0,27%	0,28%	0,41%	1,39%	0,69%	0,46%
administracja publiczna	11,48%	11,89%	14,21%	14,40%	16,60%	14,80%
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,12%	0,06%	0,03%	0,01%	0,23%	0,18%
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	4,37%	3,36%	3,34%	2,90%	2,33%	2,33%
dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,27%	0,26%	0%	0%	0%	0%
obsługa długu publicznego	0,31%	0,36%	0,80%	0,36%	0,17%	0,04%
Różne rozliczenia	0,82%	3,97%	1,36%	1,78%	1,95%	2,47%
oświata i wychowanie	18,59%	21,25%	27,14%	30,34%	28,82%	29,63
ochrona zdrowia	0,48%	1,11%	0,92%	0,89%	0,85%	1,16%
pomoc społeczna	8,24%	8,83%	9,81%	9,92%	10,26%	8,83%

DZIAŁ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
edukacyjna opieka wychowawcza	0,34%	0,44%	0,75%	0,83%	0,86%	0,90%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13,76%	8,03%	5,58%	9,44%	8,87%	7,87%
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,29%	2,40%	2,98%	2,72%	3,11%	3,17%
kultura fizyczna	Bd	20,60%	4,03%	4,77%	4,54%	3,66%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Według opracowania danych dostępnych na stronie GUS największą grupę wydatków stanowiły wydatki na wychowanie oraz oświatę. Również znaczący udział w wydatkach gminy mają wydatki związane z administracją publiczną oraz pomocą społeczną.

Inwestycje ze środków zewnętrznych

Gmina intensywnie pozyskuje środki zewnętrzne na realizację niezbędnych inwestycji. Według stanu na 30 kwietnia 2017 r. na cele inwestycyjne w Gminie pozyskano następujące środki:

- Modernizacja Stacji uzdatniania Wody w Rzgowie przy ul. Krzywej, budżet ok. 1,2 mln zł, pożyczka w części umarzalna, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, rok 2016
- Remont hydroforni w Grodzisku, budżet w wysokości 1 350 000,00 zł, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, rok 2015
- Utworzenie ekopracowni w Szkole podstawowej im. J. Długosza w Rzgowie i zakup wyposażenia, budżet w wysokości 36 600,00 zł, dofinansowanie 30 000,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, rok 2015
- Termomodernizacja przedszkola w Rzgowie, budżet w wysokości 180 000,00 zł, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, rok 2014
- Remont budynku OSP w Kalinie, budżet projektu w wysokości 76 200,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich - „Małe projekty”, lata 2014-2015
- Wyposażenie zaplecza kuchennego strażnicy OSP w Rzgowie, budżet w wysokości 35 000,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – „Małe projekty”, lata 2014/2015
- Budowa podjazdu dla niepełnosprawnych do części apteczno – rehabilitacyjnej Gminnej Przychodni Zdrowia w Rzgowie, budżet w wysokości 32 000,00 zł, 50% dofinansowania pozyskanego z Rejonowego Centrum Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, rok 2014
- Organizacja placu zabaw w Rzgowie, budżet w wysokości 79 000,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – „Małe projekty”, rok 2014
- Renowacja kładki dla pieszych (remont z montażem oświetlenia), budżet w wysokości 350 000,00 zł, Program rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Oś III „Odnowa i rozwój wsi”, rok 2014
- Organizacja placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Guzowie, budżet w wysokości 25 000,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – „Małe projekty”, rok 2014
- Organizacja placu zabaw w Kalinie i Gospodarzu – budżet w wysokości 65 000,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, lata 2012-2013

- Modernizacja terenu i świetlicy w Czyżemiku – środki w wysokości 70 000,00 zł, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, lata 2012-2013
- Budowa chodnika i ścieżki rowerowej w Gadce Starej, budżet w wysokości 655 000,00 zł – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, lata 2012-2013
- Hala sportowa – środki w wysokości 6 980 239,60 PLN (aneks do umowy) – Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, III Oś priorytetowa, Gospodarka, Innowacyjność, Przedsiębiorczość, Działanie III.3.5 – Infrastruktura turystyczno – rekreacyjna.
- Park im. A. Mickiewicza w centrum Rzgowa – środki w wysokości 410 tys. PLN, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Oś III - Działanie "Odnowa i rozwój wsi"
- Skwer w centrum miasta na rogu ulic Łódzkiej i Pabianickiej – środki w wysokości – 36 tys. zł – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Lokalna Grupa Działania działająca w ramach Oś IV LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – pozyskano środki w wysokości ponad 1,600 tys. zł, z czego na inwestycje realizowane przez gminę dla społeczności lokalnej ponad 1,200 tys. zł. Uzyskane dofinansowanie dotyczy zarówno inwestycji twardych w infrastrukturę rekreacyjną (świetlice, boiska, ścieżki rowerowe), jak i projektów miękkich integrujących lokalną społeczność
- Kanalizacja dofinansowywana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 2006 r. pożyczka 2 884 tys. zł, umorzenie 577 tys. zł, 2007 r. pożyczka 490 tys. zł, umorzenie 88 tys. zł, 2008 r., pożyczka 833 tys. zł, umorzenie 249,9 tys. zł, 2009 r. pożyczka 929, 2 tys. zł, umorzenie 278, 76 tys zł, 2010 r. pożyczka 372, 3 tys. zł, umorzenie 249, 9 tys. zł, 2012 r. pożyczka 45 tys. zł.
- Kompleks boisk ORLIK 2012 w ramach projektu rządowego – dotacja Urzędu Marszałkowskiego 333.334,00 zł, dotacja budżetu państwa 333 tys. zł, razem 666.334,00 zł
- Indywidualizacja nauczania w klasach I – III szkół podstawowych w gminie Rzgów – priorytet IX Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie 9.1.2 – 136 tys. zł
- Środki pozyskane na budowę dróg w ramach tzw. „schetynówek”: droga gminna nr 106410E Guzów-Babichy dofinansowanie 325 tys. zł i remont drogi powiatowej nr 2941 E na odcinku ok. 1270 m. - Sołectwo Grodzisko-Konstantyna - dofinansowanie 665 tys. zł. Winda w ośrodku zdrowia (dofinansowane z PFRON) – 122 tys. zł, rok 2006.

Inwestycje społeczne i kulturalne

W centrum Rzgowa znajduje się park miejski o powierzchni 0,8 ha, na którego obszarze rozplanowano alejki, zaś cały teren obsadzono topolami, wierzbami i klonami. Od strony południowej i zachodniej teren parku otoczony jest pierzejami, od strony północnej znajduje się kościół natomiast po wschodniej stronie parku zobaczyć można gmach urzędu miejskiego. Pierwotnie na terenie parku istniała aleja lipowa na wprost bramy kościoła. Aktualne nasadzenia są konsekwencją obumierania starych drzew oraz prowadzonych cięć oraz przesadzania krzewów zlokalizowanych w pasie planowanych nowych ścieżek.

Ponadto, na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury. Organizowane są w nim zajęcia kółek zainteresowań dla dzieci, młodzieży i dorosłych z terenu gminy, imprezy okolicznościowe, uroczystości z okazji świąt państwowych, a także coroczne Dni Rzgowa i Dożynki Gminne. W Ośrodku odbywają się: zajęcia tańca ludowego w trzech grupach wiekowych, zajęcia tańca współczesnego dla najmłodszych, zajęcia plastyczne, zajęcia fotograficzne, zajęcia wokalne, nauka gry na instrumentach dętych. W Gminnym Ośrodku Kultury działają następujące grupy:

- Rzgowska Orkiestra Dęta, będąca najstarszą formacją GOK, która powstała przy Straży Ogniowej w 1907 r. z inicjatywy Adolfa Schittelhelma. Obecnie zrzesza ponad 30 muzyków, zaś w swoim repertuarze posiada kilkadziesiąt utworów marszowych i koncertowych. Orkiestra Dęta w Rzgowie bierze czynny udział w życiu kulturalnym Gminy Rzgów, reprezentując ją w kraju i za granicą, m.in. we Włoszech, Francji czy na Ukrainie,
- Zespół Pieśni i Tańca „Rzgowianie”, który powstał w 1985 roku. Zespół powstał z inicjatywy p. Bolesława (Wojciecha) Kacperskiego – inspiracją do założenia w Rzgowie własnego zespołu folklorystycznego była przynależność córki Lilianny do zespołu Pieśni i Tańca „Wiśniowa Góra”. W Zespole tańczą i śpiewają dzieci i młodzież z terenu Gminy Rzgów i gmin sąsiadujących. „Rzgowianie” prezentują folklor Polski na scenach w kraju i za granicą w trzech grupach wiekowych. Do tańca przygrywa 4 osobowa kapela. W swojej prawie 30 - letniej działalności zespół prezentował tańce następujących regionów: łowicki, krakowski, rzeszowski, lubelski, górali Podhalańskich, mazowiecki, łachów sądeckich oraz prezentował obrazki obrzędowe. Od lipca 2013 Zespół Pieśni i Tańca „Rzgowianie” należy do Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwalu i Sztuki Ludowej – CIOFF,
- Klub Fotograficzny "Blenda" działa w GOK-u nieprzerwanie od 1986 r. Zrzesza miłośników fotografii z całej gminy Rzgów. W ramach swojej działalności organizuje plenery fotograficzne, konkursy i wystawy. Prowadzi naukę fotografii dla młodzieży i dorosłych. Członkowie klubu są laureatami ogromnej liczby konkursów i przeglądów, a dla niektórych klubowiczów fotografia stała się zawodem,
- Rzgowski Chór „Camerata” działający od 2003 roku. Grupa zrzesza ok. 30 dorosłych mieszkańców gminy. To czterogłosowa, amatorska formacja, która uświetnia głównie uroczystości lokalne, zarówno świeckie jak i kościelne. Rocznie uczestniczy w około 20 wydarzeniach o różnym charakterze, takich jak Święto Niepodległości Polski, Dni Rzgowa, Dożynki Gminne, etc. W repertuarze oprócz pieśni kościelnych i kolęd (zarówno polskich jak angielskich), śpiewanych a cappella lub z akompaniamentem, „CAMERATA” posiada pieśni i piosenki patriotyczne, biesiadne, okolicznościowe i inne, także o Rzgowie,
- Pracownia Plastyczna dla dzieci i młodzieży w wieku 3-16 lat, która istnieje w GOK od 2003 r. Oprócz podstawowych zajęć plastycznych, organizuje, co roku dwa konkursy plastyczne dla dzieci: „JESIENNY PEJZAŻ” - gminny i „WIOSENNY PEJZAŻ” - regionalny, oraz coroczny Plener Malarski Na terenie Rzgowa,
- zespół taneczny „Krasnale” - to grupa tańca współczesnego dla dzieci ciesząca się sporym zainteresowaniem. Tańczą w niej dziewczynki w wieku od 6 do 10 lat. W trakcie zabawy powstają krótkie układy choreograficzne. Swoimi prezentacjami scenicznymi uświetniają imprezy gminne,
- grupa wokalna „Sempre Cantare” – to grupa otwartych, sympatycznych, młodych ludzi, których łączy wielka pasja wspólnego śpiewania i miłości do muzyki. Grupa powstała w 2010 r. Obecnie tworzą ją uczniowie szkół średnich, gimnazjum, studenci oraz uczniowie szkół podstawowych. Na spotkaniach uczą się podstawowych technik śpiewu, ale także doskonalenia swoich umiejętności w śpiewie solowym, które prezentują na uroczystościach gminnych oraz na konkursach wokalnych,
- kolejną nową formą, która powstała w Gminnym Ośrodku Kultury w Rzgowie jest koło rękodzieła artystycznego „Zasuplane”. Panie z ogromnym zapałem wykonują swoje przepiękne prace różnymi technikami: haft kanwa, haft richelieu, szydelko, frywolitka czy koronka klockowa. Aktualnie grupa zrzesza 14 Pań, dla których jest to znakomita forma nauki, poznawania nowych technik i prezentowania swoich umiejętności na imprezach i wystawach,

- Grupa tenisa stołowego „Cyrkiel Rzgów” oraz koło brydża sportowego. Ośrodek udostępnia sale na spotkania oraz współorganizuje życie kulturalne rzgowskim seniorom, współpracuje ze świetlicami z terenu Gminy Rzgów, mieszczącymi się w Starowej Górze, Grodzisku, Kalinku, Kalinie, Hucie Wiskickiej, Czyżeminku i Prawdzie,
- Co roku organizowany jest dożynkowy korowód (zaprzęgi konne).

Gminna Biblioteka Publiczna zaspokajająca potrzeby mieszkańców w zakresie czytelnictwa. Usytuowana jest na parterze budynku Szkoły Podstawowej im. Jana Długosza w Rzgowie przy ul. Szkolnej 3. Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury, stąd oprócz podstawowej funkcji związanej z wypożyczaniem księgozbioru pełni również m.in. rolę miejsca spotkań z ciekawymi ludźmi. Zakup księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej realizowany jest sukcesywnie przez cały rok, środki na jego uzupełnianie pochodzą z budżetu GBP oraz dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Obecnie liczba książek oscyluje wynosi ok. 23 tys. wol. Biblioteka prenumeruje również kilkanaście tytułów czasopism (w tym tytuły regionalne i branżowe). Liczba użytkowników zasobów bibliotecznych w ostatnich pięciu latach zdecydowanie spadła i w 2015 roku wynosiła 881 os. Wzrasta natomiast systematycznie liczba wypożyczeń z księgozbioru (14 078 wol. w 2015 roku).

Od lat gmina Rzgów utrzymuje kontakty z gminami zagranicznymi, w tym m.in. z obwodem czerniowieckim w Karpatach przy granicy z Rumunią. W ramach współpracy we wrześniu 2012 r. przekazano Stara strażackiego 266z OSP Bronisin Dworski, a w maju 2015 roku Stara 266 z OSP Romanów. Pojazdy wzmocniły wyposażenie strażackie w miejscowościach Storożyniec i Stara Krasznoszora (Stara Huta). Mieszkańcy Rzgowa wspierają również działalność polskiej szkoły na tamtych terenach.

Od 1995 roku na terenie Gminy Rzgów ukazuje się miesięcznik „Rzgów - Nasza Gmina” w nakładzie 4000 egzemplarzy miesięcznie. Ofertę kulturalną gminy uzupełnia możliwość uczestniczenia w życiu kulturalnym Łodzi.

Analiza zasobów gminy – podsumowanie

Poniżej w wersji tabelarycznej przedstawiono zestawienie omawianych zasobów gminy, dokonano oceny ich zasięgu oraz siły oddziaływania.

Rodzaj zasobu	Brak (lub bardzo niskie znaczenie)	Istnieje – ale posiada znaczenie lokalne	Istnieje – posiada znaczenie ponadlokalne (regionalne, wojewódzkie)
Środowisko przyrodnicze			
Walory krajobrazu		+	
Walory przyrodnicze		+	
Wody powierzchniowe		+	
Gleby	+		
Kopaliny	+		
Środowisko kulturowe			
Walory architektury		+	
Walory zagospodarowania przestrzennego		+	
Zabytki		+	
Zespoły artystyczne			+
Dziedzictwo religijne i historyczne			
Miejsca, osoby, przedmioty kultu		+	
Święta, odpusty, pielgrzymki		+	
Tradycje, obrzędy, gwara		+	
Legendy, fakty historyczne			+
Ważne postaci		+	
Specyficzne nazwy	+		
Obiekty i tereny			
Działki pod zabudowę mieszkaniową		+	
Działki pod domki letniskowe		+	

Rodzaj zasobu	Brak (lub bardzo niskie znaczenie)	istnieje – ale posiada znaczenie lokalne	istnieje – posiada znaczenie ponadlokalne (wojewódzkie)	istnieje – posiada znaczenie (regionalne,
Działki pod zakłady usługowe i przemysłowe			+	
Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi		+		
Place i miejsca spotkań		+		
Miejsca rekreacji		+		
Gospodarka				
Specyficzne produkty		+		
Znane firmy produkcyjne lub usługowe			+	
Przedsiębiorstwa rolnicze			+	
Przestrzenie o funkcji handlowej			+	
Usytuowanie				
Korzystne sąsiedztwo			+	
Ruch tranzytowy			+	
Mieszkańcy stali lub sezonowi			+	
Instytucje				
Placówki opieki medycznej i społecznej			+	
Szkoły		+		
Domy kultury, świetlice		+		
Posterunki policji		+		
Organizacje pozarządowe				
OSP		+		
KGW		+		
Inne		+		

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
➤ atrakcyjność biznesowa, ➤ dostępność terenów inwestycyjnych, ➤ brak uciążliwego przemysłu, ➤ rozwinięta infrastruktura techniczna, ➤ liczne podmioty gospodarcze działające na terenie gminy, w tym również firmy o ugruntowanych markach, ➤ największe centrum handlowe kraju, ➤ przyjazny klimat dla inwestycji, ➤ rolnictwo oparte na gospodarstwach rodzinnych, ➤ atrakcyjne tereny pod budownictwo mieszkaniowe, ➤ dodatnie saldo migracji, ➤ walory przyrodnicze – rzeka Ner oraz Dobrzyńka. ➤ niskie bezrobocie, ➤ brak obszarów chronionych (np. NATURA 2000, Parki) ograniczających możliwości inwestycyjne, ➤ wspólna komunikacja z miastem (kursy autobusów MPK Łódź, MZK Pabianice, PKS), ➤ działalność organizacji pozarządowych (w tym KGW, organizacje sportowe), ➤ dom opieki dziennej dla osób starszych i chorych, ➤ organizacja cyklicznych imprez masowych, np. Wrak Race WielkaMoc – Babichy), ➤ baza sportowa (boiska, skatepark).	➤ wysokie natężenie ruchu drogowego (w tym duży udział pojazdów ciężkich), ➤ stopień rozwoju sieci gazowej, ➤ stopień wykorzystania OZE, ➤ niewystarczający stopień skanalizowania gminy, ➤ niewystarczająco rozwinięta infrastruktura zaplecza kulturalnego, ➤ niezadowalający stan bezpieczeństwa na drogach, ➤ brak lokalnych produktów, promujących region, ➤ brak lokali socjalnych, ➤ ograniczony dostęp do Internetu, ➤ ograniczona liczba miejsc spędzania wolnego czasu, ➤ brak szlaków turystycznych, niski poziom leśności, ➤ dostępność do specjalistycznej opieki lekarskiej, ➤ ujemny przyrost naturalny. ➤ ograniczona liczba kursów autobusowych, w szczególności w godzinach wieczornych oraz weekendy, ➤ asymilacja ludności napływowej.

Szanse	Wyzwania
➤ korzystne położenie w centrum Polski i dobra dostępność komunikacyjne (bliskość dróg A1, S8), ➤ sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego – Łodzi, ➤ możliwość pozyskania środków zewnętrznych, ➤ polityka krajowa preferująca rozwój dużych miast i aglomeracji (ŁOM), ➤ przynależność do międzynarodowego Stowarzyszenia Cittaslow.	➤ Konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, ➤ zagrożenie nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza związane z przebiegającymi przez teren gminy autostradą i drogami szybkiego ruchu, ➤ spadek dochodowości tradycyjnego rolnictwa (ukryte bezrobocie na wsi), ➤ wzrost obciążeń podatkowych JST, ➤ zagrożenie powodziowe.

Sondaż opinii społecznej

Badanie ankietowe przeprowadzone w dn. 31.03-08.05.2017r. Ankiety w formie elektronicznej udostępnione zostały na stronie <http://www.rzgow.pl>. Ankiety były również dostępne w formie papierowej – wypełnione kwestionariusze można było składać w sekretariacie UM.

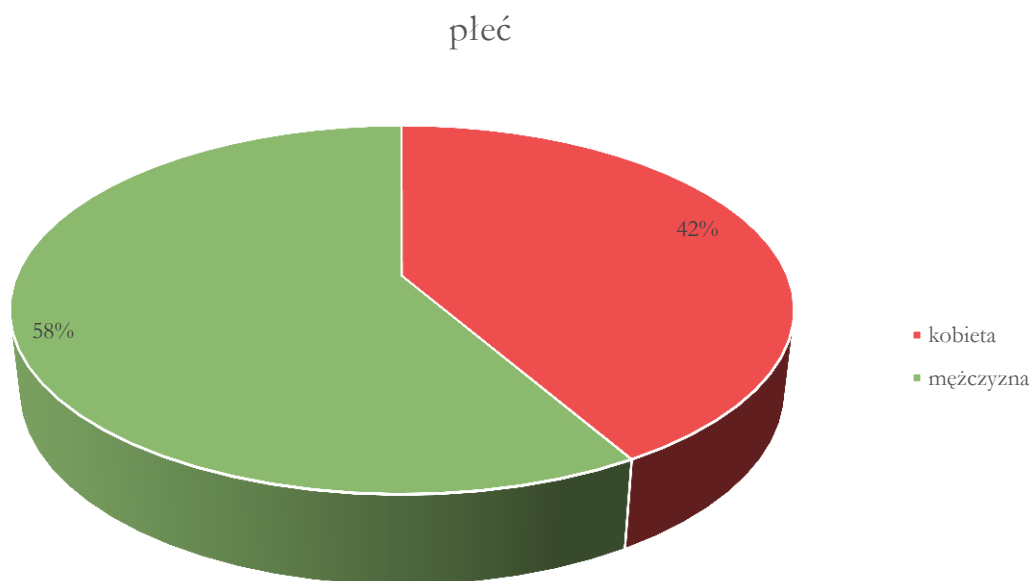
Łącznie przesłano za pomocą strony www 62 kwestionariusze, w wersji papierowej otrzymano łącznie 22 kwestionariusze. Łącznie do analizy zakwalifikowano 84 wypełnione ankiety.

Dodatkowo na stronie <http://www.rzgow.pl> w zakładce Rzgowska Rada Biznesu zamieszczono kwestionariusz dla przedsiębiorców.

Poniżej zaprezentowane zostało zbiorcze zestawienie odpowiedzi udzielanych przez respondentów.

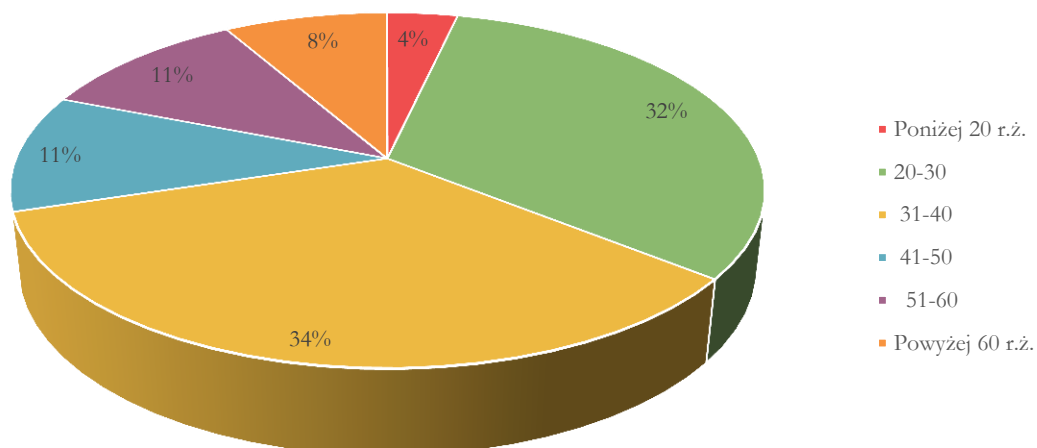
Ankieta ogólna

W badaniu wzięły udział 84 osoby, z czego większość stanowili mężczyźni (58,3%). Pozostałe 41,7% stanowiły kobiety.

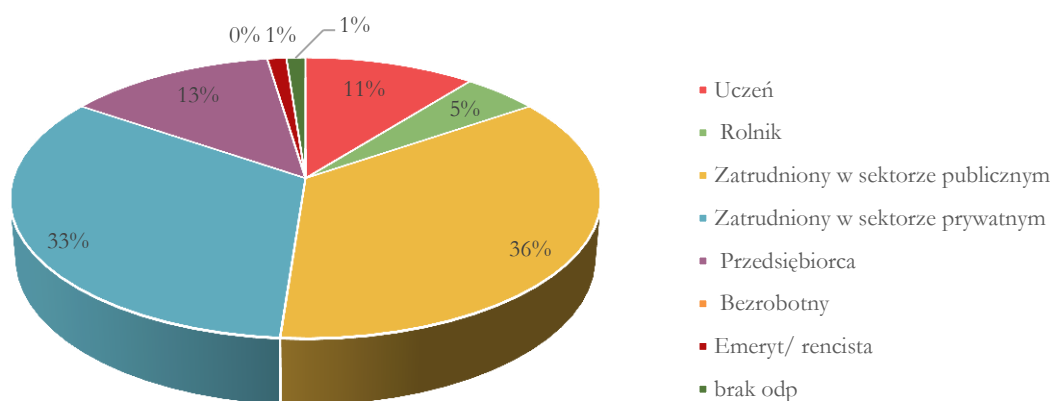
Najliczniejszą grupę respondentów pod względem wieku stanowiły osoby do 40 r.ż. Pozostałe grupy wiekowe reprezentowała zbliżona liczba respondentów ok. 8% - 11%.

wiek

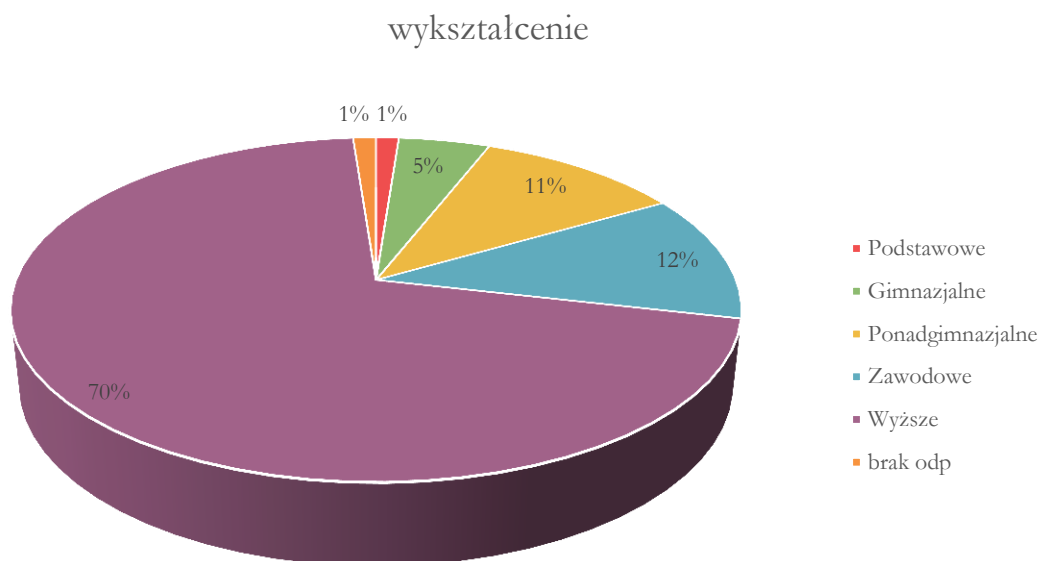
Osoby biorące udział w badaniu różniły się pod względem statusu zawodowego. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby zatrudnione w sektorze publicznym (36%) oraz prywatnym (33%). 13% respondentów zadeklarowało się jako przedsiębiorcy. Spośród wszystkich biorących udział w badaniu, pojedyncze osoby reprezentowały grupę rolników, emerytów, bezrobotnych oraz pracowników uczniów.

status zawodowy

Pod względem wykształcenia najwięcej – zdecydowana większość respondentów (70%), to osoby z wykształceniem wyższym. Kolejne 12% ankietowanych zadeklarowało posiadanie wykształcenia

zawodowego oraz 11% ponadgimnazjalnego. Pojedyncze osoby wskazały na wykształcenie podstawowe i gimnazjalne.

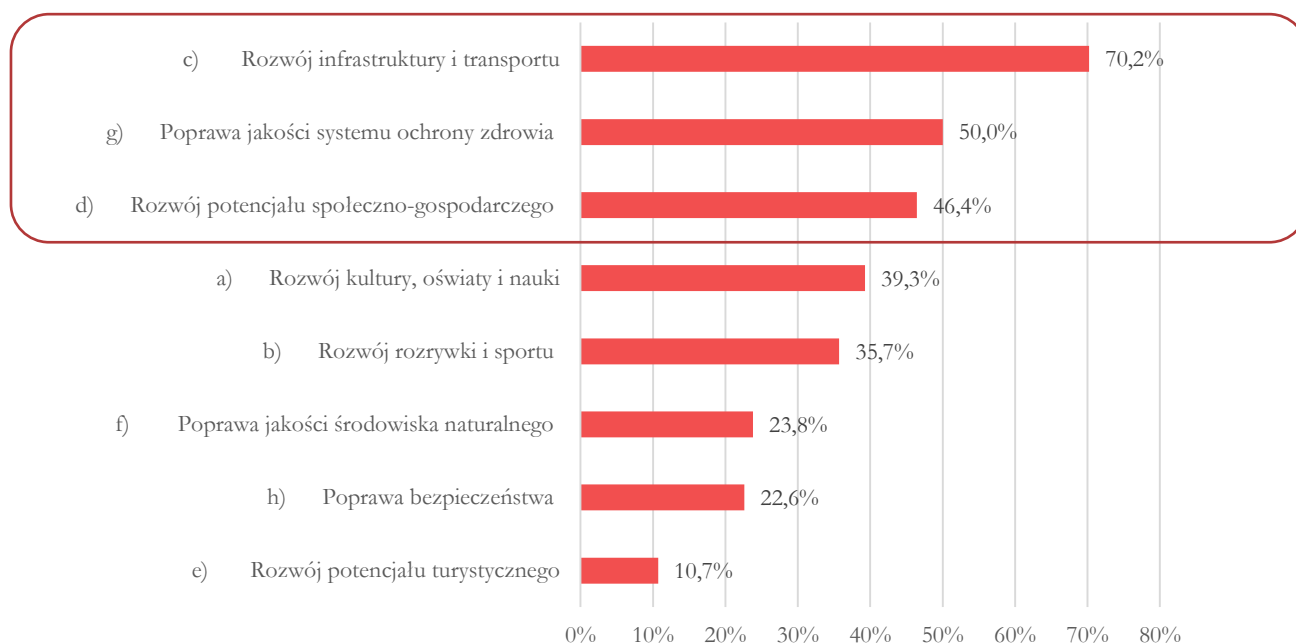
Pyt. 1 Które z wymienionych poniżej obszarów powinny być priorytetowe dla władz Państwa Gminy i Miasta w perspektywie najbliższych 5 lat?

W pierwszym pytaniu, respondenci mieli wskazać na trzy spośród ośmiu obszarów, które ich zdaniem powinny stanowić priorytety dla rozwoju Gminy w perspektywie najbliższych lat.

1. Rozwój kultury, oświaty i nauki
2. Rozwój rekreacji, rozrywki i sportu
3. Rozwój infrastruktury technicznej i transportu
4. Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego
5. Rozwój potencjału turystycznego
6. Poprawa jakości środowiska naturalnego
7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia
8. Poprawa bezpieczeństwa

Odpowiedzi respondentów przedstawiono poniżej i zaprezentowano w zestawieniu tabelarycznym oraz zilustrowano wykresem.

obszary priorytetowe	lb odp.	%
a) Rozwój kultury, oświaty i nauki	33	39,3%
b) Rozwój rozrywki i sportu	30	35,7%
c) Rozwój infrastruktury i transportu	59	70,2%
d) Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego	39	46,4%
e) Rozwój potencjału turystycznego	9	10,7%
f) Poprawa jakości środowiska naturalnego	20	23,8%
g) Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia	42	50,0%
h) Poprawa bezpieczeństwa	19	22,6%

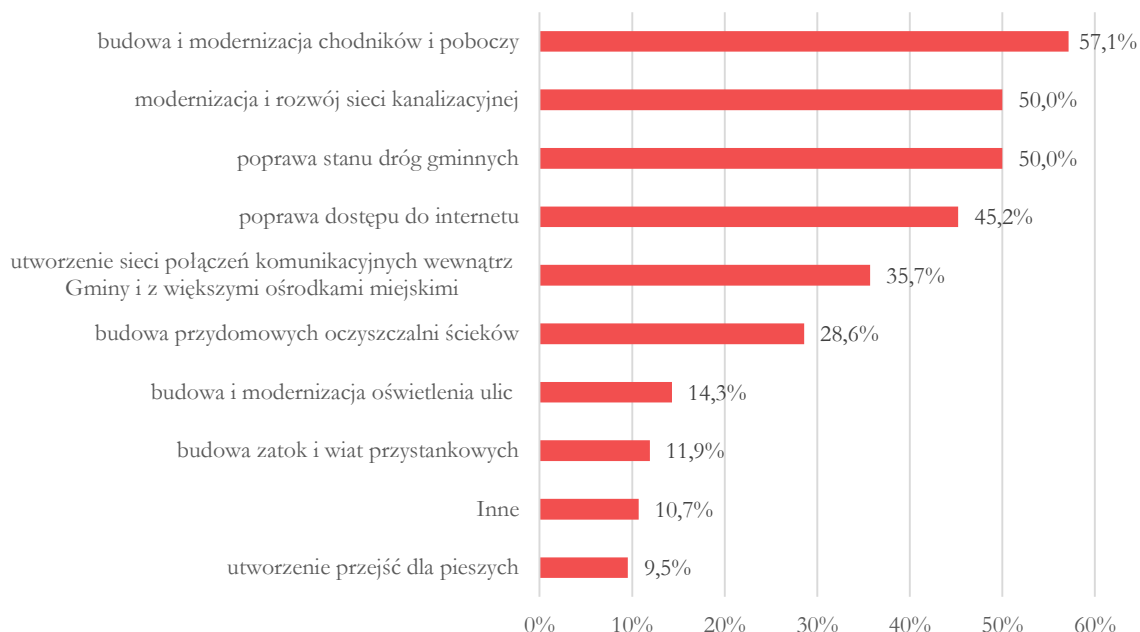

Najistotniejsze dla ankietowanych okazały się działania związane z rozwojem infrastruktury i transportu (70%) oraz z poprawą jakości ochrony zdrowia (50%). Trzecim najczęściej wskazywanym przez respondentów obszarem priorytetowym były kwestie związane z potencjałem społeczno-gospodarczym, na które wskazało ponad 46% respondentów.

Następnie respondenci zostali poproszeni o wymienienie trzech kluczowych dla każdego z tych obszarów inicjatyw. Opis obszarów uszeregowano wg kolejności wskazywanej przez respondentów w pytaniu nr 1.

Pyt. 2 Proszę wskazać kluczowe projekty/inicjatywy, które Państwa zdaniem władze Gminy i Miasta powinny realizować w najbliższych latach we wskazanych poniżej obszarach:

W obszarze "Infrastruktury i transportu"

Ankietowane osoby zwracały uwagę, iż należy skoncentrować się na poprawie stanu nawierzchni w następujących lokalizacjach:

✓ Tuszyńska	✓ Łąkowa
✓ Czartoryskiego	✓ Ogrodowa
✓ Nasienna	✓ Kusocińskiego
✓ Romanów-Palczew	✓ Wąwozowa
✓ Kusocińskiego	✓ Zamkowa
✓ Łódzka	✓ Szklana
✓ Nadrzeczna	✓ Żołnierzy Września
✓ Literacka	✓ Słoneczna
✓ Krótka	

Respondenci zgłaszali, iż szczególną uwagę należy objąć tereny zlokalizowane w pobliżu skrzyżowań oraz szkół. Zaproponowano też monitorowanie stanu dróg i bieżące usuwanie ubytków zgłaszanych poprzez utworzenie specjalnego adresu e-mail.

W kwestii połączeń komunikacyjnych najczęściej wskazywano na: potrzebę utrzymania i rozwoju siatki połączeń z Łodzią i Pabianicami m.in.: zwiększenie częstotliwości kursów MPK do Łodzi; połączenia nocne; rozwój transportu dzieci do szkoły.

Respondenci, którzy zgłosili potrzebę rozbudowy i modernizacji oświetlenia ulic postulowali aby zapewnić oświetlenie szczególnie w miejscach wyznaczonych na przejścia dla pieszych, przystanki.

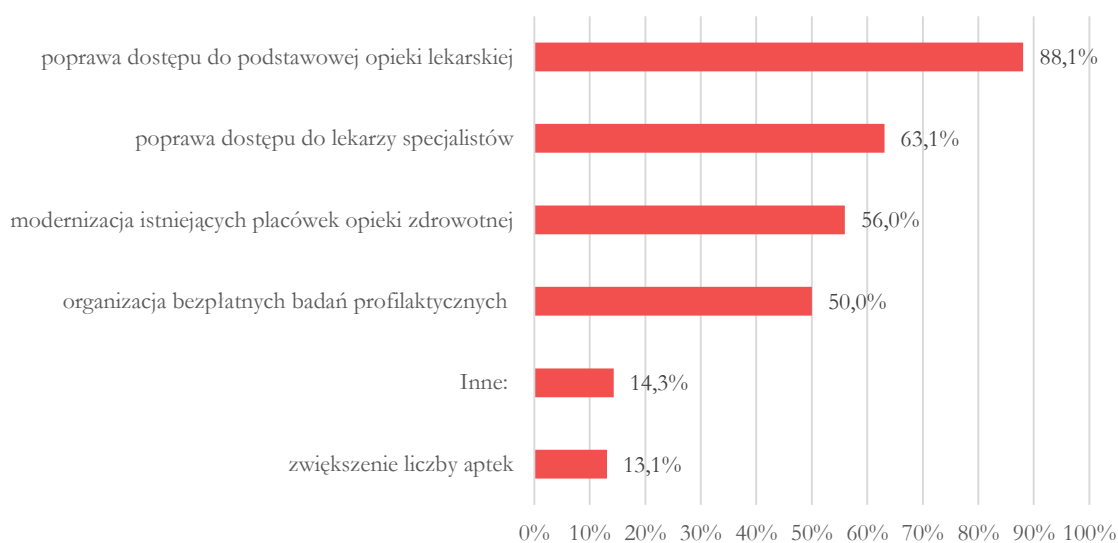
W ankietach zgłaszano następujące lokalizacji potrzebnych inwestycji: Gospodarz; Gliniana w Rzgowie; Zielona, Ogrodowa w stronę Kalinka; DW 714 między Grodziskiem a Kalinem. W ankietach proponowano także wymianę tradycyjnego oświetlenia na LED wraz z długofalową polityką poprawy jakości przestrzeni publicznych poprzez skanalizowanie infrastruktury elektroenergetycznej (rozłożone np. na 20 lat) a celu zwiększenia stopnia bezawaryjności oraz poprawy krajobrazu przez usunięcie zbędnych przewodów wiszących nad głowami (poza liniami WN itp.).

Mieszkańcy, którzy wskazywali na potrzebę inwestycji związanych z utworzeniem przejść dla pieszych zgłosili następujące lokalizacje:

- ✓ ul. Szkolna / Ogrodowa – przejście niewidoczne ze względu na parkujące auta
- ✓ kładka pomiędzy Cmentarną a Gospodarzem
- ✓ Guzów - przejście dla pieszych na przycisk
- ✓ Gospodarz ul. Cegielniana przy DK71

Postulowano również monitorowanie stanu oznakowania poziomego (odmalowywanie wyblakłej farby).

W obszarze "Poprawy jakości systemu ochrony zdrowia"

Respondenci, którzy wskazywali na konieczność poprawy dostępu do lekarzy specjalistów wymieniali w swoich ankietach najczęściej: okulistę, dermatologa oraz ortopedę. Wśród pozostałych znalazły się takie specjalizacje jak: neurologia, ginekologia, stomatologia, kardiologia, laryngologia oraz alergologia. Pojedyncze osoby wskazywały na potrzebę dostępu do lekarza urologa, reumatologa, chirurga naczyniowego czy ortodonta.

W obszarze "Potencjału społeczno - gospodarczego"

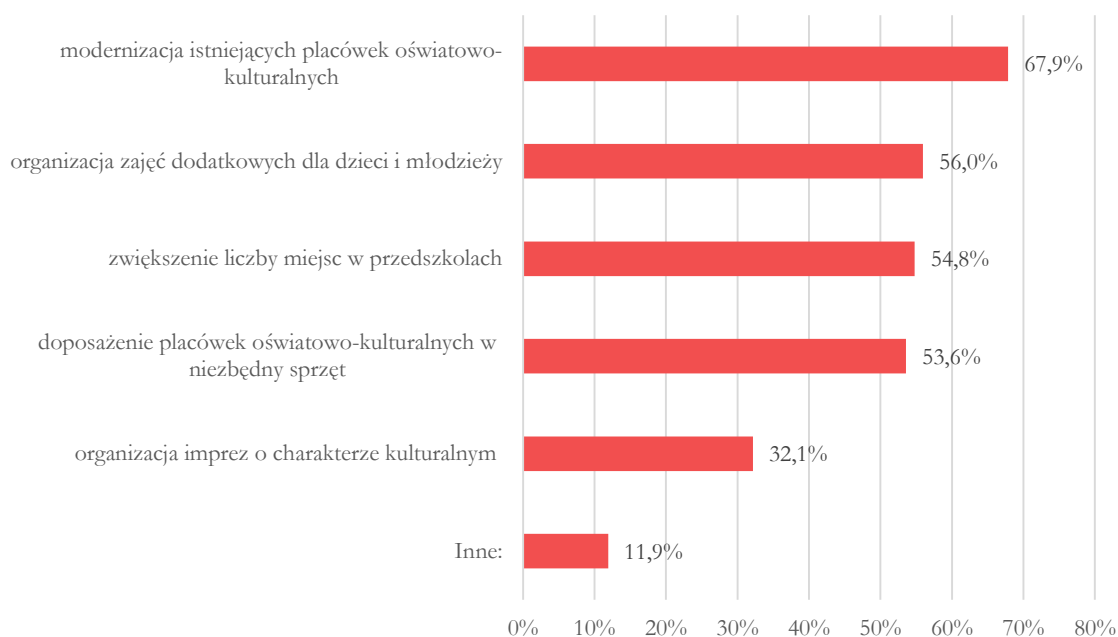
Wśród przykładowych działań wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości w ankietach wskazywano m.in. na:

- ✓ pomoc przedsiębiorcom przy uzyskaniu dofinansowania;
- ✓ zwiększenie ilości dostępnych funduszy dofinansowań dla działalności gospodarczych;
- ✓ szkolenia, kursy, spotkania informacyjne dla młodych przedsiębiorców;
- ✓ punkty informacyjne, spotkania, dofinansowaniach;
- ✓ wyznaczenie nowych terenów pod inwestycje;
- ✓ uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego kierunków strategicznych miasta (dwa spójne ze sobą dokumenty - strategia powinna mieć odzwierciedlenie w studium, a studium powinno adresować elementy strategii). Klarowne przedstawienie przedsiębiorcom założeń strategii i studium da jasny sygnał, w którym kierunku planowany jest rozwój gminy. To z kolei umożliwi przedsiębiorcom ocenę sytuacji i skonfrontowania ich inwestycyjnych aspiracji. Samo formalne zatwierdzenie planów gminy otworzy już drogę do poszukiwania finansowania inwestycji i ich realizacji.

Jako propozycję działań aktywizujących lokalną społeczność odnotowano następujące głosy:

- ✓ zaangażowanie stowarzyszeń w aktywizację lokalnej społeczności;
- ✓ premiowanie pomysłów i inicjatyw wykonywanych w ramach pracy społecznej;
- ✓ szkolenia, spotkania z przedsiębiorcami;
- ✓ spotkania, mecze, festyny i inne formy imprez integrujących.

W obszarze "Kultury, oświaty i nauki"

Wskazując na placówki oświatowo- kulturalne respondenci najczęściej wymieniali przede wszystkim:

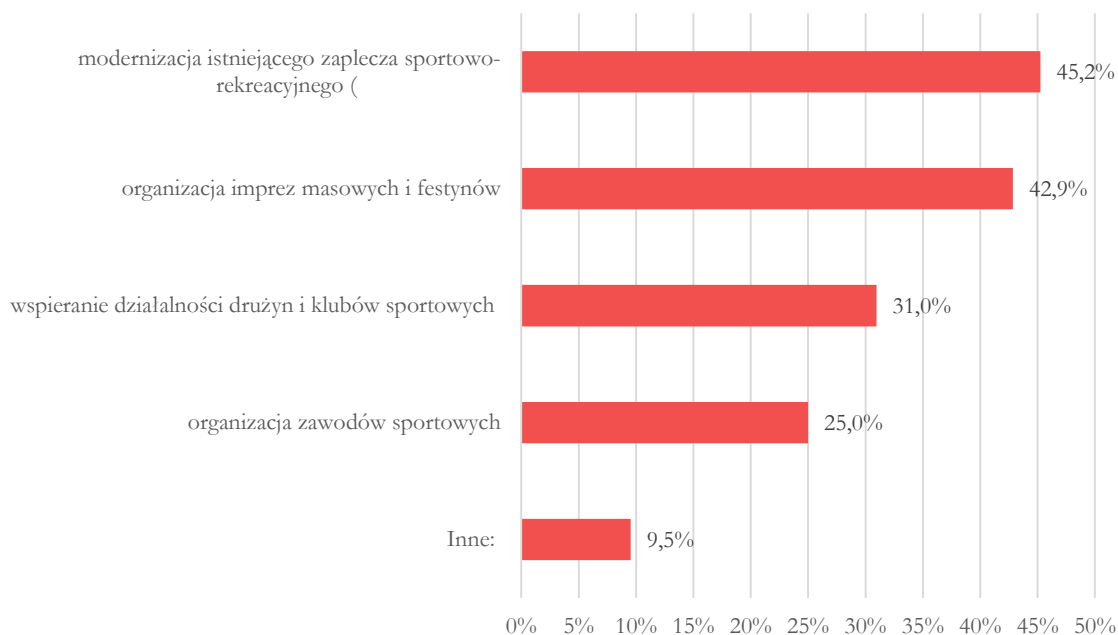
- ✓ potrzebę stworzenia domu kultury;
- ✓ rozwój sieci przedszkoli (Guzew, Kalino) i modernizację istniejących placówek szkolnych (SP w Rzgowie, Guzewie, Kalinie);
- ✓ modernizację obiektów OSP (świetlic).

Respondenci zgłaszali w ankietach propozycję zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, a wśród nich m.in. zajęcia:

- ✓ artystyczne (plastyczne, muzyczne, grafiki)
- ✓ taneczne, sportowe
- ✓ językowe
- ✓ terapeutyczne, wyrównawcze, integracyjne, rozwijające kompetencje społeczne.

Wskazując na konieczność doposażenia placówek w niezbędny sprzęt ankietowani mieszkańcy koncentrowali się głównie na sprzęcie komputerowym (wraz z oprogramowaniem), sportowym (gimnastycznym, piłki, znaczniki, pachołki, sprzęt na siłownię, place zabaw itp.) oraz multimedialnym, akustycznym i wizualnym.

W obszarze "Rozrywki i sportu"

W odpowiedzi na pytanie dot. modernizacji istniejącego zaplecze sportowo- rekreacyjnego najczęściej wskazywano na potrzebę:

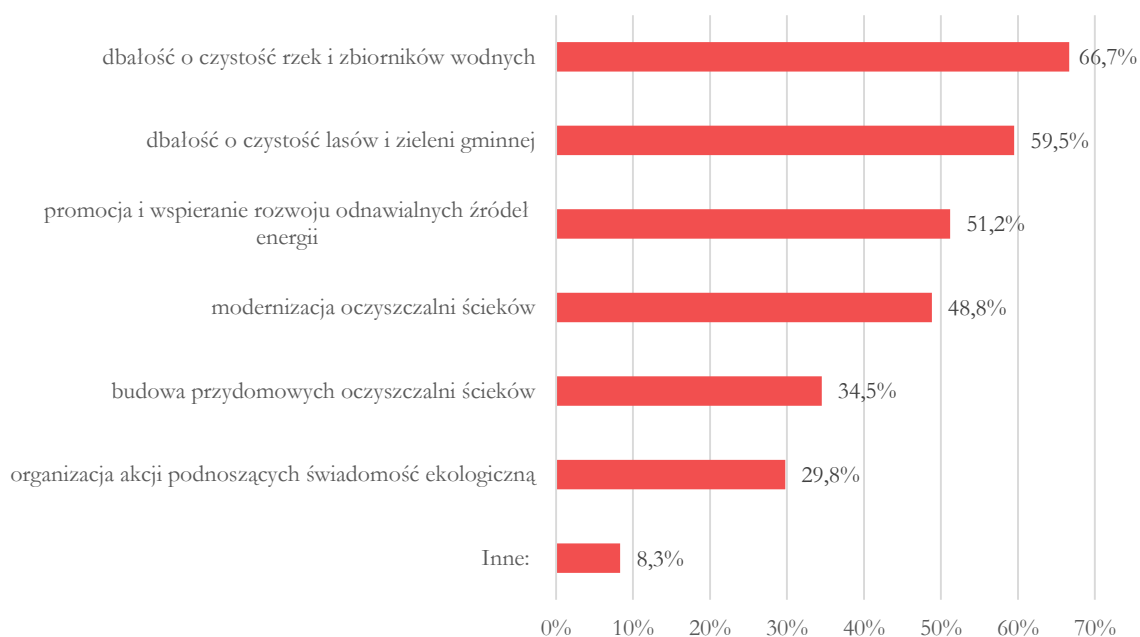
- ✓ rozbudowy/ modernizacji boisk sportowych i szkolnych
- ✓ wyposażenie placówek, hali sportowej w sprzęt sportowy
- ✓ modernizację otoczenia hali sportowej
- ✓ budowę siłowni na powietrzu
- ✓ rozbudowę skateparku.

Respondenci proponowali także organizację imprez sportowych związanych z:

- ✓ piłką nożną
- ✓ biegami
- ✓ siatkówką, koszykówką
- ✓ turniejami między miejscowościami, sołectwami itp.; o puchar burmistrza lub pod patronatem przedsiębiorców
- ✓ sportami walki.

Wskazując na kluby i drużyny sportowe, których działalność należy wspierać najczęściej w ankietach wymieniano klub GLKS Zawisza Rzgów oraz GKP Husaria Rzgów i LUKS Sokół. Wskazywano także ogólnie na potrzebę wspierania działań związanych z rozwojem sekcji zapaśniczej, drużyn siatkarskich, sztuki walki oraz drużyn dziecięcych i młodzieżowych.

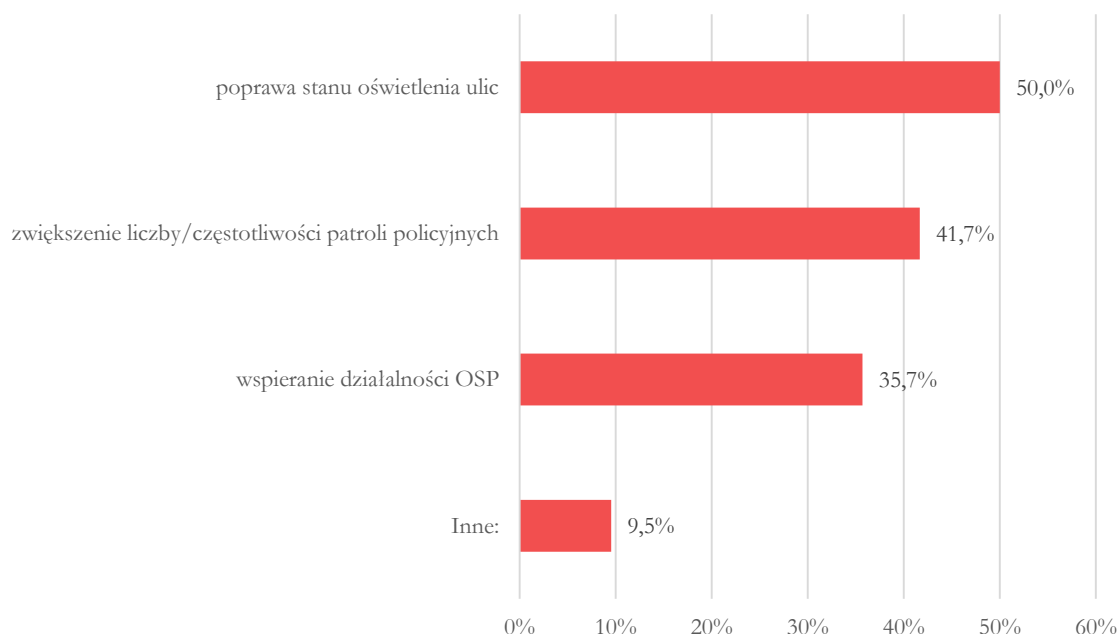
W obszarze "Poprawy jakości środowiska naturalnego"

Najistotniejsze dla respondentów były działania związane z dbałością o czystość i stan rzek oraz terenów zielonych. Wśród innych działań związanych z poprawą jakości środowiska naturalnego wymieniano m.in.:

- ✓ stworzenie większej ilości terenów zielonych np. poprzez odtworzenie w centrum Rzgowa szpalerów drzew, a także w innych obszarach, które na to pozwalają.
- ✓ programy dofinansowań do wymiany pieców CO
- ✓ rozszerzenie dostępu do sieci kanalizacyjnych
- ✓ budowę gminnego zasilania gazem ziemnym
- ✓ uzyskanie środków na budowę farm(y) solarnej i zasilanie z niej np. gminnego oświetlenia LED. Wykorzystanie tego typu oświetlenia np. w latarniach
- ✓ regularne porządkowanie rowów przydrożnych (wykaszanie traw, zbieranie gałęzi i śmieci) także poprzez motywowanie właścicieli posesji w tym względzie.

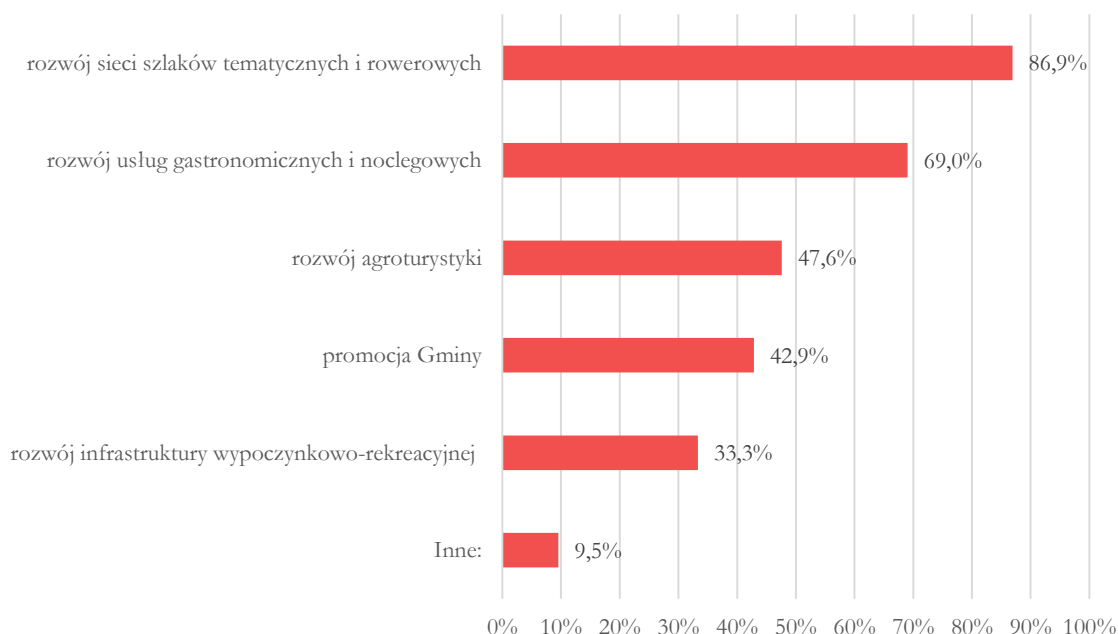
W obszarze "Poprawy bezpieczeństwa"

Wskazując na dodatkowe działania związane z bezpieczeństwem respondenci zwracali uwagę m.in. na:

- ✓ potrzebę edukacji społeczeństwa w kwestii bezpieczeństwa; działanie na rzecz wzrostu świadomości w zakresie innych zagrożeń bezpieczeństwa m.in. dla zdrowia, środowiska (profilaktyka, itp.)
- ✓ zwiększenie liczby przejść dla pieszych i egzekwowanie pierwszeństwa na oznaczonych przejściach;
- ✓ potrzebę dodatkowej sygnalizacji świetlnej przy ruchliwych trasach np. w Gospodarzu na skrzyżowaniu ulic Guzew-Gadka/Rzgów-Pabianice
- ✓ oświetlenie ulic energooszczędnymi świetłówkami LED
- ✓ wprowadzenie monitoringu.

W obszarze "Potencjału turystycznego"

Wskazując w ankietach na potrzebę działań z zakresu promocji respondenci proponowali:

- ✓ przygotowanie oferty pod kątem określonych interesów biznesowych;
- ✓ zatrudnienie pracownika, który zajmie się działaniami związanymi z promocją Gminy;
- ✓ udział w wystawach, konkursach i warsztatach nie tylko lokalnych, ale także o zasięgu ogólnopolskim;
- ✓ wspólne działania (o zasięgu ogólnopolskim) promujące miejsce prowadzone przez Gminą/Miasto oraz CH Ptak, które będą sprzyjały rozwojowi miasta jako centrum turystyki handlowej. Gmina ogólnie jest rozpoznawalna w regionie i w kraju, jednakże z uwagi na "Modę". Jest to dobry punkt startowy to promowania miasta w innych aspektach.
- ✓ większą reklamę miasta w internecie, prasie i rtv. Na początku niskokosztowa promocja poprzez portale społecznościowe. Zaangażowanie młodych mieszkańców - uczniów szkół, ale także np. grup funkcjonujących przy GOK;
- ✓ promocję poprzez organizację imprez, które będą się w świadomości odbiorców i uczestników wiązać ze Rzgowem np. organizacja biegów przełajowych, półmaratonów itp.;
- ✓ zdefiniowanie genius loci (jedynej w swoim rodzaju cechy charakterystycznej miejsca) i w oparciu o nią próba promocji miasta w skali regionu i Polski. Marketing, którego podstawą będą zasoby gminy te endogeniczne jak i uwarunkowania egzogeniczne;
- ✓ promocja miasta Rzgów jako miejsca dobrego i spokojnego życia - citta slow.

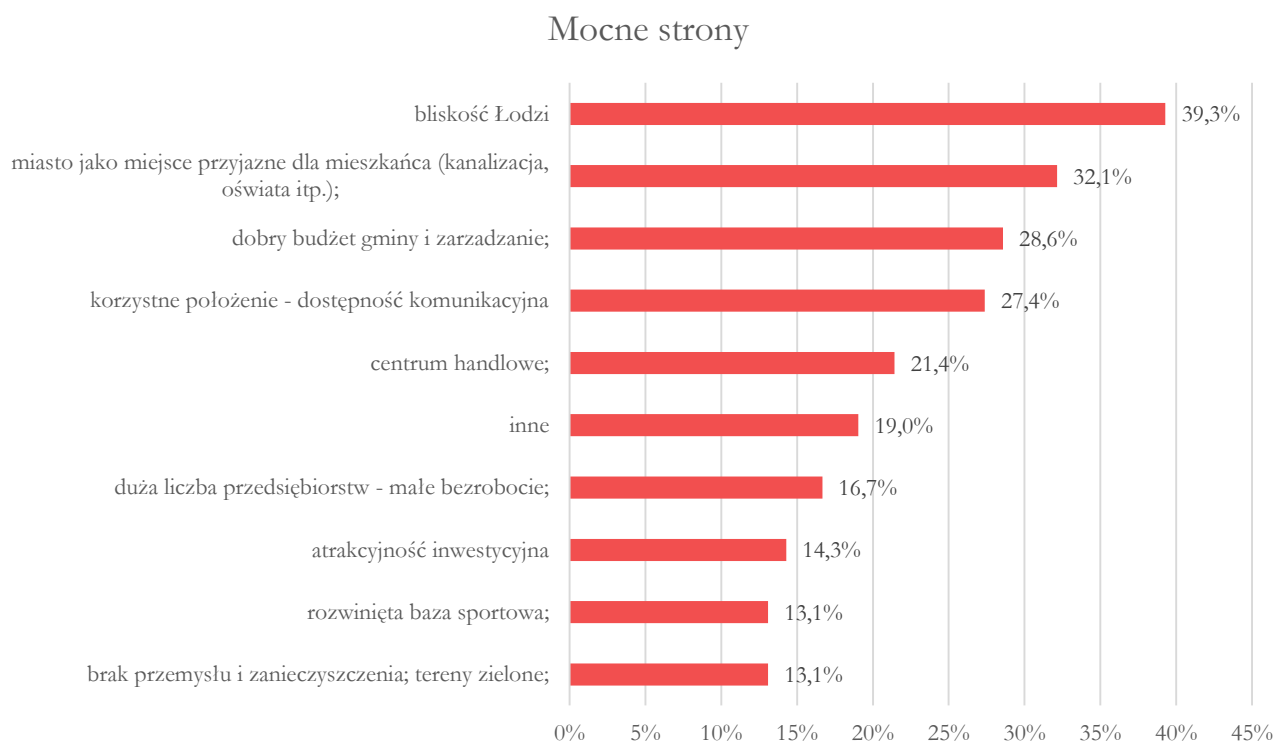
Wskazując na działania związane z rozwojem infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej respondenci proponowali w rozwinięciu swoich odpowiedzi inicjatywy zmierzające do zagospodarowania potencjału rzeki Ner – budowa zalewu, utworzenie wokół rzeki terenów zielonych do wypoczynku. Odnotowano również pojedyncze głosy postulujące budowę basenu, oraz modernizację boiska orlik pozwalającą na przekształcenie go zimą w lodowisko.

Proszę wymienić 3 kluczowe mocne strony Państwa Gminy i Miasta

Na kluczowe mocne strony Miasta wskazało 76 respondentów, co stanowi 90% wszystkich respondentów. Odpowiedzi udzielane przez respondentów zostały przyporządkowane do 10 ogólnych kategorii:

- ✓ atrakcyjność inwestycyjna
- ✓ korzystne położenie - dostępność komunikacyjna;
- ✓ bliskość Łodzi;
- ✓ brak przemysłu i zanieczyszczenia; tereny zielone;
- ✓ duża liczba przedsiębiorstw - małe bezrobocie;
- ✓ centrum handlowe;
- ✓ rozwinięta baza sportowa;
- ✓ dobry budżet gminy i zarządzanie;
- ✓ miasto jako miejsce przyjazne dla mieszkańca (kanalizacja, oświata itp.);
- ✓ inne

Odpowiedzi respondentów przedstawiono poniżej w formie graficznej:

W kategorii inne wskazywano m.in. na:

- ✓ zabytkowy kościół; historię miasta;
- ✓ parafię i cmentarz;
- ✓ zabytkowy most;
- ✓ wysoki potencjał regionu; szybki rozwój; nowoczesność; otwartość;
- ✓ zasobność mieszkańców;
- ✓ dogodne tereny w gminie do rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Proszę wymienić 3 kluczowe słabe strony Państwa Gminy i Miasta

Na kluczowe słabe strony Miasta wskazało 74 respondentów, co stanowi 88% wszystkich respondentów. Odpowiedzi udzielane przez respondentów zostały przyporządkowane do 13 kategorii:

- ✓ bliskość Łodzi
- ✓ infrastruktura wodno- kanalizacyjna, gaz itp.
- ✓ mało miejsc rekreacji i sportu
- ✓ mało imprez, zaplecza kulturalnego
- ✓ infrastruktura drogowa, ścieżki rowerowe, skomunikowanie gminy
- ✓ brak planów zagospodarowania przestrzennego
- ✓ mieszkańcy (problemy z asymilacją nowych mieszkańców, niska aktywność itp.)
- ✓ hałas i zanieczyszczenie
- ✓ internet
- ✓ zarządzanie gminą i obsługa UM
- ✓ opieka (zdrowotna, nad starszymi, żłobek)
- ✓ promocja
- ✓ inne

Odpowiedzi respondentów przedstawiono poniżej w formie graficznej:

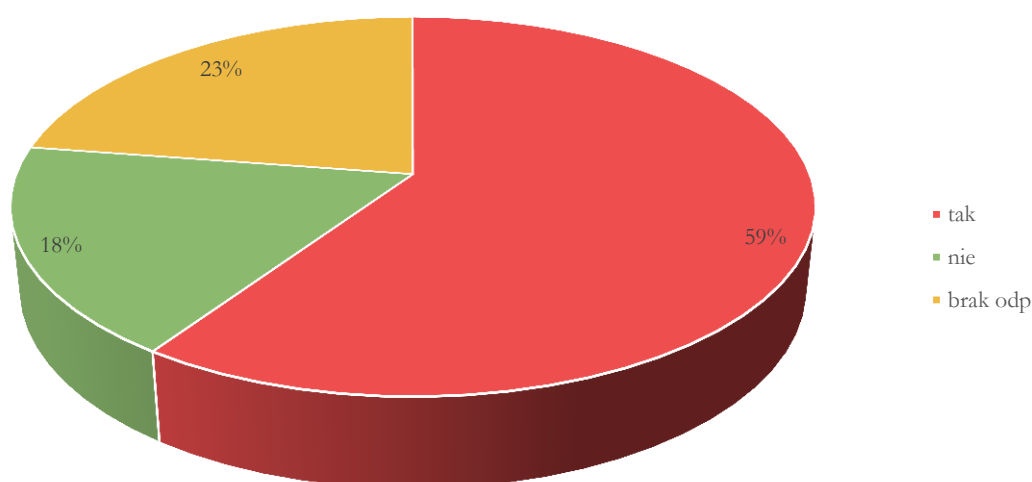

W kategorii inne wskazywano m.in. na:

- ✓ małą aktywność społeczną
- ✓ wysokie podatki gruntowe
- ✓ niedostateczna rewitalizacja centrum Rzgowa; szczególnie stan budynków wokół ratusza i parku;
- ✓ koncentracje inwestycji w centrum Rzgowa a zaniedbanie terenów peryferyjnych
- ✓ brak planu na rozwój OSP na terenie gminy

- ✓ braki w rozwijaniu OZE
- ✓ organizowanie imprez masowych generujących zagrożenia, powodujące spadek, poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
- ✓ zbyt mało patroli drogówki,
- ✓ obcokrajowcy prowadzący nielegalną działalność gospodarczą
- ✓ uciążliwość niektórych przedsiębiorstw i prowadzonych działalności gospodarczych
- ✓ problemy z funkcjonowaniem gminnego systemu powiadamiania SMS - nie wszystkie sms docierają (np. konsultacje w/s komunikacji)
- ✓ uzależnienie miasta od dużych firm
- ✓ wysoki poziom wód gruntowych

Czy jest Pan/i zadowolony/a z dotychczas przeprowadzanych inwestycji? Które z nich były najbardziej a które najmniej potrzebne:

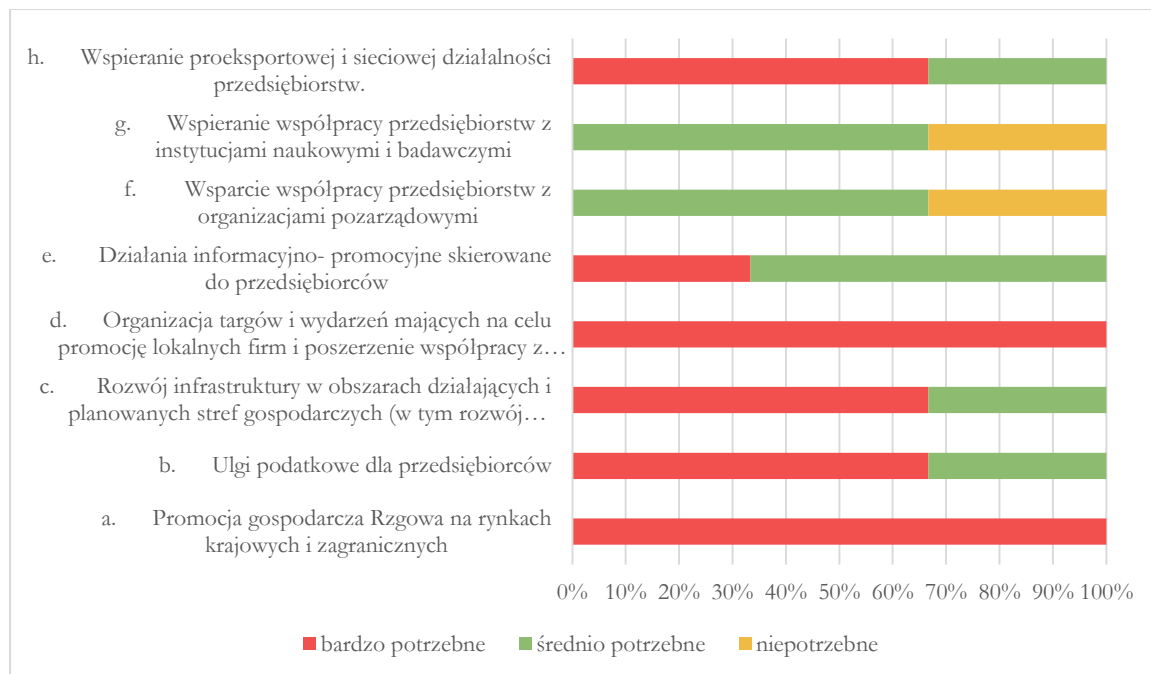
Za inwestycje najbardziej potrzebne uznano działania związane z rozwojem kanalizacji, infrastruktury sportowej (hala sportowa, ścieżki rowerowe, skatepark) oraz infrastruktury drogowej, remonty dróg, chodników. Jako najmniej istotne wskazano fundusze sołeckie, ścieżkę rowerową do Kalinka oraz inwestycje związane z parkiem w centrum Rzgowa (remont alejek, muru okalającego park oraz placu zabaw).

Proszę zaproponować hasło reklamowe dla Państwa Gminy i Miasta

Na koniec ankiety poproszono respondentów o zaproponowanie hasła reklamowego dla ich miasta lub wskazanie elementu, który ich zdaniem powinien stanowić swoistą „wizytówkę” Rzgowa dla osób przybywających z zewnątrz gminy. Łącznie na pytanie odpowiedziało jedynie 44% wszystkich ankietowanych osób. Poniżej zaprezentowano najciekawsze propozycje haseł:

- Dobre miejsce dla biznesu, przyjazne miejsce do zamieszkania
- Ten tylko się dowie, jak dobrze jest w Rzgowie... jak w nim zamieszka 😊
- Chce się żyć!
- W Rzgowie żyje się lekko, łatwo i przyjemnie
- Rzgów- nowe perspektywy. Rzgów miastem dobrego życia. Rzgów - potęguje możliwości.
- Rzgów przyjazny ludziom
- Rzgów - miejsce dla Twojej rodziny i firmy. Warto wiedzieć, że stawiamy na rozwój!
- Rzgów- miasto mody
- Moda na Rzgów
- Rzgów jest w modzie
- Nie tylko odzieżowe centrum Polski
- Gmina Rzgów- wczoraj "historia", dziś "rozwój", nowe perspektywy jutro!
- Miasto Rzgów z Lotem Ptaka
- Rzgów miastem Młodości .
- Czystość i centrum Polski
- Rzgów naszym miastem
- Dobra Twoja Mina, to Rzgów Gmina
- Gmina Rzgów Warta Twych Snów
- Rzgów - Twoja przyszłością.
- Gmina Rzgów=jesteśmy w Centrum
- Twoja Gmina Rzgów
- To Ty kreujesz nasze jutro.
- Gmina szyta na miarę.
- Wspólnie tworzymy nasze jutro.
- Rzgów - centrum Polski, centrum biznesu, centrum kultury i sportu
- Bez przerwy - Rzgów
- Rzgów - gmina rozwoju
- Rzgów znany.

Analizując dodatkowo odpowiedzi udzielone przez przedsiębiorców należy podkreślić, iż 100% respondentów oceniło warunki do prowadzenia działalności na terenie gminy Rzgów jako „dobre”. Tak samo oceniona została atrakcyjność gminy w porównaniu do innych lokalizacji w rejonie. Jeśli chodzi o działania z zakresu wspierania przedsiębiorczości, to zdaniem respondentów najważniejsze są obszary związane z promocją gospodarczą oraz organizacją targów i wydarzeń promujących lokalne firmy.

Wskazując na mocne i słabe strony gminy z perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej respondenci koncentrowali się głównie na korzystnej lokalizacji i dostępności komunikacyjnej przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na niewystarczająco dobry stan infrastruktury drogowej oraz ograniczoną ilość terenów inwestycyjnych.

Wizja i misja

Misja i wizja porządkują przyszłość Gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią one wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji. Analiza sytuacji obecnej Gminy na podstawie m.in. dostarczonych przez Urząd Miejski informacji oraz sondaż opinii (ankiety oraz spotkania warsztatowe) przeprowadzonego wśród mieszkańców, radnych i reprezentantów kluczowych instytucji, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Rzgów na najbliższe lata. Określenie misji i wizji Gminy pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji. Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Rzgów do roku 2027, wzięto również pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez
- władze Gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjał i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Gminy w przyszłości oraz wyznaczenie ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Gmina będzie dążyć w perspektywie najbliższych lat. Jest ona generalną deklaracją obrazującą planowany proces rozwoju, który służyć ma poprawie sytuacji Gminy i jej mieszkańców w perspektywie kilku/kilkunastu lat. Warunkiem realizacji ustalonej wizji jest podjęcie szeregu działań, które spowodują systematyczny, trwały wzrost gospodarczy i rozwój instytucjonalny, co w efekcie doprowadzi do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz świadczonych na ich rzecz usług publicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego – wizji. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są główne cele realizowane przez Gminę oraz działania przez nią podejmowane.

Wizja, misja i strategiczne kierunki rozwoju

Istotą zdefiniowania misji jest wskazanie roli, jaką władze Gminy powinny pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Gminy Rzgów (wizji) w oparciu o posiadane zasoby z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców Gminy i kluczowych interesariuszy. Sformułowana wizja daje wskazówki dotyczące kierunku i sposobu działania władz Gminy przyjętego do 2027 roku.

Wizja:

**W ROKU 2027 GMINA RZGÓW ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA OFERUJĄCYM
BEZPIECZNE I WYGODNE ŻYCIE ORAZ STREFĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
GOSPODARCZEGO**

Osiągnięcie powyżej określonego stanu docelowego, będzie możliwe dzięki realizacji misji Gminy, którą jest:

Misja:

**WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU CENTRALNEGO POŁOŻENIA GMINY ORAZ KAPITAŁU
LUDZKIEGO DO STYMULOWANIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO-
GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY**

Tak sformułowana przyszła wizja i misja Gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów takich jak:

- dogodne skomunikowanie Gminy,
- kapitał ludzki oraz szeroko rozumiane zasoby determinujące atrakcyjność gminy,
- ukierunkowanie przyszłych działań władz Gminy na rozwój w szczególności w zakresie równoważenie działań prospołecznych, prośrodowiskowych i gospodarczych.

Strategiczne oraz operacyjne cele – kierunki rozwoju Gminy

Zidentyfikowane cele strategiczne wyznaczają docelowe, długoterminowe kierunki rozwoju Gminy Rzgów. Następnym krokiem jest przełożenie kierunków rozwoju na poziom szczegółowych działań operacyjnych poprzez określenie i sformułowanie celów operacyjnych.

Misja i wizja Gminy stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji jej władz samorządowych, mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do którego Gmina dąży w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary na jakie władze samorządowe Gminy powinny ukierunkować swoje działania.

Bogata historia oraz współczesne czynniki sprzyjające rozwojowi sprawiły, iż obszar gminy i miasta Rzgów stał się interesujący i atrakcyjny zarówno do inwestowania, prowadzenia działalności gospodarczej,

jak i zamieszkania. Wskazują na to m.in. dane dotyczące rozwoju gospodarczego oraz przyrostu liczby mieszkańców. Diagnoza społeczno - gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie dwóch strategicznych celów rozwoju Gminy:

- I. WYSOKI STANDARD ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI
- II. ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO INWESTOWANIA

Gmina Rzgów, podobnie jak inne jednostki samorządu terytorialnego, zarówno na terenie województwa łódzkiego, jak i w innych województwach, dysponuje ograniczonymi zasobami finansowymi w kontekście możliwości realizacji wszystkich wymienionych powyżej celów strategicznych. W związku z powyższym należy zadbać o to, aby w pierwszej kolejności realizowane były cele niezbędne do właściwego funkcjonowania Gminy.

W roku 2027 Gmina Rzgów atrakcyjnym miejscem zamieszkania oferującym bezpieczne i wygodne życie oraz strefą zrównoważonego rozwoju gospodarczego

I. WYSOKI
STANDARD
ŻYCIA
LOKALNEJ
SPOŁECZNOŚCI

I. ROZWÓJ
LOKALNEJ
GOSPODARKI I
TWORZENIE
ATRAKCYJNYCH
WARUNKÓW DO
INWESTOWANIA

CEL STRATEGICZNY I

WYSOKI STANDARD ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

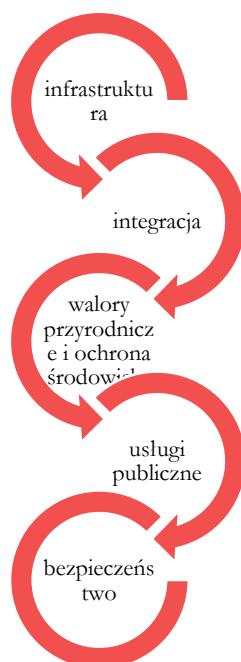
Funkcja mieszkaniowa jest tradycyjnie ważna dla analizowanego obszaru, ponieważ od lat stanowi on strefę podmiejską Łodzi. Znaczenie tej funkcji wzrasta wraz ze wzmożoną ekspansją przestrzenną mieszkańców Łodzi i zjawiskiem suburbanizacji. Gęstość zabudowy jest w związku z tym bardzo nierównomierna – wysoka w strefie bezpośredniego oddziaływania, a niska w peryferyjnych obszarach południowych.

W społecznym aspekcie funkcji miejsca, wyrażającym się sposobem postrzegania i wartościowania przez mieszkańców, gmina uważana jest za miejsce dobre do życia (ponad 32% respondentów określiło ją jako miejsce przyjazne dla mieszkańców).

Aby utrzymać równowagę pomiędzy postępującym rozwojem urbanizacyjnym w centralnej części gminy (i wzdłuż głównych arterii wylotowych), rozwojem funkcji gospodarczej (handlowej i produkcyjnej), komunalnej, a także rekreacyjno – wypoczynkowej niezbędne wydają się być działania nakierowane na:

- dobre zagospodarowanie i zespolenie komunikacyjne całej gminy z układami osadniczymi poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- stały rozwój dostępności usług publicznych,
- rozwój potencjału społecznego i integrację lokalnej społeczności wokół wspólnej przestrzeni kulturowej,
- podnoszenie atrakcyjności środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Propozycje działań zostały przedstawione poniżej w podziale na 5 celów operacyjnych.

Cel operacyjny I.1 Rozwój infrastruktury

Drogowej, okołodrogowej; edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, Internet

- budowa/modernizacja/ rozbudowa infrastruktury drogowej i okołodrogowej m.in.:
 - sieci dróg i szlaków rowerowych,
 - chodników i poboczy,
 - wiat przystankowych,
 - dróg lokalnych,
 - małej infrastruktury gminnej,
 - sieci połączeń transportowych/ komunikacyjnych,
 - wspieranie działań związanych z rozwojem gazyfikacji gminy.
- budowa/ modernizacja/ rozwój infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej oraz doposażanie placówek m.in.:
 - budowa domu kultury,
 - digitalizacja zbiorów i systematyczne uzupełnianie księgozbioru biblioteki publicznej,
 - utworzenie centrum multimedialnego w czytelni biblioteki,
 - rozwój przedszkoli na terenie i rozbudowa innych placówek oświatowych,
 - modernizacja placówek i dostosowywanie ich do wyzwań zw. z reformą oświaty,
 - systematyczna wymiana sprzętu komputerowego,
 - zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach,
 - rozwój pracowni językowych.
- rozwój/ modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej m.in.:
 - budowa miasteczka ruchu drogowego,
 - rozwój infrastruktury zaplecza sportowego szkół,
 - rozbudowa i modernizacja boisk,
 - rozwój GOSTiR,
 - budowa stadionu w Rzgowie,
 - rozwój dostępu do Internetu na całym obszarze gminy,
 - działania w zakresie odnowy i podnoszenia wartości centrum miasta i pozostałych miejscowości (m.in. oznakowanie turystyczne, rewitalizacja).

Cel operacyjny I.2 Wzmocnienie procesów integrujących lokalną społeczność – rozwój potencjału społecznego i kulturowego

- wspieranie (rozwój) działalności organizacji pozarządowych we wszystkich sektorach życia społecznego,
- efektywna polityka prorodzinna,
- rozwój tzw. oferty spędzania czasu „po 16-tej”,
- poszerzenie/ wzbogacenie oferty zajęć dodatkowych/ pozalekcyjnych,
- działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu (w tym również ekonomia społeczna),
- pielęgnowanie lokalnej wytwórczości oraz tradycji lokalnych,
- działania integrujące społeczność lokalną (wzmacnianie tożsamości lokalnej), wspieranie procesu asymilacji ludności napływowej.

Cel operacyjny I.3 Wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz ochrona środowiska

- rozwój infrastruktury OZE,
- wspieranie transportu niskoemisyjnego,
- monitorowanie stanu czystości powietrza,
- ograniczenie możliwości prowadzenia działalności uciążliwej dla czystości powietrza na obszarach o zwartej zabudowie,
- rozwój i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
- rozwój gospodarki odpadami komunalnymi,
- rozwój i modernizacja sieci wodociągowej (w tym m.in. dalsza sukcesywna wymiana głównych sieci wodociągowych, modernizacja stacji uzdatniania wody),
- wykorzystanie potencjału istniejących rzek do celów rekreacyjnych,
- wspieranie procesów rekultywacji terenów pokopalnianych,
- odnowa i tworzenie terenów zielonych,
- renowacja zabytków i miejsc ważnych dla zbiorowej pamięci,
- kultywowanie wydarzeń związanych z Bitwą Łódzką 1914,
- wyznaczenie szlaków i tras tematycznych.

Cel operacyjny I.4 Rozwój i stałe podnoszenie jakości usług publicznych i społecznych

- rozwój infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji lub systemów bazodanowych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej (np. podpis elektroniczny, digitalizacja posiadanych zbiorów itp.) – popularyzacja e-usługi,
- szkolenia dla pracowników instytucji publicznych obsługujących wdrażane systemy informatyczne,
- stworzenie archiwum urzędu miejskiego,
- wspieranie rozwoju usług w sektorze służby zdrowia, organizacja bezpłatnych badań profilaktycznych, programów prozdrowotnych,
- wspieranie rozwoju opieki nad osobami starszymi i chorymi.

Cel operacyjny I.5 Poprawa bezpieczeństwa

- zapewnianie bezpieczeństwa obiektów komunalnych (np. poprzez monitoring),
- działania nakierowane na ograniczenie liczby wypadków drogowych,
- działania nakierowane na zmniejszenie liczby włamań i kradzieży,
- budowa i systematyczne oczyszczanie rowów odwodnieniowych i rozwój małej retencji,
- propagowanie wiedzy o bezpieczeństwie i zagrożeniach bezpieczeństwa,
- wspieranie działalności OSP i policji.

CEL STRATEGICZNY II

ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO INWESTOWANIA

Cechą charakterystyczną Rzgowa jest wysoka koncentracja podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstw rolniczych i ogrodniczych o funkcjach egzogenicznych. Mocno rozwinięta jest na obszarze gminy funkcja handlowa o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Z tego względu Cel II kładzie nacisk na wspieranie działalności gospodarczej, w tym rolniczej oraz promowanie inicjatyw zmierzających do rozwoju regionu. Istotną rolę tej gałęzi gospodarki podkreślono w Regionalnej Strategii Innowacji LORIS 2030, nazywając innowacyjne rolnictwo oraz przetwórstwo rolno – spożywcze jedną z lokomotyw wzrostu województwa łódzkiego. Propozycje działań zaproponowano poniżej w podziale na 4 szczegółowe cele operacyjne.

Cel operacyjny II.1 Rozwój i promocja terenów inwestycyjnych

- opracowanie i aktualizowanie studium i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- modernizacja dróg gminnych i rozwój infrastruktury drogowej,
- przygotowanie/ sukcesywne zagospodarowanie terenów pod inwestycje – w tym wykorzystanie potencjału terenów w sąsiedztwie A1 i S8,
- przygotowanie i promocja potencjału inwestycyjnego.

Cel operacyjny II.2 Wsparcie rozwoju produkcji rolnej

- promocja oraz działania wspierające powstawanie ekologicznych i specjalistycznych gospodarstw rolnych,
- propagowanie ekologicznych upraw i hodowli,
- promocja oraz działania wspierające rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego,
- wsparcie dla producentów rolnych w procesie certyfikacji tradycyjnych produktów lokalnych,
- promocja oraz rozpowszechnianie informacji na temat tradycyjnych produktów lokalnych,
- promocja wykorzystywania nowoczesnych technologii w rolnictwie,
- dbałość o polepszenie stanu gleb za pomocą zabiegów melioracyjnych,
- poprawa stanu technicznego dróg dojazdowych do pól uprawnych,
- wspieranie działań doradczych (szkolenia, kursy, konsultacje).

Cel operacyjny II.3 Wsparcie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy oraz postaw przedsiębiorczych

- wspieranie aktywizacji zawodowej,
- analiza potrzeb szkoleniowych przedsiębiorców,
- wspieranie procesów związanych z rozwojem kwalifikacji zawodowych,
- doradztwo, konsultacje w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- współpraca z instytucjami otoczenia biznesu,
- stała współpraca z przedsiębiorcami w zakresie rozwoju gospodarczego Gminy,
- system wspierania działań związanych z zakładaniem działalności gospodarczej.

Cel operacyjny II.4 Kreowanie spójnego wizerunku miasta i gminy oraz jego promocja

- wzmocnienie potencjału inwestycyjnego gminy,
- opracowanie strategii promocji Gminy/ strategii marki Gminy,
- współpraca z sąsiednimi JST w celu stworzenia spójnego wizerunku regionu, obszaru funkcjonalnego,
- współpraca partnerska w celu realizacji wspólnych projektów o charakterze społeczno-gospodarczym,
- organizacja i udział w targach branżowych/ tematycznych.

Sposoby i źródła finansowania działań

Zadania gmin w Polsce realizowane są głównie z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władarzy gmin. Sformułowane w niniejszej strategii i stanowiące podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, cele strategiczne i operacyjne, mogą być finansowane zarówno z dochodów własnych Gminy, jak i środków zewnętrznych, takich jak np.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z programu Europa dla Obywateli,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy.
- inne.

Zgodnie z założeniami nowego budżetu, główna rola w realizacji zadań związanych z rozwojem terenów wiejskich spoczywać będzie na samorządach województw. Środki zatem płynąć będą przede wszystkim z programów regionalnych oraz ze zregionalizowanej części Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wykorzystanie możliwości nowego okresu programowania Unii Europejskiej w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz Gminy w procesie aplikowania o fundusze zewnętrzne.

Spójność założeń strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Cel strategiczny I WYSOKI STANDARD ŻYCIA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI	
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne E-państwo
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020	Cel główny: Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej Priorytet 2.3 Budowa i rozwój infrastruktury i technologii umożliwiających mieszkańcom obszarów wiejskich korzystanie i dostęp do technologii ICT o wysokim standardzie Priorytet 2.4 Rozwój infrastruktury społecznej zapewniającej mieszkańcom obszarów wiejskich dostęp do dóbr i usług publicznych Priorytet 2.5 Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich Cel szczegółowy 5 Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Priorytet 5.1 Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. Priorytet 5.5 Zwiększenie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	CEL 2. ZAPEWNIENIE GOSPODARCE KRAJOWEJ BEZPIECZNEGO I KONKURENCYJNEGO ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ 2.2 Poprawa efektywności energetycznej 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne CEL 3. POPRAWA STANU ŚRODOWISKA 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki
Sprawne Państwo 2020	Cel 5. EFEKTYWNE ŚWIADCZENIE USŁUG PUBLICZNYCH 5.1 Efektywny system ochrony zdrowia 5.5. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych 5.6. Powszechny dostęp do szerokopasmowego Internetu

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cel strategiczny: Aktywne społeczeństwo obywatelskie z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych Cel operacyjny 4. WYSOKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I SILNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE 4.1. Rozwój społeczności lokalnych 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej Cel operacyjny 5. WYSOKI STANDARD I DOSTĘP DO USŁUG PUBLICZNYCH 5.1 Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji 5.2. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji 5.4. Rozwój cyfryzacji i usług cyfrowych w sektorze publicznym Cel operacyjny 6. REINTEGRACJA SPOŁECZNA GRUP WYKLUCZONYCH LUB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 6.2 Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanym systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystanymi zasobami środowiska przyrodniczego. Cel operacyjny 7. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ 7.2. Wzmocnienie i rozwój systemów infrastruktury technicznej Cel operacyjny 8. WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO 8.1 Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych 8.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych i antropogenicznych Cel operacyjny 9. ZRÓWNOWAŻONY SYSTEM OSADNICZY 9.2 Wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego Cel strategiczny SPÓJNY, DYNAMICZNY I KONKURENCYJNY OBSZAR ROZWOJU FUNKCJI METROPOLITALNYCH, WSPÓŁTWORZĄCY KRAJOWY SYSTEM METROPOLII ORAZ WPISUJĄCY SIĘ W PROCES ROZWOJU BIPOLARNEGO UKŁADU METROPOLITALNEGO ŁÓDŹ – WARSZAWA
Strategia Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015-2020	Cel strategiczny Rozwój infrastruktury technicznej I.2 Modernizacja budynków użyteczności publicznej I.3 Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i odnawialnych źródeł energii

	Cel strategiczny Poprawa jakości życia mieszkańców II.1 Poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców II.2 Promocja zdrowia II.3 Wzmocnienie polityki prorodzinnej II.5 Rozwiązywanie problemów społecznych Cel strategiczny Promocja Powiatu V.2. Wspieranie działań służących umocnieniu tożsamości poprzez rozwój kultury, turystyki, rekreacji i sportu Cel strategiczny Rozwój demokracji lokalnej VI.1 Rozwój społeczeństwa informacyjnego VI.2 Wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych
STRATEGIA ROZWOJU ŁOM 2020+	Cel strategiczny Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach Priorytet 2.1 Zintegrowane działania rewitalizacyjne w wymiarze przestrzennym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym i kulturowym Priorytet 2.2 Budowanie i ochrona tożsamości ŁOM oraz kreowanie wizerunku w oparciu o spójne dziedzictwo kulturowe Cel strategiczny Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportu metropolitalnego Priorytet 3.1 Integracja, modernizacja i rozwój sieci metropolitalnego transportu zbiorowego Priorytet 3.2 Modernizacja i rozwój infrastruktury transportu publicznego Cel strategiczny Rozwój gospodarki zasobooszczędnej i niskoemisyjnej oraz ochrona środowiska przyrodniczego Priorytet 4.1 Podniesienie efektywności energetycznej i wzrost znaczenia odnawialnych źródeł energii Priorytet 4.2 Zintegrowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury komunalnej Priorytet 4.3 Wspieranie efektywnego wykorzystania zasobów przyrodniczych, w tym gospodarka odpadami i ochrona środowiska Cel strategiczny Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego Priorytet 5.1 Wspieranie włączenia społecznego Priorytet 5.2 Podnoszenie standardów i dostępu do usług w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz do e-usług publicznych
WOJEWÓDZKI PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI 2016-2019	Cel operacyjny: Atrakcyjność krajobrazu kulturowego Działania wspomagające: Poprawa stanu obiektów i obszarów zabytkowych Cel operacyjny: Tożsamość wielokulturowa regionu Działania wspomagające: Edukacja kulturowa mieszkańców województwa
Programu rozwoju kultury w województwie łódzkim na lata 2014-2020	Cel strategiczny I Wzmocnienie identyfikacji regionalnej I.1 Wspólne wartości, korzenie, dziedzictwo Cel strategiczny III Partycypacja III.2 Aktywny udział mieszkańców w przedsięwzięciach

	kulturalnych Cel strategiczny IV Profesjonalizacja sektora kultury IV.1 Nowoczesne, wyspecjalizowane kadry Cel strategiczny V Instytucje otwarte dla wszystkich V.1 Zwiększenie dostępności instytucji kultury V. 3 Oferta zróżnicowana pokoleniowo Cel strategiczny VII Wykorzystanie obszarów i obiektów zabytkowych na cele związane z działalnością kulturalną VII.1 Szlaki kulturowe – reaktywacja istniejących szlaków oraz tworzenie nowych i włączenie ich w obieg kultury VII.4 Systemowa rewitalizacja przestrzeni miejskich Cel strategiczny VIII Estetyczna przestrzeń publiczna/ Spójność przestrzenna VIII.1 Wspólne wartości i zasady dbałości o przestrzeń publiczną
Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2020	Priorytet I Zdrowie i możliwości funkcjonalne mieszkańców regionu Priorytet II Bezpieczeństwo Priorytet V Aktywność społeczna i obywatelska Priorytet VIII Technologie informacyjno-komunikacyjne
Cel strategiczny II ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI I TWORZENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO INWESTOWANIA	
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Rozwój innowacyjnych firm Małe i średnie przedsiębiorstwa Kapitał dla rozwoju Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Spójność społeczna Rozwój zrównoważony terytorialnie
Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030	Cel szczegółowy V Multimodalny węzeł transportowy o znaczeniu międzynarodowym
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020	Cel główny Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej Priorytet 2.1 Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich Priorytet 2.2 Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe Priorytet 3.2 wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno- spożywczych Cel szczegółowy 4: Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno- spożywczego. Priorytet 4.1 Modernizacja i wzrost innowacyjności sektora

	rolno- spożywczego Priorytet 4.2 Kreowanie oraz transfer wiedzy i technologii służącej zrównoważonemu rozwojowi sektora rolno- spożywczego Priorytet 4.4 Promocja oraz powiększanie rynków zbytu produktów rolno- spożywczych. Cel szczegółowy 5 Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Priorytet 5.2 Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	CEL 1. ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią
STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (z perspektywą do 2030 roku)	CEL STRATEGICZNY 1: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego CEL STRATEGICZNY 2: Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych Cele szczegółowe: Stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej Bezpieczeństwo i niezawodność Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020"	Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy 2.5. Wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki 2.6. Stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno- komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej 2.6.2. Wspieranie rozwoju bezprzewodowych sieci szerokopasmowych 2.6.3. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki elektronicznej
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020	Cel strategiczny: Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystanymi zasobami środowiska przyrodniczego. Cel operacyjny 7. WYSOKA JAKOŚĆ I DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ 7.1. Wzmocnienie i rozwój systemów transportowych i teleinformatycznych Cel operacyjny 9. ZRÓWNOWAŻONY SYSTEM OSADNICZY 9.1. Wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych
Strategia Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015-2020	Cel strategiczny Rozwój infrastruktury technicznej I.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej Cel strategiczny Aktywizacja lokalnego rynku pracy III.1 Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej w celu tworzenia

	miejsc pracy Cel strategiczny Promocja Powiatu V.1 Kreowanie pozytywnego wizerunku Powiatu V.2. Wspieranie działań służących umocnieniu tożsamości poprzez rozwój kultury, turystyki, rekreacji i sportu.
Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2020	Priorytet III Aktywność na rynku pracy Priorytet IX Sektor srebrnej gospodarki
Strategia ŁOM	Cel strategiczny Wzmocnienie funkcji metropolitalnych i spójności obszaru metropolitalnego Priorytet 1.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej atrakcyjności ŁOM poprzez odpowiednio ukierunkowany marketing terytorialny

Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

OSIĄGNIĘCIE ZAMIERZONYCH CELÓW STRATEGICZNYCH I KIERUNKÓW ROZWOJU WYMAGA STWORZENIA EFEKTYWNYCH MECHANIZMÓW GWARANTUJĄCYCH KONSEKWENTNE WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJĘ EFEKTÓW STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Rzgów jest dokumentem otwartym, a w związku z tym musi dynamicznie reagować na potrzeby wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Aby elastycznie reagować na nowe sytuacje oraz oceniać, czy planowane i realizowane działania przynoszą w zastanych warunkach, zamierzone rezultaty należy systematycznie monitorować i przeprowadzać ewaluację wdrażania planów strategicznych.

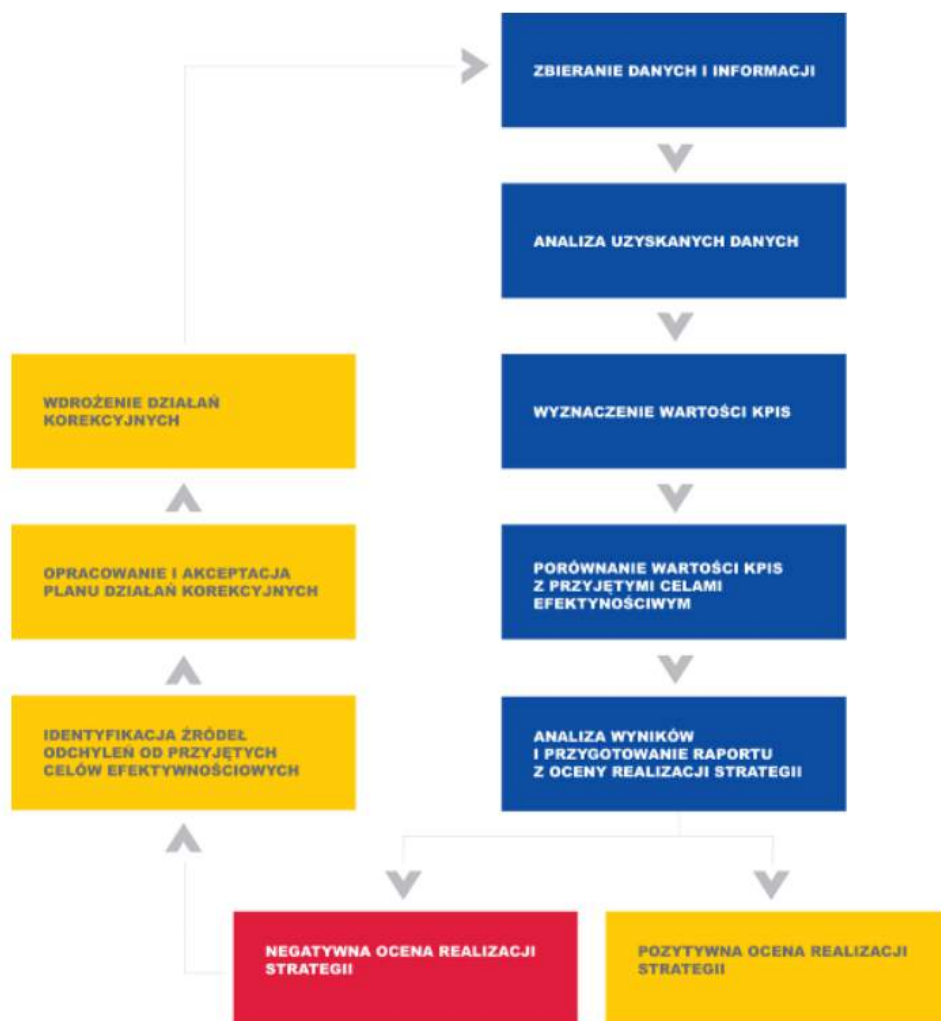
Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii to proces, w którym sformułowane w dokumencie długoterminowe cele i kierunki działań przekłada się na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji strategii. Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia strategii na poziomie operacyjnym wskazane jest opracowanie dokumentów

o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie.

Monitorowanie strategii

Monitorowanie strategii to proces polegający na analizie postępów w osiągnięciu zakładanych celów strategicznych. Proces ten składa się z szeregu działań m.in. zbierania danych i informacji, analizy uzyskanych danych, wyznaczania wartości określonych wskaźników oraz ich porównania z przyjętymi celami, oceny finalnych wyników i przygotowywania cyklicznych raportów z oceny realizacji zapisów strategii. W przypadku negatywnej oceny procesu realizacji określonych celów strategicznych, należy zidentyfikować źródła ewentualnych odchyłeń od ustalonych celów oraz wypracować założenia działań korekcyjnych, a następnie je wdrożyć.

W praktyce proces monitorowania strategii warto przeprowadzać w cyklach corocznych, a do jego realizacji oddelegować osobę lub zespół osób reprezentujący władze Gminy. Ich główną funkcją będzie pozyskiwanie informacji na temat realizowanych działań/projektów oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii wraz z rekomendacjami niezbędnych działań naprawczych.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja strategii

Proces monitorowania realizacji założeń strategii powinien być co roku podsumowywany ewaluacją efektów realizacji Strategii, obejmującą zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych. Coroczna ewaluacja wyników wdrażania strategii, powinna odbywać się na podstawie efektów zadań i projektów, będących w fazie realizacji lub tych, które zostały w danym roku zakończone. Na kolejnych stronach, w zestawieniach tabelarycznych, przedstawiono przykłady wskaźników, zdefiniowane dla poszczególnych celów operacyjnych wskazanych w strategii. Zaproponowane wskaźniki stanowią zbiór otwarty, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą one ulegać zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Wartość bazowa wskaźnika (ang. baseline value) to pierwszy pomiar monitorowanego wskaźnika tzw. punkt startowy oceny całej strategii w okresie bazowym. Jako punkt startowy monitorowania strategii przyjęto rok 2017. Wartość docelowa wskaźnika (ang. target) to skwantyfikowany cel, oczekiwany do osiągnięcia

w określonych ramach czasowych przy wykorzystaniu istniejących zasobów. Ustanowienie wartości docelowych umożliwia monitorowanie w kontekście terminowości osiągania zamierzonych celów, motywuje do działania oraz zapewnia odpowiedzialność i transparentność działań. Jako punkt docelowy w pomiarze wskaźnika przyjęto koniec roku 2027. Wartości docelowe powinny być ambitne, jednak realne do osiągnięcia w określonym czasie i przy zaangażowanych zasobach. Mogą one ulegać zmianom w trakcie realizacji strategii. Zmiana taka musi jednak wynikać z ważnych przesłanek np. zmniejszenia funduszy na dany cel. W poniższej tabeli znajduje się lista wskaźników w odniesieniu do poszczególnych celów operacyjnych strategii wraz ze wskazaniem wartości bazowej i docelowej wskaźnika, częstotliwości jego monitorowania oraz stanowiska/ komórki odpowiedzialnej za jego monitorowanie.

Monitorowane wskaźniki w obszarze celów operacyjnych

LP	Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Trend	Wartość bazowa (2017)	Wartość docelowa (2027)	Częstotliwość monitorowania	Stanowisko/ komórka odpowiedzialna
Cel I Wysoki standard życia lokalnej społeczności								
1	Wybudowana/zmodernizowana/rozbudowana infrastruktura okołodrogowa	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i km	rosnący	0	20	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
2	Liczba zmodernizowanych placówek kultury i oświaty	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	4	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
3	Liczba imprez integrujących lokalną społeczność	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	7	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
4	Liczba szkoleń, kursów, spotkań podnoszących kompetencje zawodowe pracowników administracji, edukacji, kultury	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	10	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
5	Liczba obiektów publicznych objętych monitoringiem	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	2	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
Cel II Rozwój lokalnej gospodarki i tworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania								
1	Wybudowana/zmodernizowana/rozbudowana infrastruktura drogowa	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i km	rosnący	0	12	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba

LP	Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Trend	Wartość bazowa (2017)	Wartość docelowa (2027)	Częstotliwość monitorowania	Stanowisko/ komórka odpowiedzialna
2	Liczba spotkań informacyjnych dot. tworzenia grup producenckich	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	3	rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
3	Liczba spotkań konsultacyjnych dot. prowadzenia działalności gospodarczej	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	10	Rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba
4	Liczba targów branżowych/ wydarzeń w których uczestniczyło miasto	Ewidencje sprawozdania Urzędu Miasta	i szt.	rosnący	0	3	Rocznie	Burmistrz/ oddelegowana jednostka/ osoba

Bibliografia

1. Domański T., Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999
2. Strategia Rozwoju Gminy Rzgów, Rzgów 2013
3. Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2012 dla Gminy Rzgów
4. Red. Ryszard Poradowski, Rzgów trzy kolory – przewodnik turystyczny, Rzgów 2013
5. Andrzej Suliborski, Wykorzystanie koncepcji „funkcji miejsca” w badaniach wielofunkcyjności obszarów wiejskich (przykład gminy miejsko- wiejskiej Rzgów w powiecie wschodnio- łódzkim), w: Studia Obszarów Wiejskich, 2015, tom. 37, str. 71-90
6. Lidia Groeger, Rzgów – zagospodarowanie przestrzenne nowego miasta w województwie łódzkim, w: Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica Socio-Oeconomica 10, 2009
7. Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030
8. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020
9. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko
10. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020"
11. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
12. Strategia Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego 2015-2020
13. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim, Cz. II. Wody, 2015
14. Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim, Cz. III. Powietrze, 2015

Strony internetowe

<http://www.rzgow.pl/>

<http://www.lodzkiwschodni.pl/>

<http://strateg.stat.gov.pl/>

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/>

<http://lodz.rdos.gov.pl/>

<http://www.lodzkie.pl/>